THỜI NAY

ẤN PHẨM CỦA BÁO NHÂN DÂN ■ SỐ 1662 - THỨ NĂM, NGÀY 18/12/2025

Niềm vui ngày các Anh về

Cụ bà với nụ cười thật tươi, vượt lên màn tối che phủ thị giác bấy lâu, đang đôi bàn tay run run đón bức di ảnh. (trang 5)

Khi giới hạn chỉ là điểm khởi đầu

Vận động viên trẻ Bùi Thị Kim Anh đã gây bất ngờ với Huy chương vàng nhảy cao tại SEA Games 33. (trang 19)

Khuổi Nộc ngóng thoát cảnh nghèo (trang 4)

Muốn thử "vào vai" người Mỹ để viết về Việt Nam

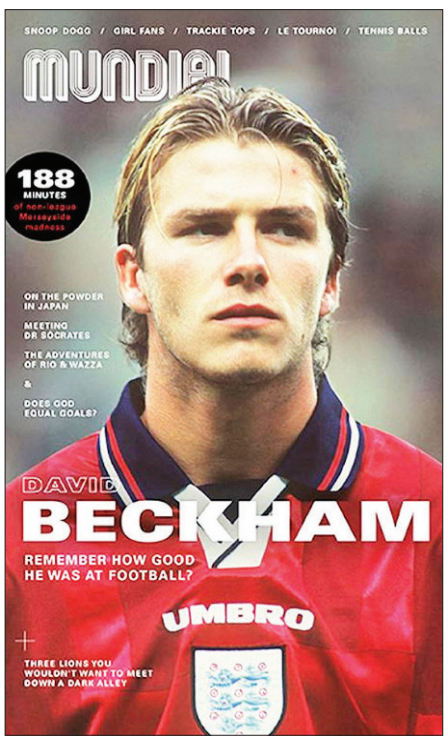
Nhà văn Nguyễn Phan Quế Mai bộc bạch dễ thương khi giới thiệu "Dust Child" (Đời gió bụi) cuốn tiểu thuyết thứ hai của mình tại Việt Nam. (trang 13)

Mái nhà thắm tình quân dân

"Chiến dịch Quang Trung" thần tốc xây dựng nhà cho dân bị thiệt hại do thiên tai. (trang 10)

Tạp chí in: Tái sinh từ tro tàn

Trong suốt hai thập kỷ qua, chúng ta thường nghe một câu nói quen thuộc: Internet lên ngôi, báo in lụi tàn. Nhưng liệu lời đồn về "cái chết" của những trang giấy thơm mùi mực có thật sự đúng?

Vào năm 1984, có một bộ phim rất nổi tiếng với tựa đề "Ghostbusters" (Biệt đội săn ma). Nội dung phim không liên quan gì đến báo chí, nhưng người ta phát hiện trong phim này, lần đầu tiên xuất hiện cụm từ "báo in đang chết". Và trong bối cảnh internet dần trở thành kênh thông tin chủ lưu, các nhà xuất bản trên thế giới liền bám ngay lấy câu nói đầy bi quan về báo in của anh chàng kiếm sống bằng nghề săn ma trong bộ phim thuở nào, lại thêm lý do về việc cần cắt giảm chi phí và nắm lấy những cơ hội của xuất bản kỹ thuật số.

Tuy nhiên, vào thời điểm hiện nay, hơn 40 năm kể từ ngày bộ phim "Ghostbusters" được phát hành, khi mà thế giới đã đi được một phần tư thế kỷ mới, khi mà "mạng nhện internet" (world wide web) phủ kín toàn cầu với sức mạnh vô cùng to lớn, báo in vẫn còn đó với giá trị 60 tỷ USD, theo báo cáo Global Entertainment and Media Outlook 2022-2026 của Tập đoàn tài chính PricewaterhouseCoopers (PwC)

Các số liệu vào năm 2025 này sẽ khiến nhiều người phải bất ngờ. Tại Mỹ, có tới 223,6 triệu người tiêu dùng vẫn tiếp cận nội dung tạp chí, 44% số người trưởng thành vẫn đọc báo in và/hoặc báo điện tử. Báo in không hề biến mất. Thay vào đó, một bộ phận của báo in là tạp chí in đang có một cuộc tái sinh ngoạn mục, không phải với vai trò một phương tiện truyền thông đại chúng, mà là một sản phẩm truyền thông cao cấp (luxury media).

(Xem tiếp trang 15)

Kiên trì phụng sự cộng đồng

Phó Chủ tịch nước Võ Thị Ánh Xuân trao các giải hạng mục Giải thưởng Hành động vì Cộng đồng năm 2025.

Giải thưởng Hành động vì Cộng đồng (Human Act Prize) mùa thứ ba, với chủ đề "Kiên trì phụng sự" đã tiếp tục lan tỏa một hành trình đầy cảm hứng qua lễ trao giải diễn ra tối 16/12.

Được vinh danh tại không gian Nhà hát Hồ Gươm (Hà Nội), không ồn ào, không phô trương, những hành động vì cộng đồng đã và đang truyền cảm hứng cống hiến vì một tương lai tốt đẹp hơn cho tất cả mọi người.

HÀNH TRÌNH BỀN BỈ

Sau "Dấu ấn tiên phong" (2023) và "Cộng đồng kiến tạo" (2024), Human Act Prize 2025 trở lại với chủ đề "Kiên trì phụng sự" tôn vinh những con người, dự án đã vượt qua giới hạn về nguồn lực, thời gian và niềm tin để nuôi dưỡng các sáng kiến vì cộng đồng. *(Xem tiếp trang 2)*

Tăng cường giám sát HÀNG GIẢ, HÀNG LẬU

■ HỒNG HẠNH

Thời gian gần đây, hàng loạt vụ việc liên quan đến buôn lậu, sản xuất và kinh doanh hàng giả, hàng kém chất lượng liên tiếp bị phanh phui, cho thấy mức độ tinh vi và quy mô ngày càng lớn của các hành vi gian lận thương mại. *(Xem tiếp trang 23)*

Kiểm tra hàng nhập khẩu tại Cửa khẩu Hữu Nghị (Lạng Sơn). Ảnh: KHIẾU MINH

THỜI ĐÀM

Cứu dân trước, soi lại sau

■ KHOA THÀNH

Ngày 17/12, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính chủ trì họp đánh giá "Chiến dịch Quang Trung". Thanh tra Chính phủ được giao nhiệm vụ thanh tra việc sử dụng kinh phí hỗ trợ xây dựng lại và sửa chữa nhà ở bị đổ sập, hư hỏng do mưa lũ. Hẳn nhiều người sẽ có những cảm xúc khác nhau khi nhắc đến cụm từ "bị thanh tra". Nhưng muốn hiểu đúng, có lẽ cần quay lại thời điểm những quyết định quan trọng nhất đã được đưa ra.

Không phải năm nào thiên tai cũng gây ra nhiều thiệt hại như năm nay. Theo báo cáo cập nhật đến ngày 16/12, có 1.653 căn nhà bị sập đổ, lũ cuốn trôi. Mỗi căn nhà đổ xuống không chỉ là tài sản, mà còn là công sức tích cóp của cả một gia đình bị dòng nước cuốn đi. Khi mưa lũ qua đi, ngoài miếng ăn trước mắt, mái nhà là điều người dân quan tâm đầu tiên.

Đến nay, 1.622 căn nhà đã được khởi công xây dựng lại, đạt 98,1%. Kết quả này đến từ những quyết định nhanh chóng,

(Xem tiếp trang 23)

Kiên trì phụng sự cộng đồng

Bài và ảnh: **THÁI LINH, KHIẾU MINH**

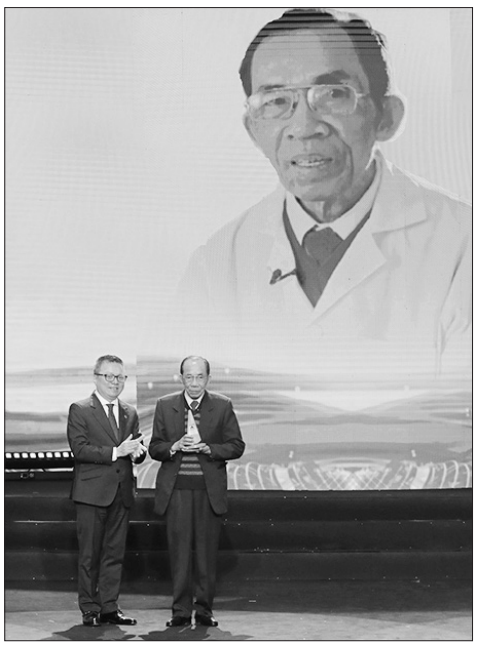
(Tiếp theo trang 1)

Mùa giải năm 2025 ghi nhận 160 hồ sơ dự thi, tăng so với 138 dự án của năm 2024. Từ những vùng quê còn nhiều gian khó đến các đô thị lớn, từ cứu trợ-cứu hộ, bảo tồn thiên nhiên, phát triển sinh kế bền vững cho tới giáo dục, y tế, tri ân lịch sử và gìn giữ bản sắc văn hóa, mỗi hồ sơ đều là một câu chuyện về sự kiên trì tạo ra tác động tích cực cho cộng đồng. Những sáng kiến này đã mở rộng phạm vi tác động khi phủ rộng 16/17 Mục tiêu phát triển bền vững của Liên hợp quốc, cho thấy sự đa dạng và chiều sâu của những vấn đề được chung tay giải quyết.

Có thể kể đến các dự án hạng mục Hành động vì Cộng đồng 2025 như Quỹ Thiện Tâm với 20 năm và hàng chục nghìn tỷ đồng được trao đi để hỗ trợ y tế, giáo dục, an sinh cho hàng triệu người yếu thế trên khắp cả nước. Ở mảng giáo dục, Trạng Nguyên Education ghi dấu qua hành trình 10 năm đưa tri thức đến hàng chục triệu lượt học sinh trên toàn quốc, giúp thu hẹp khoảng cách tiếp cận kiến thức giữa các vùng miền. Với tầm vóc hạ tầng quốc gia, chương trình Internet trường học đã góp phần quan trọng trong chuyển đổi số giáo dục, bảo đảm 100% cơ sở giáo dục trên cả nước được kết nối Internet, mở ra không gian học tập số cho hàng triệu giáo viên và học sinh.

Trong lĩnh vực kinh tế xanh, Miza cho thấy cách một doanh nghiệp Việt có thể biến mô hình kinh tế tuần hoàn thành động lực phát triển thông qua việc tái chế hàng trăm nghìn tấn giấy phế liệu mỗi năm, tiết kiệm tài nguyên và giảm phát thải cho môi trường. Ông Nguyễn Tuấn Minh, Chủ tịch Hội đồng quản trị Công ty CP Miza chia sẻ: Con đường phát triển bền vững trong ngành giấy, đặc biệt là giấy tái chế, không hề dễ dàng khi doanh nghiệp phải đối mặt với áp lực môi trường và chi phí đầu tư rất lớn cho hệ thống xử lý chất thải. Tuy nhiên, lựa chọn "đi đường dài" là lựa chọn tất yếu. Chỉ khi đặt bảo vệ môi trường làm nền tảng, doanh nghiệp mới có thể phát triển bền vững, tạo được niềm tin với cộng đồng và đóng góp thực chất cho tương lai xanh của xã hội.

Ở chiều ngược lại của vòng đời, Câu lạc bộ Liên thế hệ tự giúp nhau đã xây dựng mô hình an sinh cộng đồng bền vững, hỗ trợ hàng trăm nghìn người cao tuổi và nhóm yếu thế có cơ hội vay vốn, chăm sóc sức khỏe và sống chủ động, hữu ích hơn. Chia sẻ về mô hình Câu lạc bộ, bà Nguyễn Thị Tư, Ủy viên Ban Thường vụ Trung ương Hội Người cao tuổi Việt Nam cho biết, đây là sáng kiến mang tính chiến lược nhằm chủ động ứng phó với xu thế già hóa dân số nhanh tại Việt Nam, khi nước ta đã chính thức bước vào giai đoạn già hóa từ năm 2023 với khoảng 17 triệu người cao tuổi. Ra đời từ gần hai thập kỷ trước, mô hình lấy triết lý "tự giúp nhau", gắn kết các thế hệ ngay tại cộng đồng, giúp người cao tuổi chủ động sống khỏe, sống có ích và hỗ trợ các hoàn cảnh khó khăn.

Đồng chí Lê Quốc Minh, Tổng Biên tập Báo *Nhân Dân*, Trưởng ban Tổ chức Giải thưởng Hành động vì Cộng đồng trao giải "Phụng sự thầm lặng" cho bác sĩ Lê Thành Đô.

Đồng chí Lại Xuân Môn, Phó Trưởng ban Thường trực Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương trao giải Dự án Bền bỉ.

> **Chiều 16/12, Báo *Nhân Dân* đã được Tổng Bí thư Tô Lâm biểu dương về nỗ lực tổ chức Giải thưởng Hành động vì Cộng đồng. Tổng Bí thư cũng chỉ đạo Báo quan tâm đầu tư phát triển quy mô, đối tượng và các hạng mục giải thưởng để tôn vinh nhiều hơn các tấm gương người tốt, việc tốt, việc tử tế, nhằm lan tỏa, truyền động lực, nguồn cảm hứng, nhân rộng các nghĩa cử cao đẹp trong cộng đồng, không bỏ sót những nhân tố phụng sự thầm lặng đang ngày đêm cống hiến cho xã hội.**

Hướng đến phát triển bền vững

Giải thưởng Hành động vì Cộng đồng 2025 quy tụ các dự án phát triển bền vững, các sáng kiến đóng góp cho cộng đồng của nhiều doanh nghiệp, tổ chức và cá nhân trong nước, như Heineken Việt Nam, Bệnh viện mắt Quốc tế DND, Trung tâm Bảo tồn Động vật hoang dã tại Việt Nam, Quỹ Hy vọng, Đội cứu hộ cứu nạn 116, Good Neighbors International tại Việt Nam...

Chia sẻ về chương trình cứu hộ và bảo tồn tê tê, ông Nguyễn Văn Thái, Giám đốc Trung tâm Bảo tồn động vật hoang dã tại Việt Nam cho biết: Trong bối cảnh tê tê trở thành loài thú bị săn bắt nhiều nhất thế giới, dự án mang ý nghĩa cảnh tỉnh về sự mong manh của hệ sinh thái rừng và mối liên hệ chặt chẽ giữa con người với tự nhiên. Thông qua cứu hộ, phục hồi và ứng dụng công nghệ cao, chúng tôi mong muốn góp phần giữ lại "mắt xích" quan trọng của rừng, đồng thời lan tỏa thông điệp bảo tồn chỉ thật sự có giá trị khi nhận thức được chuyển hóa thành hành động bền bỉ, lâu dài.

Phát triển bền vững đã lan tỏa đến nhiều ngành, nhiều lĩnh vực. Con số 690 triệu lít nước bù hoàn mỗi năm cho lưu vực sông Tiền; hơn 15 nghìn người hưởng lợi; 1.100 ha rừng được nuôi dưỡng; 25 công trình nước sạch cho cộng đồng... là dấu ấn đáng ghi nhận từ hành trình 13 năm Heineken Việt Nam bảo tồn nguồn nước. Chia sẻ cảm xúc vinh dự và xúc động khi dự án được vinh danh ở hạng mục dự án bền vững, ông James Cramption, Giám đốc Ngoại vụ cấp cao Heineken Việt Nam cho biết: Đây là minh chứng rõ nét cho những nỗ lực bền bỉ và cam kết lâu dài của Heineken Việt Nam trong bảo tồn nguồn nước. Thành công của dự án khẳng định vai trò then chốt của hợp tác công - tư, khi Nhà nước, doanh nghiệp và các tổ chức phi lợi nhuận cùng chung tay vì mục tiêu chung. Đây cũng là cột mốc đáng tự hào, tạo động lực để Heineken Việt Nam tiếp tục lan tỏa các giá trị bền vững đến nhiều địa phương hơn.

Kết nối để hành động

Tại Vòng Chung kết, nhiều dự án đã nhận được sự hỗ trợ trực tiếp để tiếp tục duy trì và mở rộng tác động. Hiệu quả của mạng lưới này thể hiện rõ trong các tình huống khẩn cấp, như cơn bão số 13 vừa qua. Từ sự kết nối của giải thưởng, các lực lượng cứu hộ, tổ chức xã hội, doanh nghiệp và nền tảng công nghệ đã nhanh chóng phối hợp, tiếp sức cho nhau. Những "mảnh ghép" tưởng rời rạc đã được ghép lại thành một hệ thống hành động hiệu quả, nhanh chóng.

Nhà báo Trần Mai Anh, thành viên Hội đồng Giám khảo Human Act Prize cho biết: Khi các dự án đến với Human Act Prize, họ không chỉ được ghi nhận mà còn được tiếp cận một không gian mở, nơi có sự tư vấn, cố vấn từ Hội đồng Giám khảo và các chuyên gia đồng hành. Đặc biệt, không chỉ có các ứng cử viên hay dự án đoạt giải của năm hiện tại, nhiều cá nhân, tổ chức từng tham gia các mùa trước vẫn quay trở lại, duy trì mối liên kết, trao đổi kinh nghiệm và cùng nhau khởi xướng những hành động lớn hơn cho xã hội. Human Act Prize vì thế dần trở thành một điểm hẹn quen thuộc của những con người chung khát vọng phụng sự cộng đồng.

Đồng chí Lê Quốc Minh, Ủy viên Trung ương Đảng, Tổng Biên tập Báo *Nhân Dân*, Phó Trưởng ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương, Chủ tịch Hội Nhà báo Việt Nam, Trưởng ban Tổ chức Giải thưởng Hành động vì Cộng đồng chia sẻ: "Khoảnh khắc nhận cúp không phải là điểm kết mà là điểm bắt đầu. Bởi giải thưởng sinh ra không chỉ để tôn vinh một con người hay một tổ chức mà để đánh thức nhiều người khác, không phải khép lại bằng một nghi lễ mà mở ra một hành trình mới, lựa chọn cách cùng nhau trở thành một phần của những hành động vì cộng đồng. Chúng tôi tin rằng, giải thưởng chỉ thật sự sống tiếp khi tiếp tục tạo ra hành động sau đó. Năm nay, chúng ta chứng kiến điều ấy đi vào đời sống".

Đặc biệt, bên cạnh các hạng mục chính thức, Đêm Gala Giải thưởng Hành động vì Cộng đồng năm nay lần đầu bổ sung hạng mục "Phụng sự thầm lặng", trao cho bà Trần Thị Cẩm Giang, người sáng lập Mái ấm Thiện Duyên (Củ Chi, TP Hồ Chí Minh). Gần 40 năm qua, bà Cẩm Giang được gọi thân thương là Má Mười, đã chăm sóc, cưu mang hơn 100 mảnh đời bất hạnh, từ trẻ sơ sinh bị bỏ rơi, trẻ em bại não đến người già không nơi nương tựa. Cùng được vinh danh là bác sĩ Lê Thành Đô, thương binh tại Hà Nội, người hơn 20 năm sản xuất và trao tặng miễn phí hàng nghìn chân, tay giả cho người khuyết tật nghèo trên cả nước, giúp họ phục hồi khả năng lao động và niềm tin sống.

Sự ghi nhận này thể hiện tinh thần nhân văn, cởi mở của Giải thưởng, không để những đóng góp lặng lẽ bị khuất lấp. "Phụng sự thầm lặng" là lời nhắc rằng, phía sau ánh đèn sân khấu vẫn còn rất nhiều con người đang bền bỉ làm cho xã hội tốt đẹp hơn và mọi sự tận hiến chân thành đều xứng đáng được trân trọng.

Đồng chí Quế Đình Nguyên, Phó Tổng Biên tập Báo *Nhân Dân* trao giải cho đại diện các dự án Truyền cảm hứng.

Đồng chí Lê Hải Bình, Thứ trưởng Thường trực Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch trao giải cho đại diện các dự án Bền vững.

Công bằng nhưng phải bền vững

Việc mở rộng danh mục thuốc và quyền lợi bảo hiểm y tế từ năm 2026 được kỳ vọng sẽ giảm gánh nặng chi phí điều trị, giúp người bệnh, đặc biệt là các nhóm mắc bệnh nặng, bệnh mạn tính, tiếp cận tốt hơn với dịch vụ y tế hiện đại.

Bài và ảnh: **AN NHƯ**

Mở rộng quyền lợi BHYT là "phao cứu sinh" cho bệnh nhân nghèo.

Tuy nhiên, bên cạnh yêu cầu bảo đảm công bằng trong chăm sóc sức khỏe, bài toán đặt ra là làm thế nào để việc nâng mức hưởng bảo hiểm y tế được thực hiện theo lộ trình hợp lý, vừa đáp ứng nhu cầu thực tiễn của người dân, vừa bảo đảm an toàn, bền vững cho quỹ bảo hiểm y tế.

Bảo hiểm y tế và những khoảng trống

Tại kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV, Nghị quyết về một số cơ chế, chính sách đặc biệt tạo đột phá cho công tác bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe nhân dân của Quốc hội đã được thông qua, có hiệu lực từ ngày 1/1/2026. Trong đó, nhiều nội dung quan trọng liên quan trực tiếp đến người tham gia bảo hiểm y tế (BHYT) như: Tăng tỷ lệ và mức thanh toán chi phí khám, chữa bệnh; mở rộng quyền lợi, danh mục thuốc, dịch vụ kỹ thuật, phương thức điều trị mới được quỹ BHYT chi trả.

Đây được xem là hành lang pháp lý quan trọng để BHYT không chỉ dừng lại ở mục tiêu "bao phủ về số lượng", mà từng bước nâng cao chất lượng và chiều sâu của chính sách, đáp ứng tốt hơn nhu cầu chăm sóc sức khỏe ngày càng đa dạng của người dân.

Sau hơn 30 năm triển khai, BHYT đã khẳng định vai trò là trụ cột của hệ thống an sinh xã hội, với tỷ lệ bao phủ đạt hơn 93% dân số. Hàng triệu lượt người bệnh mỗi năm được quỹ BHYT chi trả chi phí khám chữa bệnh, góp phần quan trọng trong việc bảo đảm an sinh và ổn định xã hội. Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy, với các bệnh nặng, bệnh mạn tính, đặc biệt là ung thư, tim mạch, đái tháo đường, suy thận mạn…, chi phí điều trị vẫn là gánh nặng lớn đối với nhiều gia đình. Không ít trường hợp, dù có thẻ BHYT, người bệnh vẫn phải tự chi trả hàng chục triệu đồng mỗi tháng cho thuốc ngoài danh mục, xét nghiệm chuyên sâu hoặc các dịch vụ kỹ thuật cao.

Với người lao động tự do, nông dân, người dân vùng sâu, vùng xa, điều trị kéo dài dễ đẩy gia đình vào vòng xoáy khó khăn, thậm chí rơi vào tình trạng "nghèo hóa vì bệnh tật". Đây chính là khoảng trống lớn đặt ra cho mục tiêu công bằng trong chăm sóc sức khỏe.

Trường hợp của anh N (52 tuổi), lao động tự do tại một tỉnh miền trung, là minh chứng rõ nét. Được chẩn đoán ung thư phổi giai đoạn muộn, anh điều trị tại bệnh viện tuyến T.Ư và tham gia BHYT hộ gia đình với mức hưởng 80%. Tuy nhiên, thuốc điều trị đích phù hợp với tình trạng bệnh của anh N là loại thuốc giúp kéo dài thời gian sống và nâng cao chất lượng sống lại chưa thuộc danh mục BHYT chi trả. Mỗi tháng, chi phí thuốc dao động từ 40-60 triệu đồng, trong khi thời gian điều trị kéo dài nhiều tháng, thậm chí nhiều năm. Cộng thêm chi phí xét nghiệm chuyên sâu, thuốc hỗ trợ, sinh hoạt và đi lại khi điều trị xa nhà, tổng chi phí thực tế vượt xa khả năng của gia đình.

Trong bối cảnh người bệnh không còn khả năng lao động, thu nhập bị gián đoạn, nhiều gia đình buộc phải vay mượn, bán tài sản để duy trì điều trị. Thực tế này cho thấy, dù BHYT đã phát huy vai trò chia sẻ rủi ro, song việc mở rộng danh mục thuốc và quyền lợi vẫn là yêu cầu cấp thiết.

Theo bác sĩ Lê Chí Hiếu, Phó trưởng Khoa Ung bướu, Bệnh viện Hữu Nghị, nhiều loại thuốc ung thư dù đã được BHYT chi trả vẫn khiến bệnh nhân phải bỏ ra vài chục triệu đồng mỗi đợt. Nếu không có BHYT, một phác đồ điều trị kéo dài một năm có thể tiêu tốn tới 300-400 triệu đồng. "Những năm gần đây, y học đã có nhiều tiến bộ, đặc biệt là các thuốc điều trị đích, thuốc miễn dịch. Tuy nhiên, chi phí cao trong khi phạm vi chi trả của BHYT chưa theo kịp khiến nhiều bệnh nhân không thể tiếp cận đầy đủ các phương pháp điều trị tối ưu", bác sĩ Hiếu nhận định.

Theo ông, việc từng bước mở rộng danh mục thuốc, điều chỉnh mức hưởng BHYT sẽ giúp giảm chi trả trực tiếp từ túi người bệnh, cải thiện khả năng tuân thủ điều trị, từ đó nâng cao hiệu quả điều trị và chất lượng sống.

Bài toán quỹ BHYT

Ở góc độ người trong cuộc, nhiều bệnh nhân coi việc mở rộng quyền lợi BHYT là "phao cứu sinh". Tuy nhiên, không ít người cũng bày tỏ sự thấu hiểu với khó khăn trong cân đối Quỹ BHYT.

Chị H (47 tuổi), bệnh nhân ung thư vú đang điều trị duy trì tại Bệnh viện K T.Ư chia sẻ: "Chúng tôi rất mong thuốc mới sớm được BHYT chi trả. Nhưng người bệnh cũng hiểu, cần có lộ trình rõ ràng, ưu tiên đúng đối tượng, để vừa giúp người bệnh, vừa không gây áp lực quá lớn cho quỹ". Theo chị H, nếu điều trị sớm, đúng phác đồ, bệnh ổn định hơn, số lần nhập viện giảm, thì về lâu dài cũng giúp tiết kiệm chi phí cho cả người bệnh và hệ thống y tế.

PGS, TS Trần Văn Dũng, chuyên gia kinh tế y tế cho rằng, mở rộng quyền lợi BHYT là xu thế tất yếu, song cần triển khai có chọn lọc. "Không phải thuốc mới nào cũng nên đưa ngay vào danh mục. Cần ưu tiên thuốc có hiệu quả lâm sàng rõ ràng, tỷ lệ chi phí với hiệu quả hợp lý. Khi điều trị hiệu quả hơn, giảm biến chứng, giảm ngày nằm viện, tổng chi phí y tế toàn xã hội cũng giảm theo", ông phân tích. Ông cũng đề xuất áp dụng các cơ chế như đàm phán giá thuốc, chi trả theo kết quả điều trị, chi trả có điều kiện, vốn đã được nhiều quốc gia áp dụng thành công.

Đại diện Bảo hiểm xã hội Việt Nam khẳng định, mở rộng quyền lợi BHYT là chủ trương lớn, nhưng phải đặt trong tổng thể bảo đảm cân đối, an toàn và phát triển bền vững Quỹ BHYT. Theo lãnh đạo Ban Thực hiện chính sách BHYT, nguyên tắc xuyên suốt là mở rộng quyền lợi có trọng tâm, ưu tiên nhóm bệnh nặng, bệnh mạn tính, người yếu thế; đồng thời kiểm soát chặt chẽ lạm dụng, trục lợi quỹ, đẩy mạnh đấu thầu, đàm phán giá thuốc và ứng dụng công nghệ trong giám sát chi phí.

Từ góc độ quản lý nhà nước, Bộ Y tế cho rằng việc mở rộng quyền lợi BHYT là yêu cầu khách quan trong bối cảnh mô hình bệnh tật thay đổi và y học phát triển nhanh. Phát biểu ý kiến tại nghị trường, Bộ trưởng Y tế Đào Hồng Lan nhấn mạnh: "Chính sách BHYT phải bảo đảm hài hòa giữa mở rộng quyền lợi cho người dân và khả năng cân đối của quỹ. Quan điểm của Bộ Y tế là mở rộng quyền lợi BHYT theo lộ trình phù hợp, có trọng tâm, trọng điểm, ưu tiên nhóm bệnh nặng, bệnh mạn tính, đồng thời nâng cao hiệu quả sử dụng quỹ".

Theo Bảo hiểm xã hội Việt Nam, sau hơn 30 năm triển khai, đến nay hơn 93% dân số Việt Nam đã tham gia BHYT. Mỗi năm quỹ BHYT chi trả cho khoảng 170-180 triệu lượt khám chữa bệnh, với tổng kinh phí hàng trăm nghìn tỷ đồng. Trong đó, BHYT là nguồn chi trả chủ yếu cho chi phí khám, chữa bệnh của người dân, đặc biệt với người nghèo, cận nghèo, trẻ em dưới 6 tuổi, người cao tuổi, người mắc bệnh mạn tính. Với các bệnh nặng, bệnh mạn tính, người bệnh có BHYT vẫn phải tự chi trả 20-40%, thậm chí cao hơn nếu sử dụng thuốc, dịch vụ ngoài danh mục.

Theo Bộ trưởng, việc đưa thuốc, kỹ thuật mới vào danh mục chi trả cần dựa trên các tiêu chí chặt chẽ về hiệu quả điều trị, an toàn, chi phí hiệu quả và phù hợp thực tiễn bệnh tật tại Việt Nam. Bộ Y tế sẽ tiếp tục phối hợp với BHXH Việt Nam trong việc cập nhật danh mục thuốc, đẩy mạnh đàm phán giá, đấu thầu tập trung và nghiên cứu các phương thức thanh toán tiên tiến.

Tầm nhìn dài hạn cho công bằng y tế

Từ thực tiễn triển khai, nhiều ý kiến cho rằng việc mở rộng quyền lợi BHYT cần được đặt trong tổng thể sửa đổi, hoàn thiện Luật BHYT trong thời gian tới. Theo đó, luật cần tạo cơ chế linh hoạt hơn trong việc cập nhật danh mục thuốc, dịch vụ kỹ thuật; cho phép áp dụng các hình thức chi trả mới; tăng cường trách nhiệm quản lý quỹ và minh bạch chi phí.

Đồng thời, cần gắn mở rộng quyền lợi với đầu tư cho y tế dự phòng, y tế cơ sở, quản lý bệnh mạn tính, phát hiện sớm bệnh tật. Khi người dân được chăm sóc tốt ngay từ tuyến dưới, nhiều bệnh nặng có thể được phát hiện sớm, điều trị kịp thời với chi phí thấp hơn, qua đó giảm áp lực cho quỹ BHYT.

Các ý kiến từ người bệnh, chuyên gia, cơ quan BHXH và Bộ Y tế cho thấy, mở rộng quyền lợi BHYT là bước đi đúng đắn nhằm bảo đảm công bằng trong chăm sóc sức khỏe. Tuy nhiên, để chính sách phát huy hiệu quả lâu dài, việc điều chỉnh mức hưởng cần đi kèm các giải pháp đồng bộ nhằm bảo toàn và phát triển bền vững quỹ BHYT. Chỉ khi quỹ được quản lý an toàn, hiệu quả, việc mở rộng quyền lợi mới có thể duy trì lâu dài, mang lại lợi ích cho cả người bệnh hôm nay và các thế hệ mai sau. Đó cũng chính là nền tảng để hiện thực hóa mục tiêu bao phủ chăm sóc sức khỏe toàn dân, không ai bị bỏ lại phía sau.

Gặp mặt, động viên các đội thể thao quân đội đạt thành tích cao

Bộ Quốc phòng vừa tổ chức lễ gặp mặt, động viên các đội thể thao quân đội đạt thành tích cao trong năm 2025. Dự và chỉ đạo buổi gặp mặt có Đại tướng Phan Văn Giang, Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Bí thư Quân ủy Trung ương, Bộ trưởng Quốc phòng cùng lãnh đạo Bộ Quốc phòng. Hoạt động nhằm đánh giá kết quả luyện tập, thi đấu của thể thao quân đội trong năm qua; đồng thời động viên, khích lệ các vận động viên, huấn luyện viên tiếp tục phát huy truyền thống, bản lĩnh và ý chí người lính trên các đấu trường thể thao.

Câu lạc bộ Thể Công- Viettel là một trong 10 tập thể tiêu biểu được ghi nhận, biểu dương nhờ tinh thần kỷ luật, nỗ lực bền bỉ và khát vọng cống hiến. Ở mùa giải 2024-2025, Thể Công - Viettel giành Huy chương đồng Cúp Quốc gia, xếp thứ 4 V.League và tiếp tục nằm trong nhóm các câu lạc bộ cạnh tranh thứ hạng cao, khẳng định vị thế của đội bóng mang bản sắc quân đội. Trong khuôn khổ chương trình, Đại tướng Phan Văn Giang trực tiếp gặp mặt, thăm hỏi ban huấn luyện, cầu thủ và các bộ phận chuyên môn của CLB tại sân tập. Bộ trưởng ghi nhận nỗ lực của toàn đội, đồng thời bày tỏ kỳ vọng Thể Công - Viettel tiếp tục giữ vững truyền thống, phát huy phẩm chất "Bộ đội Cụ Hồ", lan tỏa tinh thần thể thao quân đội

tới cộng đồng. Nhân dịp này, Đại tướng Phan Văn Giang đã trao quà động viên cho 5 đội trẻ của CLB, thể hiện sự quan tâm đặc biệt tới công tác đào tạo kế cận, coi đây là nền tảng phát triển bền vững.

Khuổi Nộc ngóng thoát cảnh nghèo

■ PHẠM NGỌC CHUẨN

Người H'Mông thôn Khuổi Nộc, xã Văn Lang đang từng ngày "vật lộn" với khó nghèo. Hiện trong thôn nhiều hộ không có đất ở, không có đất sản xuất, không có vốn tích lũy. Hầu hết người trong độ tuổi lao động phải rời thôn đi làm thuê lấy tiền mua lương thực. Bình xét hộ nghèo năm 2025 trong thôn còn 78% hộ nghèo và hộ cận nghèo.

Có nhà ở mới, nhưng gia đình ông Vương Sự Pá, thôn Khuổi Nộc và các hộ khác cùng thôn đều còn nhiều khó khăn.

1. Từ trung tâm xã Văn Lang, tỉnh Thái Nguyên, đường về Khuổi Nộc loắc ngoắc cua dốc. Vừa bị ảnh hưởng của bão số 11, 12, nhiều đoạn bên ta-luy dương sạt xuống, đất đỏ ối chắn đường. Bờ ta-luy âm cũng bị lở nham nhở…

Từ năm 1980, đồng bào người H'Mông từ vùng đất Trà Lĩnh, tỉnh Cao Bằng đã di cư về Văn Lang, mở lối mòn theo ngược dòng sông đến một khu đồi dất dốc dựng nhà, làm rẫy. Cụ Lý Thị My, tính theo tuổi ta năm nay vừa tròn 100 tuổi còn khỏe mạnh, minh mẫn, là một trong những cư dân đầu tiên về đây lập nên thôn Khuổi Nộc. Cụ bảo: Trong thôn, nhà nào cũng làm cửa hướng ra sông, dựa lưng vào đồi đất dốc. Không phải theo phong thủy, mà vì thế đất của thôn nó như vậy.

Đời sống của người H'Mông thôn Khuổi Nộc vẫn trông vào cây ngô, nhà có điều kiện mới nuôi được thêm mấy con lợn, chục con gà. Đói nghèo cứ bám riết từng nếp nhà. Hiện thôn có 149 hộ, 782 nhân khẩu. Bà Dương Thúy Ly, Trưởng Ban Công tác mặt trận cho biết: Năm 2025, thôn giảm được 5 hộ nghèo, còn 88 hộ nghèo và 28 hộ cận nghèo. Nhiều lần tôi trao đổi với các cụ cao niên và các bạn trẻ, trong đó có người đã có bằng cử nhân. Mục đích trao đổi để tìm ra giải pháp xóa giảm nghèo bền vững. Ai cũng lắc đầu bảo: Khó lắm: "Không có bột thì làm sao gột nên hồ".

2. Nương, ruộng ít nên không đủ lương thực. Nhiều nhà đầu tư cho con học hành nhưng cơ hội không đến. Như chị Hoàng Thị Dinh, sinh năm 1990, tốt nghiệp sư phạm, anh Vương Văn Hải, sinh năm 1995, tốt nghiệp nông lâm, hiện đều đang "đi công ty". Ông Dương Văn Sơn, 59 tuổi, người có uy tín trong đồng bào các dân tộc thiểu số của thôn giải thích: "Đi công ty" là cụm từ bà con gọi chung đối với lao động nông thôn đang làm công nhân tại các khu công nghiệp trong, ngoài tỉnh. Hiện cả thôn có 50 người "đi công ty"; 6 người đang làm việc có thời hạn ở nước ngoài theo hợp đồng. Làm công nhân hoặc lao động ở nước ngoài được coi là giải pháp cứu cánh. Như chị Trương Thị Vân, đi làm công nhân, có tiền gửi về cho gia đình gần 6 triệu đồng/tháng. Anh Vương Văn Khìn xuất cảnh ra nước ngoài làm việc gửi về cho gia đình 10 triệu đồng/tháng… Những gia đình như trên dần có cuộc sống ổn định hơn so các hộ làm ruộng bãi. Khó khăn nhất là các hộ không có đất sản xuất, lao động trong nhà không đủ điều kiện "đi công ty", họ rời thôn đến các vùng lân cận xem ai thuê gì làm nấy, nhiều thời điểm không có việc kéo dài, gia đình lại "cấu" vào số tiền tích lũy ít ỏi để mua lương thực.

3. Kinh tế gia đình khó khăn, nếu không có Nhà nước hỗ trợ thì hầu hết các hộ trong thôn phải ở nhà tạm. Một người dân trong thôn - ông Vương Sự Pá không giấu giếm: Nhà có 5 khẩu, nghèo lắm, lúc nào cũng lo không đủ cái ăn. Nhờ Nhà nước hỗ trợ 60 triệu đồng, vay mượn thêm anh em, gia đình tôi mới làm được nhà ở chắc chắn. Nhận nhà mới rồi, nhưng mất hơn 3 tháng sau tôi mới làm được bộ cánh cửa ra vào ngôi nhà.

39 hộ được Nhà nước hỗ trợ làm nhà mới trong năm 2025, đang phần nào thay đổi diện mạo thôn người H'Mông Khuổi Nộc. Năm 2025, trong thôn có 5 hộ thoát nghèo. Gia đình ông Lầu Văn Sinh là một trong số đó. Nhưng như ông cho biết: Nhà tôi có 5 khẩu, đất đai sản xuất không đủ nên vẫn phải đi ra khỏi thôn để tìm việc làm. Vất vả lắm mà chưa có một sự ổn định nào về nguồn thu nhập.

Cụ Lý Thị My kể: Ngày trước "đuổi" rừng dọn rẫy làm nương lấy bắp. Còn bây giờ rừng hết, đất đai ít, con cháu sinh sôi đông vui nhưng không đủ ruộng cấy lúa, thiếu nương trồng ngô nên lớp trẻ phải đi làm ăn xa nhà. Kể từ ngày cụ về đất này thả hạt bắp giống đầu tiên đến nay đã tròn 45 năm.

Muôn mặt thể dục sáng Hà Nội

■ Bài và ảnh: **VÕ THƠM**

Từ công viên lớn đến lối chạy ven sông, từ bờ hồ đến sân tập thể, mỗi không gian đều mang theo một câu chuyện của những người chọn thức dậy sớm để vận động. Mặt trời còn chưa xuyên hết màn sương, những bước chuyển mình nhịp nhàng của nhóm phụ nữ cao tuổi đã tạo nên điểm sáng đầu ngày ở Công viên Thống Nhất. Các bà, các cô tập trung dưới tán cây lớn, tay đưa lên - chân hạ xuống - từng động tác mềm mại nhưng dứt khoát. Gương mặt ai cũng lộ vẻ tập trung, thỉnh thoảng lại bật cười khi một động tác lệch nhịp.

Rời Thống Nhất, hành trình thể dục sáng dẫn tới Công viên Cầu Giấy, nơi bầu không khí trẻ trung với nhịp nhanh hơn. Khi trời sáng rõ, các nhóm chạy bộ xuất hiện nhiều hơn. Tiếng bước chân đều, tiếng trò chuyện xen tiếng gió lạnh buổi sớm truyền đến một nguồn năng lượng. Anh Đinh Gia Khánh, 23 tuổi, làm về bất động sản ở Cầu Giấy là một trong những người trẻ duy trì chạy bộ mỗi ngày. "Chạy giúp đầu óc tỉnh táo, giảm áp lực công việc. Lạnh mấy cũng chạy, vì chạy xong thấy dễ chịu và có sức bắt đầu ngày mới", anh Khánh chia sẻ. Với những người trẻ như anh, thể dục sáng còn là cách "thiết lập" lại tinh thần sau những ngày làm việc căng thẳng.

Men theo dòng người tập luyện đến bờ sông Tô Lịch. Nơi này vài năm trước còn thưa vắng, nay đã đông người chạy bộ lúc trời hửng sáng. Mặt nước đỡ đục hơn, không khí cũng thoáng hơn. Trên đoạn đường ven sông, bạn Yến Nhi, sinh viên năm hai Trường đại học Ngoại thương đang đều đặn chạy từng vòng. "Trước em không nghĩ có ngày chạy được ở đây. Sáng lạnh nhưng chạy xong khỏe hẳn, bù lại cả ngày học", Nhi chia sẻ. Sự cải thiện của nước sông Tô Lịch phần nào góp thêm vào việc hình thành không gian tập luyện mới cho người dân quanh khu vực.

Ở khu vực Hồ Tây, gió mùa đông trên hồ thổi mạnh nhưng vẻ bình yên của mặt nước khiến nơi đây vẫn là điểm tập quen thuộc của nhiều người. Chị Nguyễn Thị Hoài, 22 tuổi, làm việc trong lĩnh vực du lịch, chọn đi bộ hoặc tập công cụ nhanh ven hồ mỗi sáng. "Mùa đông khách đông, công việc bận. Nếu không vận động thì dễ xuống sức. Đi bộ ở đây vừa khỏe người, vừa giúp mình giữ tinh thần", Hoài chia sẻ.

Ngoài các không gian công cộng như trên, ở các khu dân cư, người dân cũng tận dụng không gian, mặt bằng để duy trì thói quen rèn luyện. Tại khu tập thể Núi Trúc, trên sân gạch cũ quen thuộc, chị Bùi Thị Vân đang tập các bài giãn cơ - thói quen duy trì đều đặn từ năm 2019. Với chị, tập sáng tạo cảm giác "mở" cho cơ thể và tinh thần. "Có hôm mưa rét chỉ muốn nghỉ, nhưng không tập là thấy khó chịu. Tập xong nhẹ cả người", chị chia sẻ. Không khí trong lành và những câu chuyện nhỏ với hàng xóm khiến chị gắn bó với thói quen này: "Tập thể dục không chỉ để khỏe, mà còn để kết nối và bắt đầu ngày mới với năng lượng tích cực".

Tập dưỡng sinh, chạy bộ hay thực hành các động tác giãn cơ…, nhiều người đang góp nên nhịp sống khỏe khoắn, bền bỉ cho Hà Nội mỗi sáng đông.

RHÓNG SỰ

Niềm vui ngày các Anh về

■ Bài và ảnh: LINH PHAN

Gần 60 năm đã trôi qua, ba cô con gái cũng đều đã lên chức bà nội, bà ngoại, nhưng chưa ngày nào cụ bà Nguyễn Thị Bích nguôi nỗi nhớ người bạn đời của mình. Năm 1967, anh Bí thư Đoàn Thanh niên xã Nam Ninh, huyện Nam Trực (tỉnh Nam Định cũ) Đặng Xuân Đạo tình nguyện lên đường "vào B" đánh giặc rồi mãi mãi không trở về.

Khoảnh khắc bà Nguyễn Thị Bích cười tươi khi đón di ảnh của người bạn đời.

Tấm ảnh 3x4cm mà gia đình bà Nguyễn Thị Bích giữ như báu vật suốt hơn 60 năm qua. Trong ảnh, liệt sĩ Đặng Xuân Đạo ngồi ngoài cùng bên trái.

Thông tin từ Đoàn Thanh niên thành phố Hà Nội cho biết, trong thời gian tới đây, dự án sẽ tiếp tục phục dựng khoảng 400 bức ảnh liệt sĩ khác. Với công nghệ ngày càng hiện đại, tin tưởng rằng sẽ có thêm hàng nghìn khoảnh khắc "hồi sinh ký ức", tái hiện lại thời thanh xuân của những người con ưu tú, đã vĩnh viễn nằm xuống vì độc lập, tự do của dân tộc. Dự án kết nối quá khứ với hiện tại mà tuổi trẻ Thủ đô đang theo đuổi chính là hành trình của lòng biết ơn, của trách nhiệm và tình yêu Tổ quốc, góp phần thổi bùng ngọn lửa của quá khứ hào hùng để soi sáng con đường tương lai.

Khi đó, anh Đặng Xuân Đạo và chị Nguyễn Thị Bích đã có với nhau bốn mặt con, trong đó con gái lớn Đặng Thị Hoa mới hơn chín tuổi.

Tấm ảnh 3x4

Chầm chậm lần tìm theo dòng ký ức, bà Đặng Thị Hoa (hiện trú tại phường Khương Đình, thành phố Hà Nội) kể lại với tôi: "Mãi đến ngày nhập ngũ, bố tôi mới nói cho mẹ, vợ và các con biết. Nhưng không chỉ người nhà, mà cả xóm, cả huyện đều ngạc nhiên với quyết định của ông. Bởi gia đình tôi lúc đó thuộc diện chính sách. Bác ruột tôi là liệt sĩ hy sinh trong kháng chiến chống thực dân Pháp, chú ruột tôi khi ấy cũng đang chiến đấu ở chiến trường miền nam. Bản thân bố tôi cũng được giao nhiệm vụ làm Bí thư Đoàn thanh niên xã, lại có mẹ già và tới bốn con nhỏ".

Ba người em của bà Hoa, lớn nhất mới sáu tuổi, nhỏ nhất còn chưa thôi nôi. Vì thế, cũng dễ hiểu khi "cô chị cả" luôn gắn bó với bố hơn các em. Ngày trai tráng trong làng lên đường nhập ngũ, cô bé Hoa khóc tới mức bố phải dỗ dành mãi không nguôi, để rồi cuối cùng ngủ thiếp đi trong vòng tay mẹ. Cô thương bố dứt áo từ biệt gia đình, ra đi không hẹn ngày gặp lại, càng thương mẹ mới 28 tuổi đã phải tần tảo gánh gồng nuôi cả nhà. Sâu trong thâm tâm, cô bé mười tuổi chỉ thầm ước bố mau trở về.

Ba tuần sau nhập ngũ, vào một buổi chiều, Trung đội trưởng Đặng Xuân Đạo bỗng về làng để xử lý một nhiệm vụ đặc biệt trên tin tưởng giao cho. Trong chuyến công vụ đột xuất ấy, người lính trẻ dù chỉ kịp tạt qua nhà chào hỏi mọi người, nhưng vẫn dành riêng 15 phút ngắn ngủi để tập xe đạp cho Hoa ở sân đình. "Đặc quyền" ấy đã trở thành một niềm hãnh diện không gì sánh bằng, được cô bé giữ gìn cẩn thận mãi cho tới sau này.

Đến Tết Nguyên đán năm ấy, bầu không khí quạnh quẽ, vắng vẻ ở vùng quê nghèo chợt như bừng tỉnh khi có một chú bộ đội về thăm làng. Trong số những món quà từ nơi chiến trường được người lính mang về, gia đình cô bé Hoa có tới hai thứ: Một tấm ảnh đen trắng và một bộ quần áo đàn ông đã cũ. Tấm ảnh kích cỡ 3x4cm ghi lại hình ảnh sáu thanh niên đồng hương nhập ngũ cùng một ngày. Trung đội trưởng Đặng Xuân Đạo ngồi ngoài cùng, hàng dưới bên tay trái.

"Bộ quần áo bộ đội đó là của bố tôi, và sau đó trở thành của tôi. Kỷ vật ấy là một món đồ rất đặc biệt. Bởi mỗi lần mặc vào, tâm tư của tôi lại trở nên lẫn lộn, vừa tự hào vừa buồn thương nhớ bố. Sau này, các bạn đại học của tôi đều gọi tôi bằng chị vì tưởng rằng tôi là bộ đội phục viên về đi học", bà Đặng Thị Hoa nói, miệng bất giác nhoẻn cười.

Hòa bình rồi bố lại không về

Năm 1975, đất nước thống nhất, non sông nối liền một dải, nhưng Trung đội trưởng Đặng Xuân Đạo mãi vẫn chưa thấy về. Vợ ông Đạo, bà Nguyễn Thị Bích, đã nhiều lần tìm đến cơ quan tỉnh đội để hỏi thăm, tuy nhiên chỉ nhận được một câu trả lời giống nhau: Do điều kiện chiến tranh, những trường hợp thất lạc và thậm chí "bặt vô âm tín" như vậy là hoàn toàn dễ hiểu.

Năm 1977, Đặng Thị Hoa vào đại học. Nhiều bạn cùng lớp bà thuộc diện gia đình có công, được ưu tiên khi thi tuyển. Trong khi đó, cả nhà bà vẫn chưa nhận được thông tin gì của ông Đạo. "Nhưng chỉ sau vài tháng chị Hoa ngồi ghế giảng đường, giấy báo tử đã được gửi đến. Tôi còn nhớ mãi tờ giấy nhỏ bé nhưng khiến bà nội và mẹ khóc ngất ấy. Nhất là mẹ tôi, trước đó không lâu mẹ cũng vừa phải chịu một nỗi đau mất mát vô cùng lớn trong cuộc đời. Tấm giấy kia là giọt nước tràn ly, khiến mẹ hoàn toàn trở thành một người khác", bà Đặng Thị Hồng, em ruột bà Đặng Thị Hoa, nhớ lại.

Phải mất vài năm, bà Nguyễn Thị Bích mới dần nguôi ngoai nỗi đau giữa hòa bình. Thế nhưng, vết thương ký ức đó cũng đủ để lấy đi của người vợ sự minh mẫn và phần lớn sức lực. Mấy chị em Hoa, Hồng từ đó chủ động nuôi nhau. Sau này, bà Bích còn phải trải qua hai lần tai biến thập tử nhất sinh. Thế rồi, nỗi nhớ chồng ngày ngày dâng lên khóe mắt đã dần khiến cuộc sống của người phụ nữ tảo tần chìm vào bóng tối.

Khác với mẹ và chị cả, bà Đặng Thị Hồng hầu như không còn ký ức về người bố của mình. Khi Bí thư Đoàn xã Nam Ninh Đặng Xuân Đạo nhập ngũ và cả lúc Trung đội trưởng Đạo tạt qua nhà trong những năm tháng chiến tranh, bà chỉ là một cô bé con hai tuổi. Do vậy, toàn bộ ký ức về bố của bà đã thu lại, nằm gọn trong tấm ảnh đen trắng mà theo thời gian đã ố vàng và mờ gần hết nét. Sáu chiến sĩ trong ảnh, sau ngày hòa bình chỉ còn hai thương binh trở về với gia đình. Và tấm ảnh chính là kỷ vật chung vô giá duy nhất của gia đình những người còn lại.

"Với tôi, bố không chỉ thông minh, giỏi giang, cần cù, mà còn là một người luôn hết mực thương yêu gia đình, trách nhiệm với họ hàng, làng mạc và quê hương, đất nước. Ông luôn là tấm gương cho tôi cố gắng, nỗ lực, nguồn cảm hứng để tôi giáo dục con cháu. Cả gia đình đều nói rằng tôi rất giống bố. Điều này khiến tôi càng nuôi hy vọng về một ngày nào đó sẽ được "thấy" bố", bà Hồng tâm sự.

Đợi Anh, Anh lại về

Hy vọng được thấy bố lần nữa chưa một ngày nào phai nhạt, không chỉ với cá nhân bà Hồng, bà Hoa mà còn với cả đại gia đình cụ bà Nguyễn Thị Bích. Suốt những năm qua, bà Hồng, bà Hoa cùng các con cháu đã nhiều lần gửi kỷ vật đen trắng nhỏ xíu kia đến nhiều nơi với nỗ lực phục dựng lại hình ảnh của các liệt sĩ trong hình. Tuy nhiên, mọi kết quả đều được các thành viên của gia đình đánh giá không cao. Cho đến một ngày, qua các phương tiện thông tin đại chúng, bà Đặng Thị Hồng biết đến dự án "Phục dựng ảnh liệt sĩ" do Đoàn Thanh niên thành phố Hà Nội phối hợp các đơn vị liên quan triển khai.

Được khởi động vào năm 2024, đến nay, dự án đã trải qua hai giai đoạn, với thành quả là gần 600 di ảnh liệt sĩ được phục dựng thành công. Theo Phó Chủ tịch Ủy ban Mặt trận Tổ quốc, Bí thư Đoàn Thanh niên thành phố Hà Nội Nguyễn Tiến Hưng, dự án không chỉ là lời tri ân từ sâu thẳm trái tim tuổi trẻ Thủ đô gửi đến các bậc cha anh, mà còn đóng vai trò như một hoạt động sinh hoạt chính trị-tư tưởng lớn nhằm góp phần giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh thiếu nhi.

"Từ những tấm ảnh đen trắng đã phai mầu, thậm chí không ít tấm chỉ còn lại một vài chi tiết, chân dung các anh hùng liệt sĩ đã được tái hiện đầy đủ, rõ nét bằng công nghệ hiện đại. Sau mỗi đợt hoàn thiện, di ảnh sẽ được trao tận tay người nhà, gia đình các liệt sĩ trong khuôn khổ một chương trình giao lưu lịch sử, nghệ thuật tri ân tại các địa chỉ đỏ", đồng chí Nguyễn Tiến Hưng cho hay.

Dựa trên mô hình hoạt động ý nghĩa đó, ngày 12/12 vừa qua, chương trình "Hành trình bất tử - Từ ký ức đến khát vọng" trong khuôn khổ dự án đã được tổ chức tại Bảo tàng Lịch sử quân sự Việt Nam. Qua đây, Ban tổ chức đã trao gần 300 di ảnh liệt sĩ sau phục dựng tặng người thân, gia đình các anh. Trong số này, có cả tấm ảnh của liệt sĩ Đặng Xuân Đạo.

Ngồi trên xe lăn tới dự chương trình, cụ bà Nguyễn Thị Bích hướng đôi mắt nhắm nghiền lên sân khấu chính, nơi cô con gái lớn Đặng Thị Hoa đang chậm rãi mang di ảnh người bạn đời của bà trở về. Trước sự ngỡ ngàng của gia đình, dáng dấp "hòn vọng phu" ấy chợt vỡ òa, vượt lên màn tối che phủ tâm trí và thị giác bấy lâu để nở nụ cười thật tươi, giang đôi bàn tay run run đón bức di ảnh. Từ chỗ chăm chú lắng nghe các con tả lại những đường nét được phục dựng một cách thần kỳ, bà cụ 91 tuổi dần đắm chìm lại vào vẻ suy tư bấy lâu, nhưng nụ cười rất đỗi khác lạ kia không hề tắt. Tâm nguyện của đại gia đình nhà cụ Bích, vậy là đã được thành toàn.

Hoa Sala nở tiếp những mùa yêu thương

KIM HUỆ

Tiếp nối hành trình nhân ái, lần đầu tiên CLB Nhân đạo Sala đưa phẫu thuật về tận tuyến xã. Cùng với đó là chuỗi hoạt động chuyển giao kỹ thuật, xây trường học, trao học bổng... tại Chiêm Hóa (Tuyên Quang).

Các bác sĩ CLB Nhân đạo Sala khám, phẫu thuật, hướng dẫn chuyên môn tại Trung tâm y tế khu vực Chiêm Hóa, tỉnh Tuyên Quang.

Xây trường, mở tương lai

Ở Khau Luông - Khau Làng, bản nhỏ cuối cụm xã vùng cao Tuyên Quang, dù chỉ cách trung tâm xã gần 30 km nhưng đường đến lớp từng dài hơn cả tuổi thơ trẻ em. Mùa mưa, đất dốc nhão nhoét, suối dâng chặn lối…, không ít em phải trọ học trên xã, mang theo nỗi nhớ nhà giữa tuổi thơ chập chững.

Chị Sùng Thị Tuyến (19 tuổi, dân tộc Nùng), lấy chồng từ năm 17 tuổi, kể câu chuyện với sự bình thản xót xa. Bỏ học lớp 5 vì đường quá xa, bố mẹ bận nương rẫy, chị lập gia đình sớm. "Nếu ngày trước có lớp học ở bản, chắc em học lâu hơn. Chỉ mong con em không phải bỏ học sớm như mẹ nó", chị mỉm cười, nhưng ánh mắt vẫn tiếc nuối tuổi thơ thiếu chữ và cơ hội tự quyết cuộc đời.

Nhiều năm bám địa bàn, Trung tá Trần Quốc Khánh, Công an tỉnh Tuyên Quang, không ít lần gặp cảnh trẻ lấm lem bùn đất, nắm cơm mang theo từ sáng đã nguội lạnh. Trăn trở ấy dẫn anh đến CLB Nhân đạo Sala, hy vọng biến ước mơ có trường học cho bà con thành hiện thực. Khi nghe đề xuất, PGS, TS Nguyễn Mạnh Khánh, Chủ tịch CLB, Phó Giám đốc Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức khẳng định: "Xây điểm trường là việc phải làm ngay, không được chậm trễ". Chỉ hơn ba tháng sau, nhờ CLB Nhân đạo Sala và các nhà hảo tâm gần xa, 800 triệu đồng được quyên góp. Nhưng để xây dựng, bản cần đất bằng. Khau Luông - Khau Làng gần như không có khoảng phẳng đủ lớn. Trung tá Khánh và Chủ tịch UBND xã Kiến Thiết, ông Lê Xuân Việt, dày công tìm kiếm.

CLB Nhân đạo Sala cùng các nhà hảo tâm khánh thành giai đoạn 1 dự án xây dựng điểm trường Khau Luông - Khau Làng.

Nhờ sự giúp đỡ này, nhiều điểm trường vùng cao được kết nối với vùng xuôi qua màn hình, giữ chân trẻ, rút ngắn quãng đường đến chữ, gieo hy vọng trong bản.

Cuối bản, một quả đồi thấp hiện ra, đẹp, thuận lợi, vừa tầm dựng trường. Nhưng là đất của bà Nông Thị Diu (72 tuổi, dân tộc Nùng) - nơi cả gia đình sống nhờ trồng keo, trồng vầu hàng chục năm. Khi cán bộ thôn và các tình nguyện viên đến vận động, bà không nói nhiều. Bàn tay gầy run, mắt rưng rưng: "Con tôi, rồi đến cháu tôi đều phải đi bộ gần 30 km ra xã trọ học. Đất thì giữ được mấy đời. Nhưng chữ thì con cháu cần cả đời. Làm trường cho trẻ thì tôi hiến". Hơn 2.000 m² sinh kế cả gia đình được bà trao đi mà không đòi hỏi gì.

Ngày gắn biển lớp học giai đoạn 1, cả bản như có hội. Tiếng cười vang khắp triền núi, trẻ chạy quanh sân mới, mắt sáng lên nhìn thấy chân trời gần gũi hơn. Ông Lê Xuân Việt chia sẻ: "Nhờ CLB Nhân đạo Sala và các nhà hảo tâm, ước mơ của các thế hệ đi trước đã trở thành hiện thực. Lớp học không chỉ mở cửa tri thức cho trẻ em trong bản, mà còn đánh dấu khởi đầu để chính quyền kiến tạo tương lai thoát nghèo bền vững cho vùng khó khăn này".

Hơn 15 năm bền bỉ một hành trình

Nếu Khau Luông - Khau Làng là lát cắt cho thấy sức mạnh của sự chung tay, thì hành trình hơn 15 năm của CLB Nhân đạo Sala lại là bức tranh rộng lớn về triết lý nhân ái bền bỉ: Đưa y tế và giáo dục đến những nơi khó nhất bằng cách chuẩn mực nhất.

Thành lập năm 2010 bởi cố PGS, TS Ngô Văn Toàn, CLB quy tụ các chuyên gia trong nước và quốc tế, tạo nền tảng chuyên môn vững chắc cho mọi hoạt động. Lấy y tế làm điểm tựa, mỗi ca phẫu thuật không chỉ chữa lành dị tật mà còn giúp bệnh nhân xóa bỏ mặc cảm, hòa nhập cộng đồng, trở lại lao động và cuộc sống bình thường.

Trong đợt khám - mổ gần đây tại Chiêm Hóa, CLB Nhân đạo Sala khám miễn phí gần 100 người, thực hiện 18 ca phẫu thuật, trong đó có bệnh nhân mang di chứng hơn 40 năm. Các ca chỉnh hình lần đầu được CLB chuyển giao ngay tại bệnh viện khu vực, mở hướng tiếp cận mới, không chỉ tuyến tỉnh mà còn xuống trung tâm y tế tuyến cụm xã.

PGS, TS Nguyễn Mạnh Khánh, Chủ tịch CLB chia sẻ: "Mổ một ca giúp một người; chuyển giao kỹ thuật giúp cả vùng". Triết lý này giúp CLB tạo thay đổi bền vững: Đào tạo bác sĩ tuyến dưới, tổ chức hội thảo quốc tế, cập nhật kỹ thuật hiện đại. Khi bác sĩ vùng cao làm chủ chuyên môn, hàng nghìn bệnh nhân không phải đi xa để cứu chữa. CLB chuẩn hóa quy trình khám - mổ - chuyển giao, xây dựng năng lực y tế cơ sở.

Song hành với y tế, giáo dục được CLB xác định là "sự sống thứ hai" của vùng cao. CLB không dừng ở quà tặng trước mắt như cặp sách, áo ấm, bánh, sữa, đồ dùng học tập. Nhiều năm qua, CLB Nhân đạo Sala lắp máy chiếu, tivi, trang bị phòng tin học, tặng máy tính cho các điểm trường, hỗ trợ thầy cô tiếp cận phương pháp giảng dạy mới, xây lớp học ở các bản lẻ heo hút.

Hơn 15 năm, CLB Nhân đạo Sala đã khám và phẫu thuật cho hàng nghìn bệnh nhân nghèo, chữa lành dị tật, xóa bỏ mặc cảm, mang lại cơ hội hòa nhập cộng đồng. Ngoài ra, CLB còn xây lớp học, trang bị phòng tin học, tặng áo ấm, sách vở... Đặc biệt, từ năm 2024, mỗi chuyến công tác trao 20 học bổng mang tên cố PGS Ngô Văn Toàn, giúp trẻ em nghèo tiếp cận tri thức, thay đổi tương lai.

Chuyện **THƯỜNG NGÀY**

Gửi đi một món đồ, giữ lại một tấm lòng

THÁI HƯƠNG LIÊN

Cuối năm, giữa danh sách những việc cần dọn dẹp, chiếc tủ quần áo luôn là nơi khiến nhiều người chùn tay nhất. Mở cửa tủ ra, ta thấy ngay cả một năm trôi qua trong đó: Những món đồ từng rất thích rồi ít mặc dần, những bộ đã chật, những chiếc áo mua theo cảm hứng rồi treo im lìm. Cộng thêm vào đó, mùa giảm giá cuối năm rộn ràng, nhiều chị em lại tranh thủ "làm mới" bản thân bằng những bộ đồ mới. Và câu hỏi quen thuộc hiện ra: Quần áo cũ sẽ đi đâu?

Vài năm trở lại đây, nhiều gia đình ở các đô thị bắt đầu tìm đến cách quyên góp quần áo cũ như một lựa chọn văn minh. Không chỉ giúp dọn nhà, đó còn là cách sống xanh - giảm số lượng rác thải thời trang vốn đang gây ô nhiễm ngày một lớn. Mỗi bộ quần áo được tái sử dụng là những mét vải không phải vứt bỏ, một chút gánh nặng được giảm cho môi trường. Nhưng để việc thiện nguyện nhỏ bé này không đi chệch ý nghĩa ban đầu, người gửi cần để tâm hơn một chút.

Trước hết là phân loại và mô tả rõ ràng. Đừng gom tất cả vào một túi thật lớn. Hãy chia nhỏ và ghi rõ: Đồ nam (khoảng 55-60 kg), trẻ em trai 5-7 tuổi, trẻ em gái 10-12 tuổi… Chỉ vài dòng ghi chú mà giúp người phân phát tiết kiệm rất nhiều thời gian, đặc biệt trong những đợt cứu trợ sau thiên tai, khi mọi thứ đều gấp gáp.

Tiếp theo là tính phù hợp. Không phải món đồ nào mình không dùng nữa cũng có thể trở thành quà tặng. Quần áo quá "model", giày cao gót, váy dạ hội… thường không hợp với điều kiện sống của đồng bào vùng cao hay vùng bão lũ. Đồ nội y cũng không nên gửi, vì tính riêng tư và vì nhiều nơi không tiếp nhận.

Một lưu ý nữa - tưởng đơn giản nhưng rất quan trọng - là kiểm tra túi áo, túi quần trước khi đóng gói. Có những nơi khi phân loại đã bất ngờ thấy rơi ra nhẫn vàng, dây chuyền, thậm chí cả vàng miếng hay tiền mặt. Những câu chuyện thật như đùa ấy cho thấy người gửi đôi khi quá vội, mà vô tình bỏ quên những thứ giá trị trong chính món đồ mình không còn để ý.

Và để những bộ quần áo cũ, không phù hợp người này đến được tay và phù hợp với người khác, xã hội rất cần thêm những tổ chức, nhóm thiện nguyện làm "cầu nối": Thu gom - phân loại - chia sẻ. Khi có hệ thống tiếp nhận rõ ràng, quần áo cũ từ đô thị sẽ đến được đúng vùng khó khăn, đúng đối tượng. Tránh được cảnh những bao tải quần áo cũ trở thành rác thải ở một nơi nào đó. Mỗi tổ chức nhân đạo, mỗi nhóm thiện nguyện hoạt động chuyên nghiệp đều góp phần khiến việc chia sẻ này trọn vẹn hơn và bền vững hơn.

Từ thiện bằng quần áo cũ, vì vậy, không nên nghĩ đơn giản là… chuyện nhỏ. Chúng ta gửi đi một món đồ đã cũ, hay không hợp với mình, nhưng có thể là mới mẻ và cần thiết với ai đó. Ta giải phóng tủ áo, nhưng cũng giảm bớt một chút gánh nặng cho môi trường. Và hơn cả, ta trao đi sự tử tế, trong một mùa cuối năm luôn nhiều lo toan nhưng cũng đầy cơ hội để lòng người ấm lên.

Chỉ cần thêm một chút chỉn chu, một chút trách nhiệm, những chiếc áo, chiếc quần từng gắn bó với ta sẽ tiếp tục hành trình của chúng - ở một nơi xa hơn, nhưng vẫn tròn đầy ý nghĩa.

Chìa khóa an toàn từ kiến trúc vì sức khỏe

KTS PHẠM THANH TÙNG

Hậu quả do thiên tai gây ra vô cùng thảm khốc, nhưng cũng cho chúng ta những bài học lớn về công tác lập quy hoạch điểm dân cư nông thôn, quy hoạch đô thị, trong thiết kế kiến trúc công trình.

Kiến trúc đô thị ảnh hưởng nhiều đến sinh hoạt và cuộc sống của người dân. Ảnh: BẮC SƠN

Từ thiệt hại và bất cập

Nước ta vừa hứng chịu những trận bão lũ kinh hoàng xảy ra ở nhiều tỉnh miền núi phía bắc, Đồng bằng Bắc Bộ và nhiều tỉnh miền, thành phố miền Trung-Tây Nguyên như Huế, Đà Nẵng, Gia Lai, Đắk Lắk, Lâm Đồng, Quảng Trị…, gây thiệt hại vô cùng lớn về người và của cho Nhà nước và nhân dân.

Lũ cuốn, ngập lụt đã tàn phá, làm hư hỏng nặng nhiều nhà ở, trường học, cơ sở y tế, giáo dục. Nhiều làng, bản bị lũ cuốn trôi, hay bị vùi lấp do sạt lở đất. Khi phải gồng mình chống chịu với bão lũ, công tác cứu hộ, cứu nạn bảo đảm an toàn cho người dân là nhiệm vụ cao nhất, tối thượng của Chính phủ, chính quyền địa phương, lực lượng vũ trang và cộng đồng. Còn với kiến trúc sư, thiết kế bền vững để ứng phó và thích ứng với biến đổi khí hậu là yêu cầu cấp thiết. Bởi trước khi nói đến kiến trúc có bản sắc, kiến trúc vì sức khỏe con người, thì trước tiên con người phải được sống trong những ngôi nhà bền vững, những cụm dân cư bền vững, những đô thị bền vững. Và kiến trúc xanh, kiến trúc sinh thái là kiến trúc của kỷ nguyên chúng ta đang hướng đến.

Trong thế giới đầy biến động phức tạp, kiến trúc cũng phải chịu nhiều tác động của địa chính trị, của biến đổi khí hậu. Kiến trúc vùng núi phía bắc, miền Trung-Tây Nguyên khó có thể bền vững trước sức tàn phá kinh hoàng của lũ lụt khi mà rừng phòng hộ đầu nguồn bị tàn phá; khi mà hàng trăm thủy điện nhỏ được xây dựng bởi một giai đoạn quản trị thiếu tầm nhìn, thiếu kiểm soát; khi mà các ngôi nhà ở riêng lẻ, hay quần cư được xây cất với kiến trúc truyền thống, thiếu khả năng chống chịu trước thiên tai, nằm ở các vị trí không an toàn, dễ bị sạt lở, bị lũ cuốn hay ngập lụt.

Bên cạnh đó, kiến trúc đô thị với những tòa nhà cao tầng, bọc kính, đồ sộ, tiện nghi; một hệ thống giao thông hiện đại, với đường trên cao dày đặc, uốn lượn như những con rắn bằng bê-tông và thép khổng lồ, nhưng lúc nào cũng chật cứng phương tiện giao thông cơ giới, ngày ngày thải vào bầu không khí vô vàn tấn khí thải, CO_2 cùng tiếng còi xe, tiếng động cơ ô-tô, xe máy rền rĩ, chói tai và đường phố luôn úng ngập mỗi khi có mưa to kéo dài.

Đến giấc mơ "kiến trúc lành mạnh"

Kiến trúc đô thị bước vào kỷ nguyên sinh thái với kiến trúc xanh, đô thị xanh, đô thị thông minh, đô thị carbon thấp để đối phó và thích ứng với thiên tai lũ lụt, ngập úng, ô nhiễm môi trường và sự tăng nhiệt ở đô thị trong bối cảnh biến đổi khí hậu ngày càng phức tạp trên phạm vi toàn cầu. Mối quan hệ giữa kiến trúc và sức khỏe là mối quan hệ mật thiết. Một công trình được xây dựng bao gồm thiết kế, bố cục không gian và vật liệu sử dụng đều có ảnh hưởng trực tiếp hay gián tiếp đến sức khỏe thể chất và sức khỏe tinh thần của con người. Với một quần cư ở đô thị hay nông thôn cũng thế.

> **Một câu hỏi đặt ra không phải là "Kiến trúc ấy, đô thị ấy có đẹp không?" mà là "Kiến trúc ấy, đô thị ấy có lành mạnh không, có an toàn không?". Nói cách khác "Kiến trúc ấy, đô thị ấy có đáng sống không?".**

Mối quan hệ giữa kiến trúc và sức khỏe không phải là mới, nhưng ngày càng được khẳng định bởi các luận cứ khoa học và thực tiễn. Một kiến trúc được thiết kế theo hướng sinh thái không chỉ tiết kiệm năng lượng hay đạt hiệu quả thẩm mỹ mà phải tạo ra môi trường sống lành mạnh cho con người. Mối quan hệ này đã trở thành hướng tiếp cận cốt lõi của kiến trúc đương đại, nơi không gian sống được nhìn nhận như cơ thể thứ hai của con người, nơi có thể nuôi dưỡng thể chất, tinh thần và các mối quan hệ xã hội, sự tương tác giữa cá nhân với cá nhân, giữa cá nhân với cộng đồng và cá nhân với thiên nhiên. Nói cách khác, kiến trúc không chỉ tạo ra công trình vật chất mà còn kiến tạo môi trường sống, nơi con người được bảo vệ, phát triển và giao tiếp xã hội.

Theo Tổ chức Y tế thế giới (WHO) thì "Sức khỏe là trạng thái thoải mái hoàn toàn về thể chất, tinh thần và xã hội, chứ không chỉ là không có bệnh tật hay thương tật". Theo đó, thì kiến trúc không chỉ là sản phẩm có tính nghệ thuật cao, mà còn là phương tiện quan trọng góp phần định hình chất lượng sống, trạng thái sức khỏe toàn diện và ở một chừng mực nào đó tạo nên nhân cách của con người. Kỷ nguyên sinh thái sẽ làm thay đổi tư duy của các nhà lập quy hoạch truyền thống với tầm nhìn ngắn hạn chỉ từ 20-30 hay 40 năm, mà thay vào đó là các bản quy hoạch bền vững, thông minh có tầm nhìn đến 100 năm hay hơn nữa với sự tham gia của AI, IoT và dữ liệu lớn, để có nhiều kịch bản thích ứng trước biến đổi khí hậu, vì cuộc sống bền vững, an toàn của con người, của cộng đồng. Và như thế, không gian sống không chỉ đẹp về kiến trúc, về thẩm mỹ không gian mà còn phải là một môi trường sống, làm việc, học tập tối ưu cho sức khỏe, hạnh phúc của cư dân.

NHÌN THẲNG, NÓI THẬT

Sự len lỏi đáng sợ

BẠN ĐỌC VIẾT:

Phạm Thu Trang
(Phường Thái Bình, tỉnh Hưng Yên)

Cuối tuần vừa qua, trong một lần đưa cả nhà đi ăn tối ở bên ngoài, tôi tình cờ bắt gặp những chiếc hộp đựng giấy ăn khác thường. Hình dáng, mầu sắc và công dụng của chúng không có gì đặc biệt, ngoài việc các mặt chung quanh đều… quảng cáo cho các trang web cá độ, đánh bạc trực tuyến. Đáng lẽ tôi đã bỏ qua chi tiết này, nếu như một trong hai con tôi không khẳng định: Đây là "thương hiệu" thường xuyên xuất hiện trên các clip mạng xã hội vẫn xem hằng ngày (!?).

Kiểm tra lại những tài khoản, trang fanpage mạng xã hội bạn nhỏ này yêu thích, tôi tá hỏa khi nhận thấy điều đó hoàn toàn là sự thật. Việc lồng ghép nội dung giới thiệu, thậm chí khuyến khích tham gia hoạt động cá độ, đánh bạc trái phép được thực hiện rất khéo léo. Cùng với đó, những kẻ có ý đồ quảng bá hoạt động cá độ, đánh bạc trực tuyến còn tăng cường sự hiện diện ở rất nhiều nơi trên môi trường mạng xã hội. Nếu để ý, bất cứ ai cũng có thể nhận ra rằng, thời gian gần đây, có không ít tài khoản mạng xã hội dùng cách lấy tên gọi chính xác của các trang đánh bạc trái phép để tương tác với người khác. Tinh vi hơn, nếu như bình luận của những tài khoản "đen" này ít được chú ý, sẽ lập tức có vài tài khoản "lạ" chủ động thích, phản hồi nhằm đẩy bình luận chính lên đầu. "Lạ" là bởi các tài khoản "hưởng ứng" này thường vừa được lập không lâu, hoặc mang tên, sử dụng ảnh người nước ngoài nhưng bình luận hoàn toàn bằng… tiếng Việt.

Thường xuyên xuất hiện trên cả môi trường internet và đời sống, len lỏi một cách tinh vi vào suy nghĩ, hành động thường ngày từ người lớn đến trẻ nhỏ, chưa kể sự hiện diện công khai trên những chiếc taxi chạy khắp nơi…, lẽ nào cá độ, đánh bạc trực tuyến đã trở thành những phạm trù hợp pháp?

HÃY GỬI CHO CHÚNG TÔI Ý KIẾN CỦA BẠN THEO ĐỊA CHỈ: BAN BIÊN TẬP BÁO THỜI NAY - MỤC NHÌN THẲNG - NÓI THẬT - SỐ 71, HÀNG TRỐNG, HOÀN KIẾM, HÀ NỘI. ĐIỆN THOẠI: 024.39381384, EMAIL: diendan.thoinay@gmail.com

Sẵn sàng đưa Bệnh viện Việt Đức và Bạch Mai cơ sở 2 vào vận hành

Thông tin từ Bộ Y tế cho biết, công tác chuẩn bị đưa Bệnh viện Bạch Mai và Bệnh viện Việt Đức cơ sở 2 tại Ninh Bình vào hoạt động đang được đẩy nhanh, với trọng tâm là lắp đặt thiết bị, hoàn thiện hạ tầng kỹ thuật và chuẩn bị nhân lực vận hành. Theo kế hoạch, giai đoạn 1 của Bệnh viện Bạch Mai cơ sở 2 sẽ chính thức vận hành từ ngày 19/12, với đầy đủ các phân khu thiết yếu gồm: Khám bệnh, cấp cứu, xét nghiệm - cận lâm sàng, chẩn đoán hình ảnh và 325 giường bệnh nội trú.

PGS, TS Đào Xuân Cơ, Giám đốc Bệnh viện Bạch Mai khẳng định, việc đưa cơ sở 2 tại Ninh Bình vào hoạt động trong năm 2025 là nhiệm vụ chính trị đặc biệt quan trọng. Bệnh viện đang huy động tối đa nguồn lực, triển khai công việc liên tục ngày đêm. Từ giữa tháng 11, nhiều thiết bị hiện đại như CT, MRI, DSA, X-quang, siêu âm, hệ thống giường bệnh đã được đưa về lắp đặt. Cùng với đó, bệnh viện đã xây dựng phương án tổ chức bộ máy, quy trình vận hành, chuẩn bị nhân lực và hệ thống công nghệ thông tin đồng bộ.

Thứ trưởng Bộ Y tế Lê Đức Luận cho biết, dự án Bạch Mai cơ sở 2 cơ bản bảo đảm tiến độ, sẵn sàng khánh thành và đưa vào sử dụng một phần. Hiện các nhà thầu đang khẩn trương hoàn thiện những hạng mục còn tồn tại, hoàn thành lắp đặt tối thiểu hai phòng mổ trong giai đoạn đầu.

Từ phía địa phương, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Ninh Bình Hà Lan Anh cho biết, tỉnh đang triển khai xây dựng khu nhà ở xã hội dành cho cán bộ, y, bác sĩ của hai bệnh viện, với quy mô khoảng 650 căn hộ, phấn đấu hoàn thành vào tháng 7/2026.

Đối với Bệnh viện Việt Đức cơ sở 2, dự kiến hoàn thành chậm nhất trong quý I/2026. Trước mắt đề xuất vận hành khoảng 30% công suất, tương đương 300 giường bệnh. Việc sớm đưa hai bệnh viện tuyến cuối vào hoạt động tại Ninh Bình được kỳ vọng sẽ giúp người dân khu vực tiếp cận dịch vụ y tế chuyên sâu ngay tại địa phương, giảm quá tải cho các bệnh viện trung ương và từng bước hình thành trung tâm y tế chất lượng cao của vùng.

Ngành dệt may giữ nhịp xuất khẩu

Trong bối cảnh thương mại toàn cầu nhiều biến động, ngành dệt may Việt Nam vẫn đang duy trì vị thế nhóm dẫn đầu thế giới. Đây là nền tảng quan trọng để ngành tiếp tục tái cấu trúc và đáp ứng các chuẩn xanh của thị trường quốc tế.

■ GIA HƯNG

Ngành dệt may Việt Nam được kỳ vọng duy trì vai trò ngành xuất khẩu chủ lực. Ảnh: NAM ANH

Theo Hiệp hội Dệt may Việt Nam (VITAS), kim ngạch xuất khẩu dệt may năm 2025 dự kiến đạt khoảng 46 tỷ USD, tăng gần 6% so với năm trước. Kết quả này phản ánh nỗ lực lớn của các doanh nghiệp trong việc duy trì thị trường, thúc đẩy xuất khẩu giữa bối cảnh thương mại toàn cầu biến động bất lợi bởi thuế quan gia tăng cùng các rào cản xanh và yêu cầu phát triển bền vững ngày càng khắt khe.

Nỗ lực thích ứng với những biến động

Là doanh nghiệp đầu tàu của ngành, ông Lê Tiến Trường, Chủ tịch Hội đồng Quản trị Tập đoàn Dệt may Việt Nam (Vinatex) cho biết, năm 2025 khởi đầu với nhiều bất ổn của thương mại quốc tế. Việc công bố thuế đối ứng đã tạo ra cú sốc lớn, khiến thị trường gián đoạn ngay trong tháng 4/2025.

Vinatex đã nhanh chóng điều chỉnh chiến lược, ổn định sản xuất, kinh doanh. Nhờ đó, Tập đoàn tận dụng hiệu quả giai đoạn 90 ngày thuế quan chưa chính thức áp dụng để thúc đẩy tăng trưởng mạnh trong các tháng 5, 6 và 7. Riêng ba tháng này đóng góp gần 30% hiệu quả của cả năm 2025.

Kết quả là năm 2025 khép lại với nhiều dấu ấn tích cực khi Vinatex hoàn thành toàn bộ các mục tiêu đề ra. Hiệu quả sản xuất, kinh doanh đã quay trở lại mức đỉnh cao tương đương năm 2021, nhưng trong một bối cảnh hoàn toàn khác.

"Nếu năm 2021 ghi nhận sự bùng nổ đơn hàng sau đại dịch, thì năm 2025 là thành quả của bản lĩnh điều hành và khả năng thích ứng trước những bất ổn kéo dài của thương mại toàn cầu".

Không chỉ các doanh nghiệp đầu tàu, nhiều doanh nghiệp dệt may cũng phải đối mặt với áp lực lớn trong năm 2025. Ông Phí Ngọc Trịnh, Tổng Giám đốc Công ty cổ phần Tập đoàn Hồ Gươm cho biết, căng thẳng thương mại toàn cầu cùng các yếu tố địa chính trị và thời tiết bất lợi tại thị trường châu Âu đã khiến đơn hàng xuất khẩu sụt giảm, đặc biệt trong những tháng cuối năm. Có thời điểm, doanh nghiệp phải cho một bộ phận lao động chờ việc do đơn hàng giảm đột ngột.

Tuy nhiên, nhờ chủ động điều chỉnh kế hoạch sản xuất, mở rộng các dòng sản phẩm phục vụ thị trường nội địa và tích cực tìm kiếm khách hàng mới, Tập đoàn Hồ Gươm vẫn duy trì được hoạt động ổn định.

"Dù mục tiêu tăng trưởng 15-20% ban đầu không đạt được, kết quả sản xuất, kinh doanh cả năm 2025 dự kiến vẫn tương đương năm 2024, qua đó phản ánh nỗ lực thích ứng và giữ nhịp sản xuất của doanh nghiệp trong bối cảnh thị trường nhiều biến động".

> **Ngành dệt may Việt Nam được kỳ vọng duy trì vai trò ngành xuất khẩu chủ lực, với thặng dư thương mại năm 2025 dự kiến đạt hơn 20 tỷ USD.**
>
> **(Ông VŨ ĐỨC GIANG, Chủ tịch Hiệp hội Dệt may Việt Nam)**

Nhìn ở góc độ toàn ngành, ông Vũ Đức Giang, Chủ tịch Hiệp hội Dệt may Việt Nam cho biết, trong bối cảnh kinh tế toàn cầu nhiều biến động, ngành dệt may không lựa chọn cách ứng phó thụ động mà đã chủ động điều chỉnh chiến lược phát triển để thích ứng với những thay đổi nhanh chóng về chính sách, thị trường và chuỗi cung ứng.

Cụ thể, ngành đã xác lập và triển khai đồng bộ ba trụ cột chiến lược mang tính nền tảng. Trọng tâm đầu tiên là đa dạng hóa thị trường xuất khẩu. Từ chỗ phụ thuộc lớn vào một số thị trường truyền thống, đến nay sản phẩm dệt may Việt Nam đã hiện diện tại 138 thị trường trên toàn cầu, qua đó phân tán rủi ro và nâng cao khả năng chống chịu trước các cú sốc từ bên ngoài.

Song song với mở rộng thị trường, các doanh nghiệp trong ngành đẩy mạnh đa dạng hóa đối tác và khách hàng, giúp chủ động hơn trong đàm phán và thích ứng với sự thay đổi trong phương thức mua hàng, đồng thời giảm phụ thuộc vào một số ít nhãn hàng lớn. Cùng với đó, cơ cấu mặt hàng cũng được điều chỉnh theo hướng giảm dần gia công đơn giản, gia tăng tỷ trọng các sản phẩm đáp ứng nhu cầu ngày càng phân hóa của thị trường và xu hướng tiêu dùng mới.

Bên cạnh các giải pháp về công nghệ và môi trường, việc tăng cường liên kết chuỗi tiếp tục được chú trọng, tập trung phát triển nguồn cung trong nước, nâng cao năng lực quản trị và thúc đẩy chia sẻ kinh nghiệm thông qua các hội thảo chuyên đề với sự tham gia của các tổ chức quốc tế.

Nâng cao khả năng chống chịu

Với định hướng phát triển bền vững, kinh tế tuần hoàn, Hiệp hội Dệt may Việt Nam đặt mục tiêu kim ngạch xuất khẩu đạt 64,5 tỷ USD vào năm 2030, tốc độ tăng trưởng bình quân 6,5-7%/năm.

Tuy nhiên, ông Trần Thanh Hải, Phó Cục trưởng Xuất nhập khẩu, Bộ Công thương cho rằng ngành dệt may vẫn đang gặp phải những khó khăn, đó là môi trường thương mại quốc tế ngày càng phức tạp và khó dự báo, với sự gia tăng của các biện pháp phòng vệ thương mại, hàng rào kỹ thuật, hàng rào xanh và hàng rào lao động. Các thị trường lớn không chỉ yêu cầu về giá và chất lượng mà còn đặt ra tiêu chí khắt khe về truy xuất nguồn gốc, phát thải carbon, kinh tế tuần hoàn và trách nhiệm xã hội.

Đáng chú ý, áp lực cạnh tranh khu vực và toàn cầu ngày càng gay gắt. Nhiều quốc gia duy trì lợi thế về chi phí lao động, trong khi các đối thủ lớn tiếp tục phục hồi và nâng cấp công nghệ. Nếu không đổi mới mạnh mẽ, ngành dệt may Việt Nam sẽ đối mặt với nguy cơ suy giảm năng lực cạnh tranh. Đặc biệt, điểm nghẽn về nội địa hóa nguyên phụ liệu vẫn là thách thức dai dẳng, đặc biệt ở các khâu dệt, nhuộm, hoàn tất, khiến giá trị gia tăng trong nước còn hạn chế và doanh nghiệp dễ bị tổn thương trước biến động bên ngoài.

"Ngành dệt may cần tập trung vào một số định hướng lớn, tái cơ cấu theo hướng nâng cao giá trị gia tăng; phát triển chuỗi cung ứng trong nước; tận dụng hiệu quả các hiệp định thương mại tự do; coi chuyển đổi xanh là lợi thế cạnh tranh cốt lõi; đồng thời đẩy mạnh phát triển nguồn nhân lực và chuyển đổi số".

Ở góc độ doanh nghiệp, ông Lê Tiến Trường thẳng thắn thừa nhận, bên cạnh những đơn vị duy trì được đà tăng trưởng, năm 2025 vẫn ghi nhận không ít doanh nghiệp dệt may thua lỗ hoặc suy giảm kết quả kinh doanh so với năm 2024. Diễn biến này cho thấy ngành dệt may đang bước vào giai đoạn phân hóa rõ nét, khi không còn tồn tại một "công thức chung" cho tất cả doanh nghiệp.

Xuất phát từ thực tế đó, Vinatex xác định theo đuổi chiến lược tăng trưởng theo chiều sâu, tập trung vào ba mục tiêu trọng tâm. *Trước hết*, trong điều kiện kim ngạch xuất khẩu chỉ có thể tăng 3 -4%, đơn vị tập trung giảm nhập khẩu nguyên phụ liệu khoảng 5% thông qua khai thác tốt hơn nguồn cung trong nước. *Thứ hai*, ưu tiên nâng cao thu nhập cho người lao động, coi đây là một cấu phần trực tiếp của tăng trưởng kinh tế. Trọng tâm là đẩy mạnh tự động hóa, tối ưu quy trình và nâng cao hiệu quả sản xuất, qua đó tạo điều kiện tăng lương bình quân cho người lao động trên 10%. *Thứ ba*, thúc đẩy tăng trưởng năng suất lao động tổng hợp (TFP) ở mức khoảng 5% là ngưỡng tăng trưởng đột phá trong bối cảnh bình quân của cả nước đến năm 2025 chỉ khoảng 2,6%.

"Chúng tôi không lựa chọn con đường tăng vốn hay tăng lao động, mà tập trung phát triển các sản phẩm mới có giá trị gia tăng cao và khác biệt, đồng thời từng bước làm chủ công nghệ, bắt đầu từ khâu sợi trở đi".

Để giữ vững đà tăng trưởng và nâng cao khả năng chống chịu trước biến động thương mại toàn cầu, Hiệp hội Dệt may Việt Nam xác định đồng hành cùng doanh nghiệp là trọng tâm xuyên suốt.

Theo đó, Hiệp hội tập trung hỗ trợ cập nhật thông tin thị trường, chính sách và yêu cầu từ các thị trường xuất khẩu lớn; tăng cường kết nối chuỗi cung ứng sợi - dệt - nhuộm - may nhằm nâng cao tỷ lệ nội địa hóa và giá trị gia tăng. Đồng thời, các chương trình chuyển đổi xanh và kinh tế tuần hoàn tiếp tục được thúc đẩy, giúp doanh nghiệp đáp ứng các tiêu chuẩn ngày càng khắt khe về môi trường, lao động và truy xuất nguồn gốc.

Hộ kinh doanh trước "giờ G"

■ TÙY ANH

Việc đánh giá vẫn tiếp tục, mặc dù ngày chuyển đổi cơ chế thuế mới đã được xác lập. Nhưng có một điểm không thể phủ nhận, quy định mới sẽ chuẩn hóa công tác quản lý thuế và tạo điều kiện cho hộ kinh doanh tiếp cận tín dụng.

Hộ kinh doanh truyền thống gặp nhiều rào cản hơn trong quá trình tiếp cận công nghệ mới. Ảnh: NGUYỆT ANH

Theo quy định của pháp luật về thuế, kể từ ngày 1/1/2026, các hộ và cá nhân kinh doanh sẽ chính thức chuyển từ hình thức thuế khoán sang cơ chế tự kê khai và nộp thuế dựa trên doanh thu, thu nhập thực tế. Tuy nhiên, việc tự kê khai, nộp thuế và sử dụng hóa đơn điện tử… vẫn còn khá mới mẻ với nhiều hộ kinh doanh.

Vẫn còn không ít thách thức

Bộ Tài chính cũng đang lấy ý kiến đối với dự thảo lần 2 Nghị định quy định về việc khai, tính và nộp thuế, cũng như sử dụng hóa đơn điện tử đối với hộ kinh doanh. Theo dự thảo, hộ kinh doanh sẽ phải thực hiện nghĩa vụ nộp thuế giá trị gia tăng (VAT) và thuế thu nhập cá nhân (TNCN).

Theo đó, những hộ có doanh thu từ 500 triệu đồng/năm trở xuống sẽ được miễn cả thuế VAT và TNCN. Với các hộ có doanh thu hơn 500 triệu đồng/năm, thuế VAT được tính theo tỷ lệ trên doanh thu tùy từng ngành nghề, còn thuế TNCN được tính trên phần thu nhập chịu thuế (doanh thu trừ chi phí hợp lệ), áp dụng mức thuế suất 15%, 17% hoặc 20% tùy quy mô doanh thu.

Cũng theo dự thảo, các hộ kinh doanh có doanh thu từ 1 tỷ đồng/năm trở lên sẽ phải sử dụng hóa đơn điện tử có mã số của cơ quan thuế, bao gồm hóa đơn điện tử khởi tạo từ máy tính tiền có kết nối dữ liệu trực tiếp với cơ quan thuế. Trường hợp hộ kinh doanh có nhiều địa điểm kinh doanh, sẽ sử dụng chung một mã số thuế cho tất cả các cửa hàng, đồng thời trên hóa đơn phải ghi rõ địa chỉ của từng địa điểm kinh doanh.

Đánh giá tác động của việc chuyển từ thuế khoán sang kê khai thuế theo doanh thu, ông Phạm Ngọc Thạch, Phó Trưởng ban Pháp chế Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) cho rằng, khối lượng công việc liên quan đến thuế của hộ kinh doanh sẽ tăng lên rõ rệt. Kết quả nghiên cứu của VCCI cho thấy, 49% số hộ kinh doanh lo ngại chi phí và thời gian dành cho việc quản lý hóa đơn, chứng từ sẽ gia tăng đáng kể; doanh thu càng cao, yêu cầu quản lý hóa đơn càng phức tạp.

Bên cạnh đó, việc áp dụng hóa đơn điện tử và thiết bị tính tiền cũng đặt ra không ít thách thức. Khảo sát của VCCI ghi nhận 73% số hộ kinh doanh gặp khó khăn do hạn chế về kiến thức và kỹ năng công nghệ; 53% cho rằng thủ tục đăng ký, kê khai còn phức tạp; 49% khó thích nghi với phương thức quản lý mới; 37% chưa có thời gian tìm hiểu đầy đủ; 37% thiếu nguồn vốn đầu tư ban đầu; 32% lo ngại rủi ro bảo mật thông tin, trong khi 1% phản ánh các vướng mắc khác.

Quốc hội đã thông qua Luật Quản lý thuế (sửa đổi) và Luật Thuế thu nhập cá nhân (sửa đổi), trong đó bãi bỏ yêu cầu áp dụng chế độ kế toán đối với hộ kinh doanh và nâng ngưỡng doanh thu không chịu thuế thu nhập cá nhân lên 500 triệu đồng/năm. Điều này sẽ góp phần giảm gánh nặng tuân thủ, hỗ trợ kinh doanh quy mô nhỏ và tạo động lực cho khu vực kinh tế tư nhân.

Đồng quan điểm từ góc độ đơn vị cung cấp giải pháp, ông Đỗ Tuấn Anh, Phó Tổng Giám đốc Công ty CP Công nghệ KiotViet cho rằng, khả năng thích ứng công nghệ của hộ kinh doanh hiện có sự phân hóa rõ rệt theo độ tuổi và lĩnh vực hoạt động.

Theo ông Tuấn Anh, các hộ kinh doanh truyền thống thường gặp nhiều rào cản hơn trong quá trình tiếp cận công nghệ mới, do đó cần sự hỗ trợ trực tiếp, bài bản và sát sao hơn để có thể triển khai hiệu quả.

Dù vậy, các chuyên gia vẫn cho rằng, mô hình thuế khoán hiện nay đang bộc lộ nhiều hạn chế, từ thiếu minh bạch, chưa phản ánh đúng quy mô hoạt động, đến sự thiếu công bằng giữa các chủ thể kinh doanh. Theo đó, việc chuyển sang cơ chế thuế kê khai sẽ giúp chuẩn hóa công tác quản lý thuế, đồng thời tạo điều kiện để hộ kinh doanh tiếp cận tín dụng và nâng cao năng lực cạnh tranh.

Nhiều biện pháp hỗ trợ hộ kinh doanh

Phân tích rõ hơn về những sự thay đổi này, bà Nguyễn Thị Cúc, Chủ tịch Hội Tư vấn Thuế Việt Nam cho biết, dù áp dụng thuế khoán hay thuế kê khai thì về bản chất, hộ kinh doanh vẫn nộp thuế dựa trên doanh thu thực tế.

Cụ thể, nếu xác định được chi phí, thuế được tính trên phần doanh thu trừ chi phí; trường hợp không xác định được chi phí, thuế sẽ được tính bằng cách lấy doanh thu thực tế nhân với một tỷ lệ nhất định.

Bà Cúc lấy thí dụ, với hoạt động bán hàng hóa, dịch vụ, hộ kinh doanh nộp tổng mức thuế 1,5%, trong đó 0,5% là thuế TNCN và 1% là thuế VAT. Đối với lĩnh vực ăn uống, dịch vụ, thuế TNCN là 1,5% và thuế VAT là 4%. Điều này cho thấy chính sách và mức thuế cơ bản không thay đổi.

Theo bà Cúc, thực chất, Nhà nước chỉ thay đổi phương thức quản lý thuế, trong bối cảnh hiện nay vẫn còn tồn tại "phần chìm" rất lớn trong doanh thu của nhiều hộ kinh doanh. Thực tế tại Hà Nội có trường hợp hộ kê khai doanh thu 5 tỷ đồng để nộp thuế, trong khi doanh thu thực tế lên tới 80 - 100 tỷ đồng.

Để hỗ trợ hộ kinh doanh chuyển sang cơ chế thuế kê khai và từng bước nâng cấp lên mô hình doanh nghiệp, ông Đặng Ngọc Minh, Phó Cục trưởng Cục Thuế (Bộ Tài chính), cho biết ngành thuế đang đẩy mạnh ứng dụng công nghệ, giúp hộ kinh doanh có thể tự khai, tự tính và tự nộp thuế thông qua eTax Mobile và cổng thông tin điện tử của ngành thuế.

Theo ông Minh, hiện cả nước có khoảng 2,5 triệu hộ kinh doanh hoạt động ổn định. Với ngưỡng doanh thu không thuộc diện nộp thuế mà Quốc hội vừa thông qua là 500 triệu đồng/năm, chỉ khoảng 10%, tương đương hơn 250 nghìn hộ, phải nộp thuế thu nhập.

Đối với các hộ có doanh thu dưới 500 triệu đồng/năm, thủ tục được thiết kế rất đơn giản. Hộ kinh doanh chỉ cần tự xác định doanh thu và mỗi năm kê khai một lần với cơ quan thuế, chậm nhất vào ngày 31/1 năm sau, để xác nhận doanh thu có nằm dưới ngưỡng chịu thuế hay không.

Cơ quan thuế sẽ hỗ trợ, đối chiếu thông tin dựa trên dữ liệu thu thập từ ngân hàng, sàn thương mại điện tử và hóa đơn điện tử, qua đó đưa ra các gợi ý phù hợp cho người nộp thuế. Với nhóm hộ có doanh thu từ 500 triệu đến dưới 1 tỷ đồng/năm, chưa bắt buộc sử dụng hóa đơn điện tử, việc kê khai thuế vẫn được thực hiện theo hình thức giản đơn.

Bộ Tài chính cũng đang sửa đổi Thông tư 88 theo hướng đơn giản hóa quy định về kê khai thuế, sổ sách kế toán và sử dụng hóa đơn cho hộ kinh doanh; những hộ đủ điều kiện công nghệ và có nhu cầu sẽ được tạo điều kiện dùng hóa đơn điện tử. Dự kiến khoảng 180 nghìn hộ có doanh thu trong nhóm này chỉ áp dụng chế độ kế toán đơn giản.

Nhìn chung, chuyển đổi sang thuế kê khai là xu hướng tất yếu, song để chính sách đi vào cuộc sống, quá trình triển khai cần được thực hiện thận trọng, đồng bộ và sát với thực tiễn của hộ kinh doanh.

LÊN SÀN

Bỗng dưng giảm sàn

■ THANH NGỌC

Cổ phiếu (CP) được đánh giá cao nhưng đột ngột giảm sàn là điều hiếm gặp, nhưng không phải là không có trên thị trường chứng khoán (TTCK). Và mỗi khi xảy ra hiện tượng này, cũng chính là lời nhắc nhở nhà đầu tư (NĐT) về sự thận trọng luôn cần thiết. Sự an toàn chỉ được tối ưu nếu NĐT luôn chuẩn bị những phương án đối mặt với rủi ro.

Một số NĐT từng tuyên bố "mua xong, tắt app" là muốn nói đến mục tiêu nắm giữ dài hạn và sẽ không bị tác động bởi những rung lắc ngắn hạn trên thị trường. Điều này có thể đúng trong trường hợp CP nắm giữ chỉ điều chỉnh ngắn hạn, sau đó lại tăng trong dài hạn. Nhưng nếu NĐT mua đúng những CP giảm sâu và giảm trong dài hạn thì thua thiệt là điều có thể nhìn thấy trước. Câu nói "thị trường luôn luôn đúng" hàm ý nói rằng rất nhiều khả năng có thể xuất hiện và không thể rập khuôn trong cách xử lý mà cần linh hoạt ứng phó.

Việc ứng dụng công nghệ hoặc trí tuệ nhân tạo (AI) vào đầu tư ngày một phổ biến và những diễn biến trên thị trường sẽ theo xu hướng linh hoạt và thực dụng. Chẳng hạn, một số NĐT đề ra ngưỡng cắt lỗ là 10% thì cứ CP giảm đến mức này hệ thống sẽ hành động. Nhưng hiện nay, nếu áp dụng nhiều kỹ thuật và công nghệ thì có khả năng dự báo CP giảm sớm hơn nữa và tất nhiên hành động sẽ diễn ra quyết liệt. Ngưỡng 10% cũng là ngưỡng an toàn để có thể hồi phục trở lại vì CP giảm 10% thì chỉ cần tăng lại hơn 11% là hòa vốn, nhưng nếu giảm 20% thì phải tăng đến 25% mới bù đắp được. Thực tế cho thấy hai khả năng đều có thể xảy ra, đó là CP giảm sàn, sau đó xuất hiện tin xấu hoặc cũng không xuất hiện tin xấu nào. Như vậy, NĐT đang nắm giữ mà CP giảm sàn thì việc bán ra hay tiếp tục nắm giữ đều là những lựa chọn có lý và… may rủi.

Và để giảm rủi ro, chắc chắn sẽ phải có thêm những sự hỗ trợ. Chẳng hạn, công ty chứng khoán có thể hỗ trợ tư vấn cho khách hàng về CP, bao gồm thông tin, định giá, cơ hội, rủi ro… Và quan trọng hơn cả là doanh nghiệp phải lên tiếng một cách kịp thời nhất, thậm chí là vượt thông lệ. Nhìn chung, các DN niêm yết đều có bộ phận quan hệ cổ đông, cũng như khả năng thăm dò thông tin để biết trên TTCK đang nhìn nhận về mình như thế nào. Nếu làm tốt những việc này, DN sẽ bảo vệ hình ảnh của mình cũng như quyền lợi cho cổ đông. Nghĩa là chỉ cần thăm dò và thấy một số tin đồn "râm ran" trên thị trường thì lãnh đạo DN hoàn toàn có thể lên tiếng qua nhiều kênh khác nhau để chuyển tải thông điệp cho cổ đông. Nếu xem việc "bỗng dưng giảm sàn" là một loại rủi ro thì DN xử lý thông tin "hậu giảm sàn" là một cách để xử lý rủi ro đó, hoặc thậm chí là lấy lại quyền lợi cho DN và cổ đông.

Mái nhà thắm tình quân dân

Bài và ảnh: **ÁNH DƯƠNG**

"Chiến dịch Quang Trung" là chuỗi hoạt động xây dựng, sửa chữa nhà ở cho các gia đình bị thiệt hại do các đợt thiên tai trên địa bàn TP Đà Nẵng. Với tinh thần "vì nhân dân phục vụ", các lực lượng công an và quân đội phối hợp với địa phương đã và đang thần tốc sửa chữa, xây mới 546 ngôi nhà, bảo đảm cho nhân dân có nhà đón Tết.

Những mái nhà đang hồi sinh, nụ cười của người dân vùng thiên tai dần trở lại.

Vượt nắng thắng mưa

Những tháng cuối năm, TP Đà Nẵng mưa triền miên nhưng không khí triển khai "Chiến dịch Quang Trung" vẫn rất khẩn trương. Tại các địa phương miền núi, nơi chịu thiệt hại nặng nề do sạt lở, hàng trăm ngôi nhà đổ nát đang dần được hồi sinh bởi đôi tay các chiến sĩ.

Gia đình chị Zoram Thị Chiêng (xã A Vương) là một trong những hộ có nhà bị sập hoàn toàn do sạt lở. Mỗi khi trở về nhà cũ nhặt nhạnh đồ đạc, vợ chồng chị đau đáu nỗi lo khi không còn mái nhà nương náu. Thấu hiểu mất mát ấy, đầu tháng 12, Công an xã phối hợp UBND xã khởi công dựng lại nhà mới cho gia đình. Chỉ sau gần 10 ngày thi công, hình thù ngôi nhà dần hiện rõ trong niềm hạnh phúc. "Vợ chồng tưởng đã trắng tay sau trận sạt lở, không ngờ được các chú công an, bộ đội tận dưới xuôi lên giúp dựng lại nhà. Chúng tôi vui mừng và biết ơn lắm!", chị Zoram Thị Chiêng vui mừng nói. Toàn xã có 11 nhà bị sập hoàn toàn cần xây mới, 19 nhà hư hỏng nặng cần sửa chữa. Với tinh thần "thần tốc, đồng bộ, quyết liệt", các cán bộ, chiến sĩ đã tích cực phối hợp với lực lượng tại chỗ đẩy nhanh tiến độ thi công.

Những người lính Cụ Hồ bao ngày quen với nắng mưa thao trường nay lại thuần thục với xẻng, bay, máy trộn bê-tông như những người thợ thực thụ. Không quản mưa gió, các đội thi công đang tranh thủ từng giờ để bảo đảm tiến độ công trình.

Xã Trà Leng là địa phương có số nhà ở bị thiệt hại nhiều nhất thành phố với 16 nhà sập trôi hoàn toàn, 22 nhà thiệt hại từ 50-70% và 26 nhà thiệt hại từ 30-50%. Với sự giúp sức của cán bộ, chiến sĩ Ban Chỉ huy phòng thủ khu vực 5 Điện Bàn, xã Trà Leng đang bắt tay tái thiết, hồi sinh những mái nhà hư hỏng, đổ nát. Trên những nền đất còn hằn dấu vết sạt lở, những người lính áo xanh thoăn thoắt khuân gạch, vác gỗ, trộn vữa. Nhóm khác hì hục đào móng, cắt sắt để dựng lại những ngôi nhà.

Quyết thắng chiến dịch

Theo "Chiến dịch Quang Trung", Công an TP Đà Nẵng được giao chủ trì xây dựng, sửa chữa 271 căn nhà còn Bộ Chỉ huy Quân sự thành phố được giao chủ trì xây dựng, sửa chữa 275 căn nhà. Trong bối cảnh thời gian gấp rút, chi phí vật tư tăng cao, thời tiết và giao thông tại các địa phương miền núi không thuận lợi, cả hệ thống chính trị và các lực lượng vũ trang đang dốc toàn lực, ưu tiên công tác xây dựng, sửa chữa nhà cho người dân.

Để giúp các hộ dân tiết kiệm chi phí thuê nhân công, Công an thành phố chỉ đạo thành lập các Đội hình thanh niên xung kích, huy động hàng trăm cán bộ, chiến sĩ tham gia xây dựng. Bộ Chỉ huy Quân sự thành phố cũng huy động gần 500 quân gồm bộ đội thường trực, dân quân tự vệ, chia thành 24 đội công tác tiến về các địa phương. Tại các địa phương triển khai chiến dịch, chính quyền huy động tối đa sự tham gia của các lực lượng tại chỗ gồm công an xã, dân quân tự vệ, lực lượng tham gia bảo vệ an ninh trật tự ở cơ sở, đoàn viên thanh niên. Đặc biệt còn có sự đóng góp nhiệt tình của người dân địa phương có tay nghề như thợ xây, thợ mộc, thợ sắt giúp quá trình thi công diễn ra thuận lợi, nhanh chóng. Nhằm tận dụng tối đa vật liệu sẵn có, giảm thiểu chi phí xây dựng và nâng cao chất lượng công trình, các địa phương huy động doanh nghiệp có xe múc hỗ trợ trục vớt các căn nhà bị vùi lấp hoàn toàn để tái sử dụng trụ gỗ còn tốt cho việc xây nhà. Qua đó, dựng lên những mái ấm vừa kiên cố, vừa phù hợp với phong tục tập quán, truyền thống văn hóa của người đồng bào vùng cao.

Đại tá Nguyễn Xuân Hoàng, Phó Giám đốc Công an TP Đà Nẵng nhấn mạnh: "Cán bộ, chiến sĩ Công an TP Đà Nẵng đang tích cực phối hợp với các địa phương khẩn trương thi công xây dựng, sửa chữa nhà ở, quyết tâm hoàn thành sớm và đúng hạn, bàn giao cho người dân ổn định cuộc sống trước thềm Tết Nguyên đán Bính Ngọ 2026. Mỗi mái nhà được dựng lên là minh chứng rõ nét cho tinh thần tất cả vì nhân dân, khắc ghi tình quân dân thắm thiết, nghĩa tình".

LẮNG NGHE CUỘC SỐNG

Đan những sợi ký ức

Bài và ảnh: **TRẦN THANH THỦY**

Lâu rồi, ngày tôi còn bé thơ, chìm trong cái lạnh bồng bềnh của xứ thông, bên ô cửa những ngôi nhà gỗ lúp xúp, hình bóng những người phụ nữ ngồi đan áo len luôn đem đến cho tôi cảm giác mình là chú ngựa nhỏ dừng chân trên thảo nguyên bình yên. Trong mắt tôi, người ngồi đan áo không chỉ đan một sản phẩm xuất khẩu qua thị trường hay bán trong nước, mà đan nên những câu chuyện tình, chuyện người bằng những sợi len.

Chẳng cô gái Đà Lạt nào thời tôi mà không biết đan cả. Như một vẻ đẹp vừa nữ tính vừa mang tính truyền thừa. Mỗi cô bé, từ khi còn trong bụng mẹ, đã nghe âm thanh của bộ kim bạc chạm vào nhau như một vũ khúc bình yên. Để rồi, khi đôi tay vừa cứng cáp, đã tò mò tập đan. Đôi kim đầu tiên chắc chắn không làm từ gỗ trơn bóng hay bạc, mà từ đôi đũa vót nhọn, đưa những mũi lên, mũi xuống cho quen tay. Rồi sau đó học mũi sò, mũi gân, mũi bện thừng, mũi tổ ong… Sau khi quen mũi lại được học đan cố tay, đan lai áo, học thêm học bớt mũi để ra sản phẩm… Tôi nhớ sao những chiếc mũ, chiếc áo đầu tiên được tạo nên từ đôi tay non nớt - sai lên sai xuống - nhưng chứa trong nó cả một vùng ký ức tuổi thơ, là giấc mơ bình dị về món quà đầu tay tặng bạn do chính mình đan.

Xinh xắn những món đồ len Đà Lạt.

Có lẽ giữa nhiều vùng đất có nghề đan, nhưng khi nhắc đến đan móc, người ta lại nghĩ đến Đà Lạt - bởi khí hậu lành lạnh, nhịp sống bình yên, chậm rãi khiến nghề đan trở thành một nét đẹp riêng của thành phố. Đan len không phải là nghề kiếm sống nhàn nhã trong những thập niên 90, khi cái nghèo khó còn bủa vây. Mỗi khi cái lạnh mùa khô còn đang đủng đỉnh hẹn hò với núi với mây, các chị đã chăm chỉ ngồi đan khăn, đan áo, đan mũ. Đan không chỉ cho bản thân và người yêu thương, mà còn để bán. Mỗi chiếc áo bán được là một buổi chiều bớt lo toan, một bữa cơm thêm đủ đầy. Nhưng trong từng đường kim, còn có cả niềm vui, nỗi buồn, và một chút kiêu hãnh lặng lẽ. Tôi tin rằng, trong những vẻ đẹp của thành phố được người ta ca tụng, sau lưng nó là những chiếc áo, chiếc khăn mang dáng vẻ của một nét văn hóa địa phương cần mẫn và khéo léo. Mỗi chiếc áo len không đơn thuần là món hàng trao đổi, mà đã tự kể cho mình những câu chuyện được dệt bằng sợi len yêu thương.

Giờ đây, giữa lòng phố, những quầy áo len vẫn còn đó - vẫn bán, vẫn buôn như một tặng vật phương xa sau mỗi chuyến du lịch. Những chiếc áo được kéo đều tăm tắp, không có lỗi sai, với hoa văn chuẩn đến từng milimét. Những chiếc áo được tạo ra từ bàn tay sắt của máy đan công nghiệp. Nhưng bằng cách nào đó, người ta ít nhớ, ít thương. Không phải vì áo công nghiệp kém bền hơn áo đan tay, mà bởi những chiếc áo ấy không biết kể chuyện. Dù trên đó có dòng chữ "Kỷ niệm Đà Lạt", nó vẫn không thể nào là vật chứa đủ đầy kỷ niệm và dấu ấn của một thời đã xa. Ở đâu đó, vẫn còn những cô gái ngồi đan rồi tháo ra vì sai hai, ba mũi. Ở đó, có những hàng cổ áo, lai áo được đan dày dặn để người mặc dùng lâu, không bị nhão khi gặp nước. Ở đó, có những cuộn len Vĩnh Thịnh, những cuộn len một sợi Trung Quốc nằm tròn xoe trên nền nhà như những chú mèo con. Tiếng nhịp que đan đều trong gió, đôi kim bạc chạm vào nhau - như chạm vào một văn hóa Đà Lạt, đánh thức những vùng trong veo, khơi dậy sắc yêu thương trong mỗi cô gái.

Tiếc lắm, những điều đẹp chỉ sinh ra từ đôi tay, không thể từ máy móc, nay đã trở nên hiếm hoi.

Thói quen giúp cải thiện trí nhớ

Ngày càng có nhiều người trẻ bị suy giảm trí nhớ ở các mức độ khác nhau. Nếu không điều trị kịp thời, bệnh có thể dẫn đến sa sút trí tuệ hoặc bị Alzheimer. Dưới đây những thói quen giúp cải thiện trí nhớ:

- Tạo thói quen ghi chép các sự kiện quan trọng, thường xuyên hồi tưởng sự việc đã qua, liên tưởng một số sự vật mang tính tương đồng để não bộ phản ứng linh hoạt hơn. Thực hiện các bài tập như giải đố, chơi cờ, chơi rubik hay các trò chơi trí tuệ khác để kích thích hoạt động của các tế bào não.

- Tập thể dục khoảng 3 buổi/tuần, mỗi lần ít nhất 30 phút.

- Lạm dụng thiết bị thông minh trong thời gian dài có thể ảnh hưởng tiêu cực đến sức khỏe trí não. Nên dành ra một khoảng thời gian nhất định để tư duy chủ động, chỉ sử dụng thiết bị công nghệ khi cần thiết.

- Thiền định được chứng minh tác động giúp cải thiện chức năng hoạt động của não bộ, trong đó có tình trạng giảm trí nhớ.

- Thường xuyên trò chuyện với gia đình, bạn bè và cộng đồng để giảm nguy cơ trầm cảm và căng thẳng, duy trì chức năng nhận thức.

- Xem phim, nghe nhạc mỗi buổi tối, gặp gỡ bạn bè khi rảnh rỗi, chăm sóc cơ thể tại spa định kỳ để thư giãn. Duy trì lối sống tích cực, hạn chế stress sẽ tốt cho não.

- Học nhạc hay ngôn ngữ mới nguy cơ mất trí nhớ sẽ giảm đáng kể.

Hỗ trợ kê khai thuế qua AI

■ Bài và ảnh: **QUANG MINH**

Trong các biện pháp hỗ trợ người nộp thuế, ngành thuế Hà Nội đã nghiên cứu, xây dựng một nền tảng ứng dụng trí tuệ nhân tạo hiện đại tích hợp Reasoning AI (AI suy luận) và Agentic AI (AI tác nhân) để phục vụ hộ và cá nhân kinh doanh trong các thủ tục kê khai. Dự kiến, hơn 356 nghìn hộ và cá nhân kinh doanh trên địa bàn sẽ được chuẩn hóa dữ liệu, thực hiện kê khai điện tử và hướng tới chuyển đổi thành doanh nghiệp đúng tiến độ.

Trên ứng dụng iHanoi, vào ô "Dịch vụ công", chọn "Hỗ trợ khai thuế hộ kinh doanh" để được hỗ trợ.

Theo cơ quan thuế, việc chuyển đổi từ nộp thuế khoán sang phương pháp kê khai được xem là bước ngoặt hướng tới sự minh bạch, song đang tạo áp lực lớn cho nhiều hộ kinh doanh. Thực tế cho thấy, quá trình chuyển đổi phương thức quản lý thuế đang gặp nhiều lực cản, đặc biệt tại nhóm các hộ kinh doanh truyền thống vốn quen với cách quản lý thủ công và tâm lý ngại thay đổi.

Ở Hà Nội, cộng đồng người nộp thuế có thể trải nghiệm hệ thống bằng cách truy cập ứng dụng iHanoi, vào ô "Dịch vụ công" và chọn "Hỗ trợ khai thuế hộ kinh doanh". Với tính năng tư vấn thuế tức thì, mọi vướng mắc về thủ tục, biểu mẫu sẽ được giải đáp ngay lập tức thông qua trò chuyện trực tiếp. Cụ thể, với tính năng hỗ trợ kê khai hộ, cá nhân kinh doanh chỉ cần nói hoặc nhắn tin về tình hình kinh doanh, Agentic AI sẽ tự động lập và nộp tờ khai, hỗ trợ tối giản nhất những việc hộ, cá nhân kinh doanh phải làm. Bên cạnh việc tự động lập và nộp các kê khai thuế, hệ thống này còn được thiết kế để giải đáp các thắc mắc về thủ tục, biểu mẫu và các yêu cầu liên quan tới nghĩa vụ thuế ngay trong quá trình tương tác. Điều này giúp hộ, cá nhân kinh doanh không quen với các thao tác thuế điện tử tiếp cận dễ dàng hơn, giảm bớt rào cản về kỹ thuật và thủ tục. Đây được xem như một trong những nỗ lực tích cực nhằm giúp hàng nghìn hộ kinh doanh, đặc biệt là những đối tượng nhỏ lẻ, dễ dàng tiếp cận quy trình kê khai thuế phức tạp hơn sau khi việc thuế khoán bị xóa bỏ từ năm 2026.

Các chuyên gia nhận định việc chuyển đổi mô hình thuế là bước đệm cần thiết để hướng tới sự minh bạch, công bằng và phát triển bền vững. Trong đó, ứng dụng công nghệ như AI là công cụ hỗ trợ thiết thực cho hộ kinh doanh tự kê khai và nộp thuế đúng quy định, đồng thời giảm bớt gánh nặng về thủ tục đối với người dân và các cơ sở kinh doanh nhỏ. Những giải pháp này không chỉ giúp hộ kinh doanh chuyển đổi đúng hạn, mà còn giúp họ hiểu, thực hiện và yên tâm khi áp dụng phương thức mới.

Theo lộ trình của thuế thành phố, đến hết ngày 31/12 tiếp tục triển khai hỗ trợ hộ kinh doanh chuyển đổi từ thuế khoán sang kê khai. Từ 1/1/2026, giai đoạn 2 tập trung hỗ trợ kê khai và nộp thuế điện tử, đồng thời hướng tới phát triển hộ kinh doanh thành doanh nghiệp. Toàn bộ danh bạ quản lý thuế sẽ được chuẩn hóa về tình trạng hoạt động, thông tin định danh và tài khoản giao dịch điện tử. Các hộ trên ngưỡng chịu thuế phải đạt tỷ lệ kê khai đúng hạn tối thiểu 90%, 100% kê khai điện tử và nộp thuế không dùng tiền mặt. Hộ dưới ngưỡng chịu thuế sẽ được cài đặt eTaxMobile, sẵn sàng cho kỳ kê khai đầu tiên vào tháng 1/2027.

Từ ngày 12/12, Cục Thuế đã chính thức vận hành Cổng trải nghiệm dành riêng cho hộ kinh doanh. Đây là môi trường giả lập, cho phép các hộ đang nộp thuế khoán hoặc chuẩn bị chuyển đổi được trực tiếp thực hành các thao tác kê khai, điều chỉnh, tra cứu nghĩa vụ thuế mà không tạo áp lực tâm lý hay rủi ro sai sót.

ĐIỂM ĐẾN TUẦN NÀY

Mùa lá phong hương giữa đại ngàn

■ Bài và ảnh: **MỸ HẠNH**

Tháng 12, rừng phong hương ở xã Khe Sanh và Hướng Phùng (Quảng Trị) bước vào mùa thay lá, khoác lên đại ngàn Trường Sơn những sắc mầu lung linh. Cung trekking khoảng 14 km kết hợp đi thuyền trên hồ Rào Quán đưa du khách tới một không gian lãng mạn hiếm có giữa miền đất gió Lào cát trắng.

Hồ thủy điện Rào Quán, cách phường Đông Hà khoảng 80 km, là điểm đến ngắm mùa lá đỏ được yêu thích những năm gần đây. Dịp cuối năm, khi tiết trời se lạnh, những tán phong hương, hay còn được người dân địa phương gọi là sau sau hay bạch giao hương, bắt đầu chuyển mầu. Phong hương là loài thân gỗ phân bố ở rừng nhiệt đới Đông Nam Á, nổi bật bởi sắc lá chuyển mầu và mùi hương thoang thoảng. Từ đường Hồ Chí Minh, du khách bắt đầu hành trình dài khoảng bốn giờ men qua sườn núi, mở ra những khoảng rừng đang "thay áo". Địa hình miền núi tuy có những đoạn dốc cao, suối cạn đá phủ rêu trơn trượt nhưng không kéo dài mà phần lớn khá dễ đi, cho phép du khách chậm rãi cảm nhận không khí trong lành của vùng rừng núi.

Giữa hành trình, du khách xuống thuyền để lướt trên mặt hồ Rào Quán ăm ắp nước xanh như ngọc (những nhóm khách không đi trekking sẽ đến thẳng bến thuyền này). Những gốc phong hương ngập nước, những tán lá rực rỡ soi bóng xuống mặt hồ phẳng lặng, tạo nên khung cảnh vừa hùng vĩ vừa kỳ ảo. Từ vài điểm vàng tươi ban đầu, cả rừng phong hương chuyển dần sang sắc cam rực rồi đỏ thắm, nổi bật giữa nền xanh thẳm của núi rừng. Có cây đã rụng hết lá, khẳng khiu vươn lên từ mặt nước mang vẻ đẹp siêu thực. Phóng tầm mắt xa hơn, du khách còn nhìn thấy những cánh đồng điện gió trải dài trên đỉnh núi Hướng Phùng, điểm nhấn hiện đại trong khung cảnh thiên nhiên khoáng đạt.

Thời điểm lý tưởng nhất để "săn" cảnh đẹp là bình minh và hoàng hôn, khi ánh sáng phủ tím mặt hồ và lớp sương bảng lảng trên những tán phong hương đỏ. Đi sâu thêm vào rừng, những bãi cỏ ven suối trở thành nơi cắm trại được nhiều bạn trẻ lựa chọn để tận hưởng đêm núi rừng tĩnh lặng. Trong hành trình và khi rời Quảng Trị, du khách có thể thưởng thức cũng như mang về làm quà cà-phê Khe Sanh, đặc sản địa phương trồng trên cao nguyên bazan, mang vị đậm đà khó quên, như dư âm thơm nồng của một hành trình đầy sắc mầu.

BẠN CÓ BIẾT?

■ **Từ nay đến hết ngày 31/12, Honda ưu đãi khách hàng mua ô-tô 100% lệ phí trước bạ** hoặc quà tặng trị giá lên đến 80 triệu đồng. Chương trình áp dụng tại các đại lý trên toàn quốc (không áp dụng khi mua xe Civic Type R và Accord).

■ **Mừng Giáng sinh, Lee Jeans tặng khách hàng Blindbox chứa một áo thun khi mua sắm tại cửa hàng có hóa đơn từ 3 triệu đồng.** Chương trình áp dụng đến hết ngày 21/12.

■ **Nhãn hàng Crocs giảm giá lên đến 50% cho tất cả sản phẩm.** Giảm thêm 10% khi mua từ 2 sản phẩm. Giảm thêm 20% khi mua 3 sản phẩm. Ngoài ra còn có combo 5 Jibbitz có giá chỉ 199 nghìn đồng. Chương trình ưu đãi từ ngày 19 đến 31/12.

■ **Thời trang Banana Republic tặng khăn tay cho hóa đơn từ 2 triệu đồng.** Tặng ô cao cấp, túi cói cho hóa đơn từ 3 đến 5 triệu đồng. Chương trình ưu đãi đến hết ngày 25/12.

■ **Nhãn hàng Moschino Jeans ưu đãi lên đến 40% cho nhiều sản phẩm,** đồng thời mua thêm ưu đãi lên đến 15%. Chương trình áp dụng đến hết ngày 31/12.

Tết từng "sợi thơ" nối tình anh em toàn cầu

■ KIỀU BÍCH HẬU

Các nhà thơ nước ngoài tại nhà nữ sĩ Bàng Ái Thơ trên Đồi Nghệ sĩ.

Một cộng đồng nghệ thuật nhỏ bé nhưng đầy khát vọng tại vùng ngoại ô Hà Nội đang chứng minh sức mạnh của thơ ca. Đó là Cộng đồng Đồi Nghệ sĩ (Đồi Nghệ sĩ) tại Yên Bài, Hà Nội, nơi nữ sĩ Bàng Ái Thơ cùng các văn nghệ sĩ cư dân của đồi thắp lên ngọn lửa của tình anh em mang giấc mơ toàn cầu.

Đồi Nghệ sĩ thành lập từ năm 2021. Nơi đây từng là chốn dừng chân và sáng tác của nhà thơ Bàng Sĩ Nguyên từ năm 2000, trong một ngôi nhà đá kiểu Trung cổ được người con của cụ - nữ sĩ Bàng Ái Thơ xây dựng lưng chừng đồi. Mục tiêu lớn nhất mà nữ sĩ đặt ra khi sáng lập Đồi Nghệ sĩ là tạo nên một nơi sống và làm việc cho các nghệ sĩ Việt Nam. Nơi này luôn sẵn sàng mở rộng vòng tay, đón tiếp các văn nghệ sĩ từ khắp nơi. Hiện, Đồi Nghệ sĩ quy tụ khoảng gần 100 văn nghệ sĩ đến sinh sống, sáng tác và giao lưu, gồm có: Nữ sĩ Bàng Ái Thơ - nghệ sĩ Văn Báu, nhạc sĩ - nhà thơ Nông Quốc Bình, nhà thơ Nông Thị Ngọc Hòa, nhà thơ Mạc Khải Tuân, họa sĩ Bàng Sĩ Trực, họa sĩ Bàng Phương Chính, nhà văn - dịch giả Khánh Phương, dịch giả Nguyễn Ngọc Hòa, ca sĩ Trần Thu Hà, họa sĩ Trần Vũ Hoàng, điêu khắc gia Nguyễn Văn Tuấn, nghệ sĩ thị giác - đạo diễn hình ảnh Lê Thanh Tùng, nhà văn - nhà biên kịch Nguyễn Đình Chính, nhà thơ Đào Mộc Lim, nhà báo Bùi Minh Hòa, nghệ sĩ gốm Nguyễn Thanh Tùng…

Khát vọng ấy đã được hiện thực hóa ngoạn mục qua cuộc giao lưu thơ diễn ra gần đây. Lần đầu tiên Đồi Nghệ sĩ quy tụ một số nhà thơ, nhà văn đến từ Việt Nam và nhiều quốc gia như Indonesia, Malaysia, Australia, Ấn Độ, Canada và Vương quốc Anh. Trong 5 ngày, tại đây đã có những hoạt động phong phú từ Đêm Thơ quốc tế, tọa đàm chuyên đề về thơ ca và dịch thuật, đến các buổi giao lưu văn hóa tại Hà Nội và tỉnh Phú Thọ, Lào Cai. Nhà thơ Yusuf Liu Baojun (Malaysia) bày tỏ: "Thơ khiến chúng ta đến với nhau và chẳng còn biên giới... Tôi nguyện hứa sẽ còn trở lại Việt Nam thăm các bạn, những người anh em thơ của tôi". Nhà thơ Kuma Subedi (Australia) cũng ca ngợi khâu tổ chức tràn đầy cảm xúc tinh tế, đã "xây đắp tình anh em gắn kết và thấu hiểu lẫn nhau sâu sắc". Nhà thơ Trần Đăng Khoa, Phó Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam khẳng định tinh thần hữu nghị: "Giờ đây, dường như mặt trăng của nước bạn đang sáng trên đầu chúng tôi, soi rọi tình hữu nghị, đoàn kết mà thi ca đã kết nối. Hãy cùng nhau chia sẻ các vần thơ từ đáy lòng, cho một Liên hoan thành công rực rỡ!".

Nữ sĩ Bàng Ái Thơ và Cộng đồng Đồi Nghệ sĩ đã đặt mục tiêu tổ chức ít nhất một sự kiện giao lưu thơ quốc tế và nhiều cuộc gặp gỡ các văn nghệ sĩ quốc tế tại đồi mỗi năm. Chị hy vọng: "Mỗi cuộc gặp gỡ là dịp để chúng ta giao lưu thơ ca, học hỏi những sắc màu văn hóa... và hành động vì sứ mệnh kết nối những sợi dây yêu thương bền chặt".

Cải lương quyện xiếc tôn vinh hào khí Đông A

■ NGUYỄN PHÚC

Hình tượng Phật hoàng Trần Nhân Tông với tài trị quốc và lòng từ bi một lần nữa được tái hiện trên sân khấu. Vở diễn lần này tạo dấu ấn đặc biệt khi kết hợp giữa xiếc và cải lương. Buổi tổng duyệt vở diễn "Trần Nhân Tông" diễn ra vào tối ngày 8/12 vừa qua. Đây là dự án do Liên đoàn Xiếc Việt Nam phối hợp Đoàn Cải lương, trực thuộc Nhà hát Sân khấu Truyền thống quốc gia Việt Nam thực hiện. Theo NSND Tống Toàn Thắng, Giám đốc Liên đoàn Xiếc Việt Nam, ý tưởng cho tác phẩm đã được ấp ủ từ 3 năm trước.

Vở diễn đã khai thác sâu về cuộc đời, đạo hạnh của vị Phật hoàng. NSND Trọng Bình, Trưởng phòng Nghệ thuật, Nhà hát Sân khấu Truyền thống Quốc gia Việt Nam chia sẻ, đó là những lát cắt từ khi ngài còn là Thái tử Trần Khâm say mê kinh Phật, cho đến khi lên ngôi vua, lãnh đạo quân và dân chiến thắng quân xâm lược Nguyên Mông và cuối cùng là sáng lập thiền phái Trúc Lâm Yên Tử.

Theo NSND Nguyễn Trọng Bình, nếu xiếc chinh phục khán giả bằng những màn phô diễn hình thể, gây ấn tượng mạnh mẽ về thị giác, thì cải lương với từng điệu hát trầm bổng lại chạm đến nội tâm khán giả qua thính giác. Những động tác đu dây khỏe khoắn, nhào lộn điêu luyện, cùng màn múa đao kiếm kết hợp nhuần nhuyễn với âm nhạc và ánh sáng, khiến trận chiến chống quân Nguyên Mông thêm kịch tính. Sự hòa quyện tài tình này đã đem đến cho khán giả một bữa tiệc nghệ thuật lôi cuốn đa giác quan.

Không gian biểu diễn cũng là một yếu tố đột phá so các buổi diễn xiếc trước đây. Thay vì sân khấu tròn, các động tác xiếc trong vở được trình diễn trên sân khấu vuông, tận dụng tối đa sự tập trung của ánh sáng như trong các vở kịch hát, giúp khắc họa hình thể và biểu cảm của diễn viên rõ nét và nổi bật hơn. Đồng thời, sân khấu vuông dễ dàng bố trí màn hình LED ở phía sau diễn viên, làm tăng tính đa chiều cho không gian, cho phép ê-kíp trau chuốt hơn trong thiết kế mỹ thuật và dàn dựng sân khấu.

Ngành văn hóa bãi bỏ nhiều văn bản

Bộ trưởng Văn hóa, Thể thao và Du lịch vừa ban hành Thông tư số 18/2025/TT-BVHTTDL bãi bỏ toàn bộ và một phần một số văn bản quy phạm pháp luật thuộc thẩm quyền quản lý của Bộ. Theo đó, bãi bỏ toàn bộ 7 văn bản liên quan đến quản lý trò chơi điện tử; thời hạn một số loại giấy phép; quy chế mẫu tổ chức và hoạt động thư viện trường đại học, thư viện công cộng; tổ chức và hoạt động của các đơn vị sự nghiệp văn hóa, thể thao và du lịch cấp quận, huyện; tiêu chí Trung tâm Văn hóa - Thể thao cấp huyện; các mẫu văn bản liên quan đến việc thành lập, sáp nhập, chia tách, giải thể thư viện.

Bên cạnh đó, bãi bỏ một phần 5 văn bản đang còn hiệu lực, tập trung vào một số điều, khoản, điểm và phụ lục liên quan đến tổ chức, hoạt động và tiêu chí của Trung tâm Văn hóa - Thể thao cấp xã; quy định về tổ chức giải thể thao quần chúng; tổ chức thi, liên hoan văn nghệ; thu thập, báo cáo thông tin về gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình; cùng một số quy định, phụ lục liên quan đến giấy tờ công dân trong các Thông tư đã ban hành trước đó. Thông tư số 18/2025/TT-BVHTTDL có hiệu lực thi hành kể từ ngày 30/1/2026.

Ứng dụng AR "chắp cánh" triển lãm rối nước

Tái hiện lịch sử và giá trị nghệ thuật của múa rối nước, triển lãm "THE ARt of WATER" do nhóm sinh viên Viện Báo chí - Truyền thông (Học viện Báo chí và Tuyên truyền) phối hợp tổ chức, vừa diễn ra tại Trung tâm Điều phối các Hoạt động sáng tạo Hà Nội (Bảo tàng Hà Nội). Triển lãm đã ứng dụng công nghệ thực tế tăng cường (AR), mở ra cách tiếp cận mới mẻ, giàu tính tương tác cho công chúng. Bạn Lưu Phương Hà, Phó Ban tổ chức dự án, cho biết: Việc tích hợp AR vào các tích trò giúp người xem trực tiếp trải nghiệm chuyển động của múa rối nước thông qua quét mã QR.

Thực tế tại triển lãm cho thấy, không gian trưng bày đã thu hút đông đảo khán giả ở nhiều lứa tuổi. Các bạn trẻ chăm chú tìm hiểu hiện vật, đọc tư liệu, tham gia workshop trải nghiệm. Bạn Bích Diệp (18 tuổi) cho biết, đây là lần đầu tiên tham gia một triển lãm ứng dụng AR và cảm thấy rất thú vị khi chỉ cần quét QR là có thể xem múa rối nước. Với các em nhỏ như Minh Tuấn (10 tuổi) hay Nguyễn Minh Thu Huyền (8 tuổi), triển lãm vừa mang tính giáo dục, vừa tạo niềm vui thông qua hoạt động trải nghiệm. Nhiều bạn trẻ cho rằng, triển lãm góp phần phổ cập kiến thức về múa rối nước, giúp công chúng hiểu rõ lịch sử hình thành, các tích trò, kỹ thuật chế tác và điều khiển con rối.

Nghệ nhân múa rối nước Chàng Sơn Nguyễn Viên (sinh năm 1982) đánh giá cao không gian triển lãm sáng tạo và việc đưa công nghệ quét mã vào trải nghiệm. Theo ông, việc tái hiện chuyển động của các con rối thông qua video công nghệ giúp những người không có điều kiện xem trực tiếp múa rối nước vẫn có được trải nghiệm thú vị và tiện ích.

Mỗi tuần gặp một người

NHÀ VĂN NGUYỄN PHAN QUẾ MAI:

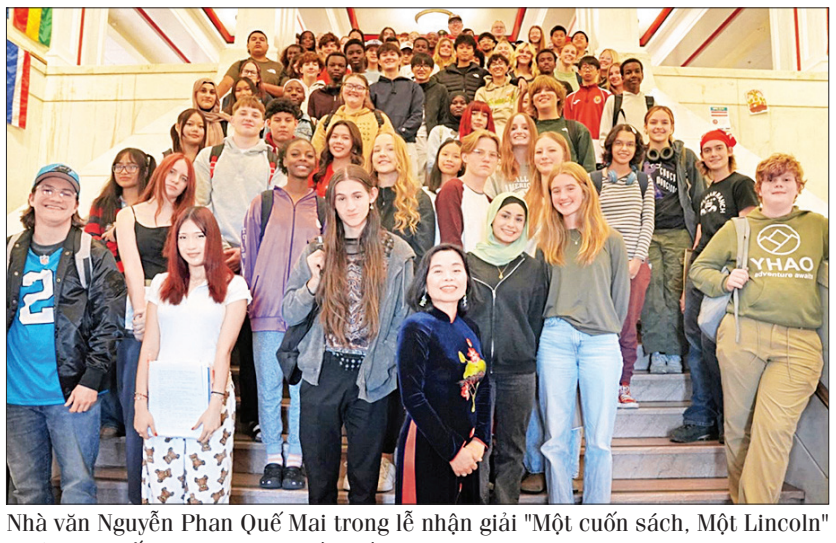
Muốn thử "vào vai" người Mỹ để viết về Việt Nam

■ **HOÀNG HOA** *(Thực hiện)*

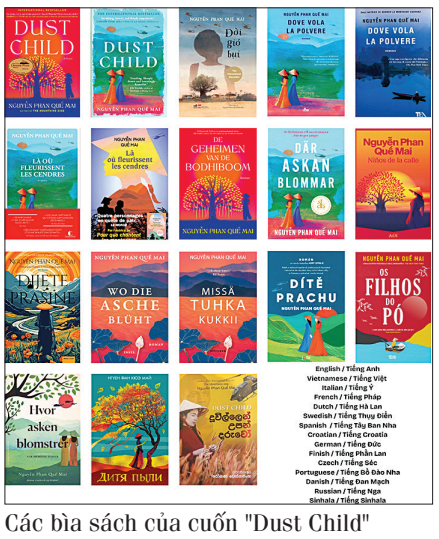
"Con đường ngắn nhất từ trái tim đến trái tim là qua văn học. Văn học đã cho tôi một con đường. Ngày xưa còn bé, tôi nhút nhát lắm. Bây giờ nhờ có văn học, tôi đã dám nói trước mọi người…", nhà văn Nguyễn Phan Quế Mai bộc bạch dễ thương khi giới thiệu "Dust Child" (được dịch là "Đời gió bụi") cuốn tiểu thuyết thứ hai của mình tại Việt Nam.

Nhà văn Nguyễn Phan Quế Mai nhận giải thưởng Rhegium Julii cho tiểu thuyết nước ngoài xuất sắc nhất từ Thị trưởng Thành phố Reggio Calabria - Italy cho cuốn "The Mountains Sing" (Sơn ca).

Nhà văn Nguyễn Phan Quế Mai trong lễ nhận giải "Một cuốn sách, Một Lincoln" (Mỹ) cho cuốn "Dust Child" (Đời gió bụi).

Các bìa sách của cuốn "Dust Child" (Đời gió bụi) đã xuất bản.

Phóng viên (PV): ***Từ một nhà thơ có nhiều năm tìm tòi với thơ tự do và những trang tản mạn, du ký, điều gì đưa chị đến với tiểu thuyết?***

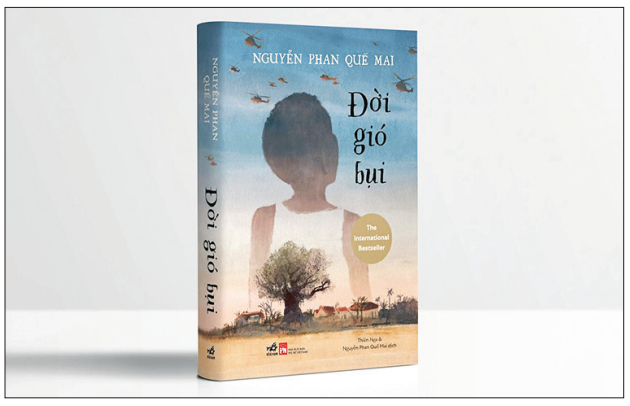
Nhà văn Nguyễn Phan Quế Mai: Về Hà Nội ra mắt sách lần này, tôi vô cùng xúc động. Tôi nhớ những lần đọc thơ tại sân thơ Văn Miếu, với bao nhiệt huyết và niềm tin vào thơ. Thật hạnh phúc khi tôi được tiếp tục trên con đường mình đã chọn. Tôi luôn nghĩ hai tiểu thuyết của tôi, "The Mountains Sing" (Sơn ca) và "Dust Child" (Đời gió bụi) là những bài thơ dài. Viết tiểu thuyết giúp tôi sử dụng ngôn ngữ thơ của mình để kể các câu chuyện dài hơn và bao quát hơn, đi sâu hơn vào những chủ đề khó, qua trải nghiệm của nhiều nhân vật.

PV: ***Tại sao chị lại quyết định viết tiểu thuyết bằng tiếng Anh?***

Nhà văn Nguyễn Phan Quế Mai: Là một người viết, tôi muốn thử sức mình với nhiều thể loại. Sáng tác bằng tiếng Anh đòi hỏi tôi phải "lột xác", phải nỗ lực hết sức mình để có thể bước ra với thế giới. Tôi nhớ một lần, tôi đã đến thư viện thành phố New York (Mỹ) và tìm được một quyển sách dày liệt kê tựa đề hàng chục nghìn quyển sách từng xuất bản về Việt Nam. Hầu hết các quyển sách đó được viết bởi người nước ngoài và về chiến tranh của Mỹ ở Việt Nam, trong đó người Việt hầu như không có tiếng nói. Vì thế, tôi quyết định sẽ sáng tác bằng tiếng Anh để dành lại tiếng nói của người Việt trong dòng văn học viết bằng tiếng Anh về Việt Nam. Nhiều tác giả Mỹ cũng đã vào vai người Việt trong quyển sách họ viết về Việt Nam và với "Đời gió bụi", tôi làm điều ngược lại - tôi vào vai một cựu binh Mỹ - một người cựu phi công máy bay trực thăng. "Đời gió bụi" nói về trải nghiệm của những người con lai Việt - Mỹ, vì thế nhân vật chính còn có một người con lai da đen và hai cô gái phải đánh đổi tuổi xuân của mình để cứu giúp gia đình.

PV: ***Điều gì đã thôi thúc chị bắt tay vào sáng tác tiểu thuyết này?***

Nhà văn Nguyễn Phan Quế Mai: Để viết cuốn tiểu thuyết thứ nhất - "The Mountains Sing" (Sơn ca) - một tiểu thuyết về sự thăng trầm của lịch sử Việt Nam qua số phận của ba thế hệ trong một gia đình người Việt - tôi đã quyết định nghỉ việc để đầu tư toàn bộ thời gian vào việc thu thập thông tin và sáng tác. Viết xong, không tìm được người đại diện và nhà xuất bản, tôi suy sụp.

Nhưng rồi một ngày, vào năm 2015, tôi đọc báo và thấy câu chuyện của một người cựu binh Mỹ trở lại TP Hồ Chí Minh với một album ảnh trên tay. Ông ấy cầm tập album, đi trên đường phố và hỏi mọi người có biết cô gái trong những bức ảnh không. Đó là người yêu cũ của ông và nhiều năm trước ông đã bỏ đi khi cô có thai. Ông muốn tìm lại người yêu cũ và con của mình để bù lại lỗi lầm.

Xúc động trước câu chuyện đó, tôi quyết định phỏng vấn những người lính Mỹ đi tìm con. Ngày 6/9/2015, bài báo của tôi với nhan đề "Tiếng gọi của quá khứ" được báo *Tuổi trẻ cuối tuần* đăng tải. Bản điện tử của bài báo hiện có trên trang *Tuổi trẻ Online* với tựa đề: "Tìm lại những đứa con bị ruồng bỏ ở Việt Nam". Bài báo dựa trên những cuộc phỏng vấn mà tôi đã thực hiện với các cựu binh Mỹ - những người từng có con với phụ nữ Việt khi tham chiến ở Việt Nam và quyết định tìm con sau rất nhiều năm. Nói chuyện với họ, tôi cảm nhận được sự đau đớn, dằn vặt khôn nguôi. Tôi viết bài báo, với ước mong giúp họ tìm được những đứa con từng bị bỏ rơi. Tôi đã có rất ít hy vọng về kết quả của bài viết, bởi câu chuyện về hành trình tìm con của những người cựu binh này đã được báo chí trong nước và quốc tế đăng tải. Họ cũng đã thử ADN nhưng vô vọng. Nhưng rồi phép mầu đã xảy ra. Bài báo đã trực tiếp và gián tiếp giúp một số người đoàn tụ với nhau sau hơn 46 năm, nhưng sự đoàn tụ đó không chỉ có hạnh phúc mà còn rất nhiều niềm đau.

Hạnh phúc và niềm đau của các nhân vật mà tôi phỏng vấn cho bài báo này cũng như trong dự án nghiên cứu tiến sĩ của tôi về đề tài những người con lai Mỹ ở Việt Nam đã thôi thúc tôi sáng tác "Đời gió bụi". Theo ước tính, hàng chục nghìn người con lai Mỹ đã được sinh ra trong chiến tranh. Hoàn cảnh, số phận của họ và của cha mẹ họ mỗi người mỗi khác. Để có cái nhìn bao quát hơn về tâm tư, tình cảm của họ, tôi đã tham khảo nhiều tài liệu, bao gồm các quyển sách, các bộ phim, phim tài liệu. "Đời gió bụi" là một tác phẩm hư cấu, nhưng tôi viết nó dựa trên rất nhiều thông tin thu thập được trong quá trình nghiên cứu.

Tôi đã dành rất nhiều năm để phỏng vấn và thu thập tư liệu từ nhiều nguồn, từ báo chí, phim ảnh, sách vở… và muốn đưa tư liệu vào trong tác phẩm một cách sinh động, không khô khan. Điều đó đòi hỏi tôi phải có can đảm đọc và nhớ, rồi nhập tâm để viết mà không quá phụ thuộc vào tư liệu. Tôi rút ra bài học là việc viết tiểu thuyết giống như việc làm vườn. Tư liệu càng nhiều, mảnh vườn càng màu mỡ. Người viết cần những kỹ năng sáng tác để gieo hạt trên mảnh vườn đó, khiến cây tiểu thuyết đâm rễ, mọc thân, cành và lá. Nhưng rồi cái cây tiểu thuyết ấy sẽ chết nếu không có bạn đọc. Bạn đọc chính là những người tưới tắm và vun trồng cây tiểu thuyết đó, khiến cây đơm hoa, kết quả. Để "Đời gió bụi" có được cuộc sống, tôi rất biết ơn độc giả của mình.

PV: ***Bằng cách nào mà cuốn sách này đã đến với bạn đọc nhiều nước, thưa chị?***

Nhà văn Nguyễn Phan Quế Mai: Năm 2017, khi đã dành 2 năm sáng tác "Đời gió bụi", tôi mở hộp thư điện tử và nhận được thư của cô Julie Stevenson, một đại diện văn học rất giỏi - người đã giúp bán bản quyền tiểu thuyết "Cảm tình viên" của nhà văn Nguyễn Thanh Việt. Tôi đã gửi bản thảo tiểu thuyết đầu tay, "Sơn ca", cho cô ấy. Cô ấy đã đọc và nói với tôi trong thư "Tiểu thuyết khiến tôi rất xúc động. Tôi không muốn đặt nó xuống, dù chỉ một giây phút, mặc dù đây là một câu chuyện rất đau đớn". Cô ấy ngỏ lời làm đại diện văn học cho tôi và chỉ một thời gian ngắn sau, cô ấy bán được bản quyền tiểu thuyết cho nhà xuất bản (NXB) Algonquin Books - một NXB rất uy tín có trụ sở tại New York. Họ mua bản quyền phát hành toàn cầu và có một bộ phận chuyên bán bản quyền đi các nước. Hiện nay, họ đã thương thảo thành công bản quyền cho 18 ngôn ngữ.

Hiện sách đã được dịch và xuất bản sang 14 thứ tiếng (Ý, Đức, Pháp, Hà Lan, Thụy Điển, Tây Ban Nha, Croatia, Phần Lan, Séc, Bồ Đào Nha, Đan Mạch, Nga, Sri Lanka và tiếng Việt). Bản tiếng Việt (Nhã Nam và NXB Phụ nữ Việt Nam) do tôi dịch cùng dịch giả Thiên Nga. Thời gian tới, sách sẽ được xuất bản với tiếng Na Uy, Macedonia, Thổ Nhĩ Kỳ và Romania. Có thể nói, sách của tôi đến được nhiều nơi vì tôi có những NXB tốt đầu tư bài bản cho việc dịch và phát hành. Tôi vô cùng biết ơn điều đó.

PV: ***Xin cảm ơn chị!***

Tiểu thuyết "Dust Child" của nhà văn Nguyễn Phan Quế Mai được xuất bản lần đầu bằng tiếng Anh vào tháng 3/2023. Cho đến nay, tác phẩm đã giành được các giải thưởng: Giải Tiểu thuyết Lịch sử xuất sắc của năm 2023 do bạn đọc tạp chí She Reads bình chọn; một trong ba tiểu thuyết lọt vào vòng chung khảo giải thưởng Dayton vì Hòa bình năm 2024; giải thưởng "Một cuốn sách, Một Lincoln" năm 2025; giải Prix Créteil en poche cho tiểu thuyết nước ngoài xuất sắc nhất năm 2025 (Pháp).

Còn tiểu thuyết "The Mountains Sing" của chị hiện đã được dịch sang 25 ngôn ngữ và nhận được nhiều giải thưởng quốc tế như: Giải thưởng văn học PEN Oakland/Josephine Miles; giải nhì giải thưởng Văn học Dayton vì Hòa bình; giải thưởng sách quốc tế; giải thưởng Nota Bene; giải thưởng BookBrowse dành cho tiểu thuyết đầu tay xuất sắc nhất; giải thưởng Văn học Lannan…

Tiếng trống gọi mùa ban

Truyện ngắn của **HÀ MINH HƯNG**

Tâm lý chung nhiều người khi đã đến một nơi rồi, lần trở lại thường không còn háo hức lắm. Nhưng với Trường thì khác, mỗi khi nhắc đến địa danh ấy trong anh lại trào lên thứ cảm xúc lạ lùng, như thể luôn có một sợi dây vô hình kéo anh về phía những ký ức chưa từng được chạm tới. Anh không lý giải được vì sao, chỉ biết rằng, mỗi lần trở lại Điện Biên, tim anh lại rung lên.

Thời đại học, Trường có đứa bạn cùng lớp tên Ly quê ở Him Lam. Mỗi dịp tụ tập, Ly say sưa kể chuyện hoa ban, nào xôi tím mẹ ủ trong ếp nóng hổi thơm lừng, nào món nộm thanh mát chế biến từ những cánh ban non khiến đám sinh viên thèm rỏ rãi. Từ lâu, hình ảnh hoa ban, cô gái Thái dịu dàng bó thân áo cóm sát eo vẫn là cái gì đó xốn xang tâm hồn Trường. Chả thế mỗi khi đọc, xem thông tin nào đó về vùng đất lịch sử, đầu anh lại vang lên câu thơ của Trần Mạnh Hảo:

"Hoa ban nở thành người con gái Thái

Đám mây bay trong thau nước gội đầu".

Không biết có phải những điều ấy đã gieo vào tâm trí Trường những tình cảm đặc biệt cho vùng đất này chăng? Cũng chưa hẳn, bởi hoa ban, hay thi ca mà sâu xa hơn, Điện Biên đã ám ảnh anh từ lâu qua đôi mắt bà nội…

Dịp này, công ty tổ chức chuyến du lịch về nguồn, anh vui lắm, lấy điện thoại gọi ngay cho Linh, cô bạn gái phóng viên. Đầu dây bên kia, Linh thoáng do dự, "Điện Biên á? Giờ người ta đi biển, hoặc lên núi nghỉ dưỡng homestay, chụp ảnh với ngắm mây. Còn Điện Biên thì… ngoài mấy điều đã đọc trong sách báo, có gì mới đâu anh?". Câu trả lời khiến anh chùng xuống. Rốt cuộc, Linh vẫn nhận lời, có lẽ vì chiều anh. Trường tự nhủ, đến đấy, Linh sẽ hiểu.

★

Buổi sớm Điện Biên mờ sương, hoa ban trắng rắc đầy hai bên đường dẫn vào Nghĩa trang A1. Đoàn dừng lại trước bạt ngàn mộ chí. Bất giác, ngực Trường rung lên, như có tiếng trống từ lòng đất vọng về. Anh đưa tay chạm vào tấm bia đá lạnh và ngay khoảnh khắc ấy, một nhịp thôi thúc mơ hồ dội lên trong lòng, vừa như lời gọi, vừa như tiếng trống giục không biết từ đâu.

Anh bước chầm chậm, tay nhè nhẹ chạm lên từng dòng tên. Một cảm giác dâng trào, vừa xa lạ, vừa thân quen, như thể anh đã từng đi qua nơi này trong ký ức. Mắt nhắm nghiền, Trường thấy ùa về những bài học lịch sử thuở nào. Nhưng lần này, lịch sử không còn là con chữ, mà là hơi thở ngay trước mắt.

…Đồi A1 sừng sững giữa thung lũng Mường Thanh, như cánh cửa cuối cùng che chắn cho sở chỉ huy của tướng Đờ Cát. Gần sáu mươi ngày đêm, bao nhiêu đợt tấn công của bộ đội ta tràn lên giữa mưa bom bão đạn. Đất đỏ chiến hào thấm đẫm mồ hôi, máu và nước mắt. Có những chiến sĩ vừa tròn mười tám, đôi mắt còn trong veo, vậy mà sẵn sàng lao mình vào lửa đạn…

Như có tiếng trống vọng về làm Trường chững lại. Anh lắng nghe và nhận ra, đó chỉ là tiếng gió rít qua rừng cây, hòa lẫn vào tiếng lá xào xạc, tạo thành âm vang mơ hồ như ảo ảnh. "Nghĩa trang Liệt sĩ Quốc gia A1, nơi yên nghỉ của hơn sáu trăm liệt sĩ, phần lớn là vô danh, hy sinh trong chiến dịch Điện Biên Phủ...", Nghĩa, chàng hướng dẫn viên có giọng trầm ấm giới thiệu. Những vệt chiến hào xưa loang lổ còn in rõ trên đất, khiến tim anh đập dồn dập, như nghe đâu đó tiếng gọi vọng lên từ đất.

Minh họa: NGUYỄN MINH

Đang mải với những hồi tưởng lịch sử, suýt anh va vào một ông già tóc bạc, ngực đeo lấp lánh những huy chương. Ông chống gậy, bước chậm rãi, mắt nhìn về phía đoàn. Thấy anh lúng túng xin lỗi, ông gật nhẹ, chậm rãi hỏi: "Các cháu về thăm A1 à? Ở đây… nhiều đồng đội của ông còn nằm lại". Nghe ông nói, Trường lặng người đi. Nghĩa giới thiệu ông là Lường Văn Sủ - pháo thủ từng trực tiếp chiến đấu tại đồi A1. Câu chuyện của cựu binh Sủ đưa Trường trở về những ngày ác liệt nhất của Chiến dịch Điện Biên Phủ năm 1954.

Thời điểm đó, hoa ban còn rộ lắm. Trời lòng chảo bắt đầu mưa, những chùm ban cuối vụ chưa muốn tàn, một mầu trắng rải khắp triền núi như ngọn lửa lạnh âm thầm soi sáng những ngày dài kháng chiến. Ban ngày pháo thủ Lường Văn Sủ cùng đồng đội kiên cường bám trụ, chiến đấu cầm cự. Đêm xuống đội anh lặng lẽ đào hầm xuyên đồi, nhịp nhàng cơ động vận chuyển từng gói bộc phá vào vị trí đã điểm. Bỗng Trường sững lại, mồ hôi túa lạnh trên trán, khi ông Sủ nhắc tên đồng đội Trần Văn Sỹ. Khoảnh khắc ấy, Trường như thấu hiểu sâu hơn sự hy sinh của ông nội và nhận ra vì sao nơi đây vẫn vang vọng những nhịp trống vô hình gọi hồn người về.

Qua lời kể của cựu binh già, hình ảnh ông nội Trường hiện lên mồn một. Trời Tây Bắc tháng tư đã lất phất mưa, chiến hào sũng nước, đất nhão nhoét thục đến gối. Trong hầm công sự chật hẹp, ông nội cùng đồng đội ngày đêm đào hào, khoét núi, đường hầm mở chỉ vừa đủ một người trườn qua, bí mật áp sát địch. Đêm đêm, pháo kích vẫn đì đùng trên đầu. Dưới lòng đất, chiến sĩ ta cần mẫn đào hầm công sự, từng nhát xẻng cắm sâu như những chú dế chũi nhỏ bền gan. Công việc vốn đã cực nhọc lại phải ngụy trang kỹ lưỡng, bí mật vận chuyển đất đưa ra ngoài, tránh tầm quan sát địch. Nhiệm vụ số một là bảo đảm đưa khối bộc phá vào đúng vị trí an toàn. Đường hầm ngày một đào sâu, khoảng cách giữa ta và địch chỉ còn vài chục mét. Đêm đêm, pháo kích rền rĩ trên đầu, lựu đạn vẫn chát chúa nổ như xé toác không gian, mùi thuốc súng xộc thẳng vào mũi, nóng ran trong lồng ngực. Từng động tác phải cẩn trọng tuyệt đối, chỉ một sơ suất cũng có thể trả giá bằng sinh mạng và làm hỏng toàn bộ kế hoạch tác chiến…

Trường nhào đến ôm lấy ông Sủ, giọng nghẹn lại: "Ông ơi, con là cháu nội của đồng đội ông, Trần Văn Sỹ đây!". Ông Sủ sững người, nhìn Trường thật lâu, rồi đưa tay chạm nhẹ lên má cậu. Ông nghèn nghẹn:

"Đúng rồi… ánh mắt này, khuôn mặt này… giống anh Sỹ lắm. Thế là ta yên lòng rồi. Chiều nay con ghé nhà, ta có việc muốn nhờ!".

Bên bếp lửa nhà sàn, ông Sủ kể: "Ngày đó, ta là chàng trai Thái 19 tuổi và tân binh Trần Văn Sỹ vào đơn vị cùng một ngày. Đêm xuống đơn vị ta làm nhiệm vụ đào hầm xuyên đồi A1, đưa thuốc nổ áp sát lô-cốt địch. Những ngày ấy, chiến hào đẫm mưa, đất nhão đến gối, nhiều người ngột ngạt lịm đi dưới hầm tối, nhưng vẫn thay nhau đào, quyết giữ từng tấc đất...".

Giờ trên đã định. Đêm xuống, khối bộc phá gần một tấn được kích hoạt, cả đồi A1 rung chuyển. Tiếng hô "xung phong!" dậy như sấm. Trong màn lửa mù mịt ấy, một quả đạn cối nổ ngay vị trí hai người. ông Sủ chỉ thương nhẹ; còn ông Sỹ ngực bê bết máu, trong phút chốc, ông Sỹ cố rút chiếc khăn của vợ trao bạn, thều thào: "…không… về được… gửi hộ tao…". Máu Sỹ thấm vào khăn, nhuộm đỏ. Sủ mang kỷ vật ấy suốt đời. Mỗi đêm, ông lại gõ trống gọi hồn bạn, theo phong tục người Thái, như để trò chuyện với người đã khuất.

Ông Sủ lấy chiếc khăn bạc màu trao cho Trường. "Ta giữ hộ anh ấy đã gần bảy mươi năm. Nay xin trả lại cho gia đình", Trường ôm lấy ông Sủ mà nghẹn lời.

★

Về phòng, Linh hào hứng mở laptop khoe: "Em sẽ làm phóng sự thật mạnh về sự kiện này", Trường sững người nhìn dòng tít "Khăn máu trên đồi A1 - bí ẩn chôn vùi". Anh cau mày: "Sao em lại viết như một bài câu view thế này?", Linh không hề nao núng, đôi môi mím lại: "Nếu anh muốn người ta nhớ, thì phải cho họ thấy. Người ta không đọc những chuyện trầm ấm nữa - họ chỉ click vào cái họ cảm thấy sốc. Em không làm xấu, em làm cho họ chú ý". Giọng Linh khô, lý lẽ lạnh như dao. Trường gắt lên: "Nhưng đây không phải chuyện để giật gân mà là máu xương, là ông nội anh và đồng đội. Nếu biến thành trò câu khách, khác gì xúc phạm những người đã khuất".

Trận cãi vã khiến Linh bỏ đi, mắt đỏ hoe. Đêm đó, Trường lang thang trở lại đồi A1. Gió rít qua những thân ban như tiếng trống thùng… thùng… vọng về bên tai. Trong mơ hồ, chiến hào sáng bừng lên. Một người lính trẻ, gương mặt hao hao Trường, bước ra. Giọng ông nội vọng về: "Cháu đã đến rồi. Hãy viết, viết một cách chân thật, để chúng ta như được sống trong lòng mọi người". Trường thức giấc trong sương lạnh, lòng cuộn lên một niềm thôi thúc mãnh liệt.

Sáng hôm sau, Trường và Linh trở lại Nghĩa trang A1. Ba cựu binh cụt chân, cụt tay gõ trống bảy hồi, gọi đồng đội về nhận nén hương lòng. Linh đứng lặng. Điện thoại trong tay hạ xuống, ánh mắt cô dịu lại.

Trong căn phòng nhà khách Điện Biên thoảng mùi hoa ban, Trường ngồi bên Linh cẩn trọng ghi chép lại câu chuyện của ông Sủ. Những trang sổ tay vàng ố, những gương mặt đồng đội năm xưa, đó là những con người tuổi đôi mươi, người thích hát then, người mơ sau này thành thầy giáo… khiến Linh im lặng rất lâu.

Trở về Hà Nội, Trường mang theo chiếc khăn cũ. Thu xếp công việc, anh vội về quê. Vẫn hình ảnh đó, bà nội ngồi trước hiên, mái tóc bạc phơ lay nhẹ trong gió, Trường bước đến, đặt chiếc khăn vào tay bà. Bà khựng lại, đôi mắt rung lên khi nhận ra vật quen thuộc. Những ngón tay gầy guộc run rẩy lần trên viền khăn sần sùi, khô đanh bởi những vệt máu năm nào. Mắt bà nhòe lệ, giọng nghẹn đi: "Dù muộn… cuối cùng ông con cũng về. Cưới được hai năm thì ông nhập ngũ. Đây là chiếc khăn bà thêu tặng ngày ông lên đường…".

Trường tựa đầu vào lòng bà, thấy như vọng lại từ rất xa tiếng trống trầm ngân, gọi về bao ký ức và linh hồn người đã khuất. Ngoài sân, gió lay khẽ tán cây, vài cánh ban trắng rơi xuống hiên nhẹ như hơi thở của quá khứ vừa chạm vào hiện tại.

Tạp chí in: Tái sinh từ tro tàn

LÊ QUỐC MINH

(Tiếp theo trang 1)

Hãy cùng giải mã lý do tại sao tạp chí in lại trỗi dậy mạnh mẽ và đâu là những bí quyết thành công giúp nó tìm thấy vị thế vững chắc trong kỷ nguyên số.

Tại sao tạp chí in bất ngờ "sống lại"?

Suốt nhiều thập niên, sự suy giảm của báo in là điều rõ ràng và không thể phủ nhận. Lượng phát hành nhật báo in ở Mỹ liên tục đi xuống, y như lời của nhân vật Egon Spengler trong phim "Ghostbusters", trong đó lượng phát hành báo in trong tuần giảm xuống còn dưới 21 triệu vào năm 2022, so với 63 triệu vào năm 1984, theo báo cáo của Trung tâm Nghiên cứu Pew.

Trong khoảng thời gian từ cuối năm 2019 đến tháng 5/2022, cứ mỗi tuần lại có 2 tờ nhật báo đóng cửa ở Mỹ, khiến ước tính khoảng 70 triệu người dân địa phương rơi vào hoặc có nguy cơ cao rơi vào tình trạng không tiếp cận được tin tức mỗi ngày, được gán cho thuật ngữ là "sa mạc thông tin". Tại Anh, những tờ nhật báo quốc gia cũng chịu chung số phận. Trang *Press Gazette* cho hay mức giảm trong khoảng thời gian 20 năm của tờ *The Sun* là 65% còn đối với *The Guardian* là 67%. Báo in ở các nước đang phát triển cũng lâm vào hoàn cảnh tương tự, nhất là từ sau đại dịch Covid-19, tuy rằng có thời điểm tưởng chừng đi ngược lại được xu thế giảm, thí dụ như ở Ấn Độ và Brazil.

Thực tế, ngành báo in có tính chu kỳ và đã trải qua nhiều thăng trầm. Sự xuất hiện của truyền hình vào những năm 1950 đã bắt đầu khiến báo in sụt giảm. Nhưng chính sự bùng nổ của internet trong thập niên 1990 mang lại nhiều cơ hội tiếp cận nội dung cho công chúng đã làm báo in mất vị trí thống trị với tư cách nguồn cung cấp thông tin. Truyền hình cùng với internet giúp tin tức đến với người dùng nhanh chóng hơn, trực quan hơn so với báo in - vốn chỉ bó hẹp trong khuôn khổ nhất định cũng như cách thức ấn hành và phân phối trực tiếp. Các nền tảng truyền thông này còn vượt trội ở chỗ cung cấp quảng cáo với âm thanh và hình ảnh động. Internet lại có tính năng tìm kiếm, giúp các doanh nghiệp nhắm trúng đích người dùng dựa trên thói quen lướt mạng của họ, và rõ ràng đây là một lợi thế vô cùng to lớn. Internet thậm chí đi xa hơn truyền hình khi "hút" luôn nguồn thu quảng cáo của báo in, bởi khác với truyền hình, nó là công cụ vô cùng tiện lợi cho quảng cáo rao vặt, nhất là các lĩnh vực như việc làm, xe cộ và bất động sản.

Những diễn biến kéo dài lâu nay thêm phần khẳng định xu hướng báo in ra hằng ngày sẽ còn tiếp tục bị giảm sút, không chừa quốc gia nào. Nhưng với tạp chí in thì câu chuyện lại khác. Sự trở lại của tạp chí in không phải là một hiện tượng ngẫu nhiên, mà bắt nguồn từ chính những vấn đề của thế giới số và sự thay đổi trong hành vi của một thế hệ độc giả hoàn toàn mới.

Liều thuốc cho "sự mệt mỏi kỹ thuật số"

Chắc hẳn nhiều người trong chúng ta đã từng cảm thấy kiệt sức sau hàng giờ lướt mạng xã hội một cách vô định. Đó chính là "sự mệt mỏi kỹ thuật số" (digital fatigue) - cảm giác quá tải khi phải tiếp xúc liên tục với màn hình và một biển thông tin vô tận. Thế giới số, dù tiện lợi, cũng mang đến nhiều vấn đề.

Đầu tiên là luồng thông tin bất tận: Việc cuộn (scroll) không có điểm dừng trên mạng xã hội khiến não bộ luôn trong trạng thái căng thẳng. Tính năng cuộn trang vô hạn (indefinite scroll) một thời được cho là sáng tạo với báo điện tử để độc giả đọc hết bài này đến bài khác, rốt cục lại là một phát kiến vô cùng tai hại. Nó cứ kéo người đọc đi mãi, đi mãi, không ngừng nghỉ. Tiếp đến là sự hỗn loạn của thông tin: Tin giả, các bài viết "câu view", và nội dung do AI tạo ra với chất lượng thấp ngày càng nhiều khiến người đọc khó kiểm chứng và mất niềm tin. Rồi còn phải kể đến trải nghiệm đứt gãy: Các thuật toán liên tục chen ngang bằng quảng cáo, thông báo, và các gợi ý nội dung khác, làm phân mảnh sự tập trung của chúng ta.

Tạp chí *Capital Business Media* và tạp chí *Mundial*.
Ảnh: GETTYIMAGES

Trong bối cảnh đó, một cuốn tạp chí in trở thành không gian "tạm thoát" an toàn. Nó mang lại một trải nghiệm đọc có khởi đầu và kết thúc rõ ràng, giúp tâm trí được nghỉ ngơi và tập trung. Trong một thế giới nơi thông tin số có thể biến mất bất cứ lúc nào, một trang giấy hữu hình bỗng trở nên đáng tin cậy hơn bao giờ hết.

Thế hệ độc giả mới: Trẻ hơn, giàu hơn và "sành" hơn

Nhiều người lầm tưởng rằng chỉ có thế hệ lớn tuổi mới đọc báo in. Dữ liệu lại cho thấy điều ngược lại: Tỷ lệ đọc tạp chí ở thế hệ trẻ như Gen Z và Millennials đang cao hơn các nhóm tuổi khác. Nhóm độc giả mới này có những đặc điểm rất khác biệt: Trình độ học vấn cao; thu nhập hộ gia đình cao hơn trung bình (khoảng 8.000 USD); sức mua lớn và sẵn sàng chi tiêu cho các sản phẩm, dịch vụ cao cấp.

Kelsey Russell, một nhân vật có ảnh hưởng thuộc Gen Z, được mệnh danh là "Công chúa Báo in", đã giải thích rất rõ về xu hướng này: Gen Z "sống online" nhưng họ cũng ý thức rất rõ cái giá phải trả về mặt tinh thần khi luôn dán mắt vào màn hình. Họ tìm đến báo in để có được một nhịp sống chậm lại, một sự tập trung sâu sắc, và một cảm giác "thật" mà nội dung số thoáng qua không thể mang lại.

Thành công này không phải là may mắn. Nó đến từ một chiến lược được tính toán kỹ lưỡng, được xây dựng dựa trên việc tạo ra một giá trị hoàn toàn khác biệt so với internet.

Bí mật thành công: 4 trụ cột của tạp chí in hiện đại

Các tạp chí thành công ngày nay không cố gắng cạnh tranh với internet về tốc độ hay số lượng. Vậy họ đã làm điều đó như thế nào? Bí mật nằm ở đâu? Câu trả lời nằm ở 4 trụ cột chiến lược.

Thứ nhất, *đừng chạy theo số đông, hãy phục vụ thị trường ngách*: Tạp chí in không thể thắng internet về "bề rộng", tức là cung cấp thông tin cho tất cả mọi người. Vì vậy, họ chọn chiến thắng về "chiều sâu" bằng cách tập trung vào một thị trường ngách cụ thể. Mục tiêu là xây dựng một cộng đồng độc giả trung thành, có cùng đam mê và sẵn sàng trả tiền cho những nội dung chất lượng cao mà không nơi nào khác có được. Thí dụ rõ nhất chính là tạp chí *Mundial* dành cho những người yêu văn hóa bóng đá (xuất bản theo quý), tờ *Capital Business Media* dành cho các doanh nghiệp B2B (xuất bản theo tháng) hay *Stylist* chuyên về Phong cách sống, văn hóa cho độc giả trẻ.

Thứ hai, *biến tờ báo đọc xong rồi bỏ đi thành món đồ trang trí giá trị*: Tạp chí hiện đại đã dịch chuyển từ một sản phẩm thông tin dùng một lần sang một "ấn phẩm đẹp, có thể sưu tầm". Giá trị của chúng không chỉ nằm ở nội dung mà còn ở chính hình thức vật lý. Điều này được tạo nên bởi chất lượng giấy tốt hơn (mang lại cảm giác sang trọng khi chạm vào); thiết kế mỹ thuật độc đáo (mỗi trang báo là một tác phẩm nghệ thuật, được đầu tư công phu về hình ảnh và bố cục); nội dung độc quyền (những bài viết chuyên sâu, những bộ ảnh không thể tìm thấy trên mạng).

Kết quả là tạp chí in trở thành một vật phẩm văn hóa. Người đọc trưng bày nó trên kệ sách, bàn cà-phê như một món đồ trang trí, một biểu tượng cho gu thẩm mỹ và vốn tri thức của mình. Điều này là sự biện minh hoàn toàn hợp lý cho một mức giá bán cao hơn.

Thứ ba, *"ít hơn chính là nhiều hơn"*: Thay vì chạy đua ra số mới hàng tuần, nhiều tạp chí đã chủ động giảm tần suất phát hành xuống còn hàng tháng, thậm chí hàng quý. Chiến lược "ít hơn chính là nhiều hơn" này mang lại 3 lợi ích lớn: 1/ Tạo sự chờ đợi: Mỗi số báo trở thành một "sự kiện" được độc giả mong chờ, thay vì một sản phẩm đại trà; 2/ Giảm chi phí: Tiết kiệm một khoản lớn cho việc in ấn và phát hành, giúp mô hình kinh doanh bền vững hơn; 3/ Thân thiện với môi trường: Giảm dấu chân carbon, phù hợp với xu hướng tiêu dùng có ý thức và bền vững của thế hệ độc giả mới.

Thứ tư, *đòn bẩy công nghệ - AI trở thành đồng minh*: Thật trớ trêu nhưng cũng thật thú vị: một trong những công nghệ kỹ thuật số tiên tiến nhất - Trí tuệ nhân tạo (AI) - lại đang giúp báo in tồn tại. Trước đây, công đoạn dàn trang tốn rất nhiều thời gian và chi phí nhân sự. Ngày nay, các công cụ AI có thể tự động hóa quy trình này, giúp rút ngắn thời gian dàn trang từ hàng giờ xuống chỉ còn vài phút. Điều này làm giảm đáng kể chi phí sản xuất, giúp mô hình kinh doanh báo in trở nên linh hoạt và bền vững hơn.

Đây không còn là cách làm báo cũ kỹ, mà là nghệ thuật của sự tái tạo, biến điểm yếu (chậm) thành điểm mạnh (sâu sắc) và tận dụng chính công nghệ số để phục vụ cho sự tồn tại của mình.

Tại sao các thương hiệu vẫn tin tưởng tạp chí in?

Trong thời đại quảng cáo số giá rẻ nhưng kém hiệu quả, báo in lại nổi lên như một kênh quảng cáo cực kỳ chất lượng. Các số liệu của News/Media Alliance đã chứng minh một thực tế là 80% độc giả có hành động cụ thể sau khi xem một quảng cáo trên tạp chí in, khoảng 25% tìm kiếm thêm thông tin về sản phẩm và khoảng 20% truy cập trực tiếp vào website của nhà quảng cáo.

Sự hấp dẫn này càng trở nên mạnh mẽ hơn trong bối cảnh quảng cáo số đang đối mặt với thách thức: Các công cụ tìm kiếm tích hợp AI đang "trả lời thay" cho website, còn mạng xã hội thì ưu tiên những video lướt qua trong vài giây. Trong môi trường đó, sự chú tâm mà độc giả dành cho một trang tạp chí trở thành một "tài sản" vô giá cho thương hiệu. Một trang quảng cáo được thiết kế đẹp mắt trong một cuốn tạp chí uy tín sẽ mang lại sự chú ý chất lượng cao và thời gian tiếp xúc lâu dài, giúp xây dựng hình ảnh thương hiệu cao cấp, đáng tin cậy.

Tạp chí in không chết mà đang "tiến hóa"

Cuộc cách mạng kỹ thuật số không phải là một cuộc chiến mà ở đó "báo in thắng, digital thua". Đúng hơn, đây là quá trình mỗi phương tiện tự tái định vị vai trò để phát huy thế mạnh riêng, tạo nên một hệ sinh thái truyền thông bổ trợ cho nhau. Báo in trở thành "điểm neo" thương hiệu, tạo chiều sâu và uy tín, trong khi các kênh kỹ thuật số là "vòng ngoài" giúp lan tỏa thông điệp.

Bảng so sánh dưới đây sẽ giúp các bạn hình dung rõ hơn về vai trò của hai thế giới này:

YẾU TỐ	THẾ GIỚI DIGITAL	TẠP CHÍ IN HIỆN ĐẠI
TỐC ĐỘ	Tức thời, nhanh chóng	Chậm rãi, sâu sắc
PHẠM VI	Rộng, đại chúng	Hẹp, phục vụ cộng đồng ngách
TRẢI NGHIỆM	Lướt, phân mảnh	Tập trung, có hồi kết
GIÁ TRỊ	Thông tin tức thời	Niềm tin, thương hiệu dài hạn
MỤC TIÊU	Lan tỏa thông tin tức thời	Xây dựng cộng đồng và giá trị bền vững

Báo in đã tiến hóa từ một sản phẩm thông tin hằng ngày thành một trải nghiệm văn hóa cao cấp. Nó không còn cố gắng cạnh tranh với internet, mà thay vào đó, nó bù đắp những gì internet còn thiếu: Chiều sâu, sự tĩnh lặng và niềm tin.

Câu hỏi dành cho thế hệ những người làm truyền thông hiện đại không còn là "Liệu báo in có nên tồn tại?", mà phải là: "Chúng ta sẽ kể câu chuyện của mình trên những trang in khác biệt và giá trị như thế nào?".

Cần Thơ xây dựng nền nông nghiệp xanh và bền vững

Bài và ảnh: VĂN ÚT

Thời gian qua, Cần Thơ đã và đang đẩy mạnh tái cơ cấu ngành nông nghiệp theo hướng hiện đại, sinh thái và bền vững, gắn với mục tiêu tăng trưởng xanh của vùng Đồng bằng sông Cửu Long. Việc triển khai Đề án "Phát triển bền vững một triệu ha lúa chuyên canh chất lượng cao, phát thải thấp" đã tạo chuyển biến mạnh mẽ trong tư duy và phương thức sản xuất của nông dân, thúc đẩy ứng dụng công nghệ cao, tăng cường chuyển đổi số, giảm phát thải khí nhà kính và nâng cao giá trị gia tăng cho sản phẩm lúa gạo.

Tổ khuyến nông cộng đồng xã Vĩnh Thuận Đông hỗ trợ kỹ thuật cho nông dân.

Cần Thơ đã xuất khẩu lô gạo đầu tiên mang nhãn hiệu "Gạo Việt xanh phát thải thấp" sang Nhật Bản.

Hiệu quả từ những mô hình sản xuất lúa chất lượng cao

Tại Cần Thơ, các mô hình canh tác lúa chất lượng cao, giảm phát thải mang lại kết quả tích cực cả về kinh tế lẫn môi trường. Nhờ áp dụng các quy trình như "1 phải 5 giảm", tưới khô xen kẽ, sử dụng phân bón hợp lý và giảm lượng giống gieo sạ, chi phí sản xuất của nông dân giảm từ 8-24%. Lượng giống sử dụng giảm 30-50%, tiết kiệm 30-70 kg phân bón/ha, giảm 1-4 lần phun thuốc bảo vệ thực vật và giảm đến 40% lượng nước tưới. Năng suất lúa tăng từ 2,4-7%, giúp lợi nhuận của nông dân tăng 12-50%, tương đương 4-7,6 triệu đồng/ha mỗi vụ. Đặc biệt, lượng phát thải khí nhà kính giảm 2-12 tấn CO_2/ha, góp phần quan trọng trong thích ứng biến đổi khí hậu.

Đến nay, toàn thành phố đã triển khai khoảng 76 nghìn ha trong khuôn khổ Đề án, với 12 mô hình đang hoạt động hiệu quả. Năng suất lúa tăng ổn định 0,3-0,7 tấn/ha so với canh tác truyền thống; chi phí giảm hơn 1 triệu đồng/ha; lợi nhuận tăng từ 6,6-36,7%. Các mô hình cũng tạo nền tảng xây dựng thương hiệu "Gạo Việt xanh phát thải thấp", hướng đến thị trường trong nước và xuất khẩu.

Một trong những nhân tố góp phần tạo nên kết quả tích cực là hệ thống Tổ khuyến nông cộng đồng được thành lập tại hầu hết các địa phương có sản xuất nông nghiệp. Lực lượng này tổ chức nhiều lớp tập huấn, hội thảo, chuyển giao tiến bộ kỹ thuật và xây dựng mô hình điểm để người dân quan sát, học hỏi và nhân rộng. Ông Phùng Thái Duy, Tổ khuyến nông cộng đồng xã Vĩnh Thuận Đông cho biết, đơn vị đã phối hợp các ngành hỗ trợ nông dân thực hiện đúng quy trình sản xuất lúa chất lượng cao, góp phần hình thành hơn 500 ha đạt tiêu chuẩn của Đề án. Nhiều hợp tác xã tham gia chương trình khẳng định hiệu quả rõ rệt khi áp dụng tưới ướt-khô xen kẽ, sạ hàng, giảm giống, giảm phân bón và nâng giá trị sản phẩm.

Là một trong những hợp tác xã (HTX) tham gia Đề án, ông Trần Trung Kiên, Giám đốc HTX Phước Lộc, xã Trường Long Tây, thành phố Cần Thơ, chia sẻ: "Nếu như làm theo ướt khô xen kẽ thì hiệu quả hơn nhiều, giảm chi phí. Thí dụ như mình cấy, sạ hàng thì lợi nhuận rất cao vì ít sâu bệnh, nhẹ phân, nhẹ giống. Hồi trước 1 ha 150 ký giống thì hiện nay chỉ còn 60 ký. Hiện nay, hơn 200 ha lúa của HTX thì có hơn 100 ha đạt chất lượng".

Ông Trương Phú Quốc, Giám đốc HTX Thuận Tiến, xã Vĩnh Thuận Đông, thành phố Cần Thơ, cho biết: "Các phần hỗ trợ cho HTX, hướng dẫn công tác sản xuất lúa, cũng như thu gom rơm rạ, quản lý nước… bà con nông dân tiếp thu được rất nhiều và thực hiện cũng tốt. Lúa chất lượng cao bán được giá cao hơn, lúa sạch hơn, lợi nhuận cao hơn. Vụ đông xuân, thường thường bên ngoài là 1 tấn, nhưng lúa chúng tôi sản xuất là lúa cấy nên cao hơn, khoảng 1 tấn mốt. Giá lúa cũng cao hơn khoảng 1.000 đồng một ký".

Tận dụng phụ phẩm để nâng cao giá trị chuỗi ngành lúa gạo

Song song với việc nâng cao chất lượng sản xuất lúa, thành phố Cần Thơ đẩy mạnh các giải pháp xử lý và tận dụng rơm rạ theo hướng tuần hoàn. Thay vì đốt rơm gây ô nhiễm môi trường, nhiều nông dân đã sử dụng chế phẩm vi sinh Bio Lacto EM giúp phân hủy rơm rạ nhanh, giảm chi phí cải tạo đất và nâng cao năng suất. Tại nhiều HTX, việc áp dụng chế phẩm vi sinh giúp giảm 15-20% chi phí sản xuất, đất đai tơi xốp, hạn chế cỏ dại và sâu bệnh. Một số hộ còn kết hợp xử lý rơm với kỹ thuật cấy lúa hai tầng, giảm nhân công cắt lúa và tăng hiệu quả sản xuất.

Ngoài ra, người dân đã tận dụng rơm để trồng nấm rơm, nuôi bò, nuôi trùn quế và sản xuất phân hữu cơ, tạo thành chuỗi kinh tế tuần hoàn đem lại lợi nhuận cao. Nhiều mô hình cho thu nhập hàng chục triệu đồng mỗi tháng, đồng thời cung cấp lượng phân hữu cơ đáng kể cho sản xuất nông nghiệp, giảm phụ thuộc phân hóa học. Theo Viện Nghiên cứu Lúa gạo Quốc tế (IRRI), nếu được thu gom và sử dụng hợp lý, rơm rạ có thể giúp tăng thêm 33 triệu đồng/năm cho mỗi ha lúa, thông qua dịch vụ cuộn rơm, trồng nấm, sản xuất phân hữu cơ và tăng năng suất lúa nhờ cải tạo đất. Đây là giải pháp thiết thực, phù hợp mục tiêu giảm phát thải và phát triển bền vững của ngành lúa gạo Việt Nam.

Một dấu mốc quan trọng là Cần Thơ đã xuất khẩu lô gạo đầu tiên mang nhãn hiệu "Gạo Việt xanh phát thải thấp" sang Nhật Bản. Nhãn hiệu được xây dựng với sự hỗ trợ của nhiều tổ chức quốc tế như IRRI, Tổ chức Phát triển Hà Lan, Ngân hàng Thế giới và được Hiệp hội Ngành hàng Lúa gạo Việt Nam chứng nhận. Đến nay, 19,2 tấn gạo mang nhãn hiệu này đã được cấp chứng nhận quyền sử dụng cho 7 doanh nghiệp. Việc xuất khẩu thành công cho thấy Việt Nam là quốc gia tiên phong trên thế giới đưa sản phẩm gạo phát thải thấp ra thị trường quốc tế, khẳng định vị thế mới của ngành lúa gạo trong bối cảnh toàn cầu hướng đến các tiêu chuẩn xanh và bền vững.

Đề án đặt mục tiêu toàn vùng thu gom và sử dụng rơm rạ theo chuỗi giá trị: 30% trồng nấm, 35% phủ gốc và đệm lót nông sản, 25% làm thức ăn gia súc, 10% cho các mục đích khác. Cách làm này không chỉ tăng thu nhập cho nông dân mà còn giúp giảm phát thải, cải thiện đất, hướng đến cam kết phát thải ròng bằng 0 vào năm 2050 của Chính phủ. Riêng Đề án 1 triệu ha dự kiến tạo ra gần 14 triệu tấn rơm rạ mỗi năm, mở ra tiềm năng rất lớn để phát triển các ngành nghề liên quan, tạo sinh kế mới và hình thành chuỗi sản phẩm xanh, thân thiện môi trường. Ông Phạm Văn Hùng ở phường Long Phú, thành phố Cần Thơ chia sẻ: Trước đây rơm trên đồng ruộng sau khi thu hoạch thường kéo lên bờ ruộng hoặc đốt bỏ, thì hiện nay ông đã tận dụng nguồn rơm có sẵn để trồng nấm rơm để bán, đem lại lợi nhuận hàng chục triệu đồng mỗi tháng. "Bây giờ mình lấy rơm vô làm nấm nên không có đốt đồng khói bay gây ô nhiễm còn có lợi nhuận, lợi rất nhiều".

Chủ tịch UBND thành phố Cần Thơ Trương Cảnh Tuyên khẳng định, thành phố đặt mục tiêu đến năm 2030 trở thành trung tâm nông nghiệp hiện đại, sinh thái, ứng dụng công nghệ cao của vùng; đến năm 2045 trở thành trung tâm đổi mới sáng tạo và điều phối phát triển nông nghiệp phát thải thấp của Đồng bằng sông Cửu Long.

Thành phố đang tập trung chuyển dịch từ sản xuất truyền thống sang nông nghiệp công nghệ cao, nông nghiệp hữu cơ và nông nghiệp số. Các vùng sản xuất tập trung được tổ chức gắn với chế biến sâu, logistics và thị trường tiêu thụ. Các sản phẩm chủ lực như lúa gạo, trái cây và thủy sản được phát triển theo chuỗi giá trị khép kín, đáp ứng yêu cầu truy xuất nguồn gốc và xuất khẩu.

Cần Thơ cũng chú trọng phát triển kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn; tái sử dụng phụ phẩm nông nghiệp; sản xuất năng lượng sinh học; giảm phát thải khí nhà kính; bảo vệ tài nguyên nước và môi trường sinh thái. Các dự án hạ tầng về xử lý nước thải, rác thải, mảng xanh đô thị được ưu tiên triển khai nhằm xây dựng thành phố sinh thái - thông minh, thích ứng với biến đổi khí hậu.

Cơ giới hóa trong khâu làm đất và xử lý rơm rạ sau thu hoạch, hạn chế đốt đồng khói bay gây ô nhiễm.

PHUMY
Sẻ chia thịnh vượng

PETROVIETNAM
PVFCCo

PHÚ MỸ XANH

DUNG DỊCH LÀM SẠCH KHÍ THẢI ĐỘNG CƠ DIESEL (DEF)

Sản phẩm của Tổng công ty Phân bón và Hóa chất Dầu khí
Điện thoại: 028 3825 6258 | Website: dpm.vn
Địa chỉ: Phu My Tower, số 43 Mạc Đĩnh Chi, Phường Sài Gòn, TP. HCM

■ **Hội trại "Sáng tạo Kiến trúc và Nghệ thuật lần thứ 3" năm 2025 vừa khai mạc tại tỉnh Gia Lai.** Hội trại năm nay xoay quanh ba trại chuyên đề gồm: Thiết kế đồ họa - Hội họa - Kiến trúc, đại diện cho những phương thức sáng tạo tiêu biểu của nghệ thuật và thiết kế đương đại. Hội trại năm nay tiếp tục khẳng định sức hút khi quy tụ hơn 110 đại biểu là kiến trúc sư, nghệ sĩ, giảng viên và sinh viên đến từ 10 trường đại học uy tín trong lĩnh vực kiến trúc - mỹ thuật trên cả nước tham dự.

■ **Đề án "Đưa công dân Việt Nam đi học tại Liên bang Nga, Trung Quốc, các nước Đông Âu và các nước thuộc Liên Xô cũ giai đoạn 2026 - 2035" vừa được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.** Trong giai đoạn 2026-2035, Việt Nam mỗi năm cử khoảng 1.500 công dân đi học tập ở Nga, Trung Quốc và các nước Đông Âu theo diện học bổng hiệp định. Mục tiêu cốt lõi của đề án là đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, với danh mục ngành ưu tiên trải rộng từ quốc phòng, an ninh, công nghệ cao, trí tuệ nhân tạo, điện toán đám mây, công nghệ lượng tử, blockchain, đến công nghệ năng lượng, vật liệu tiên tiến, đất hiếm, đại dương, lòng đất, hàng không - vũ trụ, công nghiệp bán dẫn, công nghệ hạt nhân, đường sắt, công nghệ sinh học, y - dược và pháp luật.

■ **Sau hơn 5 tháng triển khai, cuộc thi sản phẩm đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số Thủ đô (Sao Kim 2025) đã thu hút gần 1.200 lượt thí sinh đến từ các trường đại học, cao đẳng, học viện trên khắp cả nước tham gia.** Sau những màn thuyết trình ấn tượng, Team BlockYouth (Trường đại học Kinh tế TP Hồ Chí Minh) đã xuất sắc giành Giải nhất của cuộc thi, với sản phẩm nền tảng giáo dục Web3 theo mô hình learn-to-build. Giải nhì thuộc về Team LeoFi, với dự án khởi nghiệp trong lĩnh vực Blockchain/Web3 và Team StreamVerse và BlockUp giành Giải ba của cuộc thi.

HỎI & ĐÁP

Bạn đọc:

Xin hỏi Thời Nay, *công dân được quyền khiếu nại kết quả khám sức khỏe nghĩa vụ quân sự hay không?* (Trần Ngọc Thắng, phường Nha Trang, Khánh Hòa).

Thời Nay:

Việc đánh giá sức khỏe công dân khám tuyển nghĩa vụ quân sự thuộc thẩm quyền của Hội đồng khám sức khỏe khu vực do Chủ tịch UBND cấp tỉnh thành lập, kết luận. Quy trình khám sức khỏe và thẩm quyền giải quyết khiếu nại về kết quả khám nghĩa vụ quân sự đã có thay đổi theo Luật Nghĩa vụ quân sự sửa đổi năm 2025.

Theo Điều 40 Luật Nghĩa vụ quân sự (được sửa đổi bởi khoản 16 Điều 4 Luật sửa đổi 11 Luật về quân sự, quốc phòng 2025), Hội đồng khám sức khỏe khu vực do Chủ tịch UBND cấp tỉnh quyết định thành lập là cơ quan tổ chức khám sức khỏe cho công dân trong diện gọi nhập ngũ. Sau khi sắp xếp đơn vị hành chính, cấp huyện không còn Hội đồng khám như trước đây, nên mọi kết luận sức khỏe hiện đều do Hội đồng khu vực chịu trách nhiệm.

Nếu công dân cho rằng kết quả khám sức khỏe không chính xác hoặc ảnh hưởng đến quyền lợi của mình, họ có quyền khiếu nại theo Luật Khiếu nại.

Cụ thể, khiếu nại lần đầu gửi trực tiếp đến Hội đồng khám sức khỏe khu vực, là cơ quan đã đưa ra kết luận phân loại sức khỏe. Chủ tịch Hội đồng có trách nhiệm kiểm tra lại quy trình và kết quả khám để giải quyết.

Nếu không đồng ý với kết quả giải quyết lần đầu hoặc quá thời hạn mà chưa được giải quyết, công dân có thể khiếu nại lần hai đến UBND cấp tỉnh, cơ quan quản lý và thành lập Hội đồng khám.

Ngoài ra, công dân vẫn có quyền khởi kiện vụ án hành chính tại Tòa án theo Luật Tố tụng hành chính nếu cho rằng kết luận khám hoặc quyết định hành chính liên quan đến nghĩa vụ quân sự là trái pháp luật.

Những người trẻ chọn "khởi nghiệp xanh"

■ Bài và ảnh: **LÊ CHUNG**

Hướng đến mục tiêu bền vững, qua đó thể hiện trách nhiệm của giới trẻ với môi trường và sức khỏe cộng đồng, hai dự án của sinh viên Đại học Huế đã tạo dấu ấn tại Cuộc thi Khởi nghiệp sáng tạo TP Huế 2025. Dự án HUAF-GPC hay HUAF-BioHerb không đơn thuần là những ý tưởng tranh giải, mà còn là cách người trẻ thể hiện tinh thần dám nghĩ, dám làm, đồng thời gửi đi thông điệp trong hành trình chuyển đổi xanh.

Nhóm HUAF-GPC tại lễ trao giải Cuộc thi Khởi nghiệp sáng tạo TP Huế năm 2025.

Từ phế phẩm đến vật liệu thân thiện môi trường

"Bê-tông xanh từ phế phẩm nông, công nghiệp hướng đến Netzero" (HUAF-GPC) là dự án của nhóm gồm nhiều sinh viên Trường đại học Nông Lâm (Đại học Huế). Hành trình của các bạn trẻ này không bắt đầu bằng tham vọng lớn, mà từ những băn khoăn từ phế phẩm nông nghiệp, cát sông ngày càng cạn kiệt, sản xuất xi-măng tiếp tục thải ra lượng lớn CO_2… Với mong muốn tìm hướng đi bền vững, nhóm HUAF-GPC đã quyết tâm thử nghiệm một loại vật liệu mới, thân thiện với môi trường và phù hợp xu hướng phát triển xanh.

Từ ý tưởng này, sản phẩm bê-tông xanh được nghiên cứu, phát triển dựa trên tro trấu, tro bay, xỉ lò cao và nguồn cát biển chưa qua xử lý. Nhóm dành nhiều thời gian tìm hiểu đặc tính từng loại vật liệu để kết hợp chúng thành một dạng vật liệu mới geopolymer, hoàn toàn không sử dụng xi-măng. Điểm nổi bật của vật liệu này nằm ở khả năng chịu mặn, chống ăn mòn cốt thép và độ bền nhiệt, phù hợp với công trình ven biển, hải đảo hay những khu vực chịu tác động mạnh của biến đổi khí hậu.

Việc dự án tiên phong sử dụng vật liệu mới hướng đến Netzero mang đến những ý nghĩa thiết thực cho môi trường và xã hội. Võ Quang Huy, thành viên nhóm HUAF-GPC, chia sẻ: "Bê-tông xanh là kết quả của mong muốn tận dụng phế phẩm để giảm gánh nặng cho môi trường. Nhóm muốn chứng minh rằng những thứ tưởng chừng bỏ đi vẫn có thể tạo ra giá trị mới nếu được nghiên cứu đúng hướng".

Hiện tại, nhóm HUAF-GPC vẫn đang tiếp tục tối ưu sản phẩm và mong muốn đồng hành cùng các doanh nghiệp có chung định hướng phát triển vật liệu bền vững. Các thành viên cũng gửi gắm thông điệp đến các bạn trẻ rằng khởi nghiệp sáng tạo không chỉ là một cuộc thi, mà còn là cơ hội để lan tỏa tinh thần nghiên cứu và biến những ý tưởng của mình thành giá trị thiết thực cho xã hội.

Đưa "kháng sinh xanh" vào chuồng trại

Trong khi HUAF-GPC tập trung vào vật liệu xây dựng, dự án HUAF-BioHerb của nhóm sinh viên Trường đại học Nông Lâm và Khoa Quốc tế (Đại học Huế) lại mở ra một hướng tiếp cận mới cho ngành chăn nuôi. Thời gian qua, áp lực từ tình trạng lạm dụng kháng sinh, dịch bệnh gia tăng và quy định siết chặt sử dụng kháng sinh phòng bệnh từ đầu năm 2026 đã đặt ra những yêu cầu bức thiết cho ngành chăn nuôi về các giải pháp thay thế. Đây cũng là lý do để nhóm HUAF-BioHerb bắt tay vào nghiên cứu chế phẩm dược liệu thay thế kháng sinh.

Dựa vào ba loại thảo dược quen thuộc ở Việt Nam gồm hoàn ngọc, cỏ xước và lá vối, nhóm đã tạo ra hỗn hợp có tác dụng tăng sức đề kháng, kháng viêm, chống oxy hóa và hạn chế nhiều bệnh đường ruột thường gặp ở vật nuôi. Các đối tượng phù hợp nhất để ứng dụng chế phẩm là gia súc, gia cầm, đặc biệt là lợn, gà và vịt. Khi triển khai rộng rãi, sản phẩm hoàn toàn có thể được điều chỉnh để phù hợp cho các mô hình chăn nuôi theo hướng an toàn sinh học, hữu cơ. Bên cạnh đó, việc sử dụng nguồn thảo dược địa phương cũng giúp giảm chi phí, dễ trồng, phù hợp với mô hình nông nghiệp tuần hoàn.

Không chỉ hướng đến việc giảm sử dụng kháng sinh, dự án còn góp phần bảo vệ môi trường. Khi lượng kháng sinh thải ra môi trường giảm đi, nguy cơ phát tán vi khuẩn kháng thuốc qua đất, nước và chuỗi thực phẩm cũng được hạn chế. Đây là lợi ích lâu dài và có ý nghĩa với sức khỏe cộng đồng. Thái Thị Diệu, thành viên nhóm HUAF-BioHerb cho biết: "Nhóm tin rằng chế phẩm dược liệu này là lựa chọn phù hợp trong giai đoạn ngành chăn nuôi phải giảm tối đa kháng sinh. Các hoạt chất tự nhiên giúp vật nuôi khỏe hơn mà không gây tồn dư trong thực phẩm".

Bà Trần Thị Thùy Yên, Phó Giám đốc Sở Khoa học và Công nghệ TP Huế nhìn nhận, sự xuất hiện của những dự án "khởi nghiệp xanh" trong cuộc thi năm nay cho thấy người trẻ ngày càng quan tâm đến những giá trị bền vững. Nhiều nhóm sinh viên đã thể hiện tư duy đổi mới thông qua những giải pháp thiết thực, từ xử lý phế phẩm, phát triển vật liệu mới cho đến nâng cao chất lượng nông nghiệp. Đó là minh chứng cho thấy thế hệ trẻ đang tiếp cận khởi nghiệp bằng một góc nhìn đầy trách nhiệm.

Pha bay người vượt qua mức xà 1m83 đã đem lại Huy chương vàng cho Bùi Thị Kim Anh.

Khi giới hạn chỉ là điểm khởi đầu

NHẬT DŨNG

Trong ngày thi đấu cuối cùng của bộ môn điền kinh SEA Games 33, vận động viên trẻ Bùi Thị Kim Anh đã gây bất ngờ ở nội dung nhảy cao, bằng những pha bay người ngoạn mục.

"Suốt cả năm nay, chưa giải đấu nào em vượt qua được cột mốc 1m80. Sau những thất bại liên tiếp, em chỉ đặt mục tiêu cố gắng nỗ lực hết sức cải thiện chuyên môn và phấn đấu để có huy chương trong lần đầu tham dự. May mắn, em đã giành được thành tích tốt", Kim Anh chia sẻ.

Thực tế, nhảy cao không phải nội dung được kỳ vọng sẽ giành Huy chương vàng cho điền kinh Việt Nam. Kim Anh có tuổi đời còn rất trẻ và mức xà tốt nhất cô đạt được tại Giải vô địch điền kinh quốc gia 2025 chỉ là 1m77. Dẫu vậy, gương mặt trẻ Việt Nam đã có màn trình diễn chói sáng khi lần lượt vượt qua các mức xà 1m65, 1m70, 1m75 và 1m80. Khi chỉ còn mình cô và đối thủ Philippines Abuan Mariel tranh tài, Kim Anh lựa chọn thử thách bản thân ở mức xà 1m83. Quyết định đầy bản lĩnh cùng pha dậm nhảy hoàn hảo đã giúp cô chinh phục thành công cột mốc mới, qua đó giành Huy chương vàng.

Chưa dừng lại ở đó, do bản thân vẫn còn lượt nhảy, Kim Anh không ngần ngại đăng ký thêm mức xà 1m86 nhằm thách thức cột mốc kỷ lục trẻ quốc gia 1m85. Trong hai lần đầu thử sức, thanh ngang rơi xuống một cách dễ dàng. Phải tới lần thứ ba, khi rào cản tâm lý được cởi bỏ hoàn toàn, cú bay người hoàn hảo trên không trung mới được thực hiện.

Trước giây phút lên bục nhận huy chương, các phóng viên phát hiện trên lưng của nhà vô địch trẻ hằn một vết xước dài. Khi được hỏi, Kim Anh cho rằng có lẽ bản thân quá tập trung vào pha dậm nhảy cuối cùng nên không biết phần lưng đã va vào xà.

Sau tất cả, quyết tâm chinh phục đỉnh cao mới của tân binh trẻ Việt Nam không chỉ khiến người hâm mộ điền kinh nước nhà vỡ òa, mà còn được các đồng đội và bạn bè trong khu vực thán phục.

Dù chưa thể phá kỷ lục SEA Games (mức xà 1m94), được thiết lập bởi vận động viên Thái Lan Noeng-ruthai Chaipech năm 2009, Kim Anh vẫn là người có thành tích tốt nhất ở nội dung nhảy cao nữ tại SEA Games trong suốt 14 năm qua. Trước đó, Dương Thị Việt Anh là vận động viên Việt Nam khác vượt qua mức xà 1m90 tại kỳ Đại hội năm 2011.

Chia sẻ sau chiến thắng, Kim Anh khẳng định bản thân sẽ tập trung cải thiện thành tích chuyên môn và nỗ lực tập luyện chăm chỉ hơn nữa, với mục tiêu tiếp tục xô đổ kỷ lục của Đại hội thể thao khu vực.

TIN SEAGAMES

Tuyển nữ Việt Nam hụt HCV SEA Games 33

Tại trận chung kết bóng đá nữ SEA Games 33, đội tuyển nữ Việt Nam chơi tốt. Tuy nhiên, điều duy nhất nằm ngoài sự kiểm soát là những quyết định khó hiểu của trọng tài khiến đội mất oan bàn thắng, sau đó là thua đầy tiếc nuối ở loạt luân lưu (5-6) trước tuyển nữ Philippines, đành nhận Huy chương bạc SEA Games 33.

Tình huống đáng chú ý nhất và cũng gây tranh cãi nhất của hiệp một là bàn thắng từ tình huống đánh đầu ở phút 29 của Bích Thùy không được công nhận vì "lỗi việt vị", dù tiền đạo này không hề mắc lỗi.

Hòa 0-0, hai đội bước vào hai hiệp phụ. Thể lực giảm sút khiến tuyển nữ Việt Nam gặp bất lợi trong khi tuyển nữ Philippines thể lực tốt hơn. Dù vậy, hai bên chủ yếu đá giằng co ở giữa sân, không dâng quá cao đội hình nhằm tránh để thua. Không có bàn thắng nào được ghi trong hiệp phụ, hai đội cần đến loạt luân lưu 11 m để phân thắng bại. Trên chấm phạt đền, tuyển nữ Việt Nam thua 5-6, đành chấp nhận để Philippines lần đầu tiên giành Huy chương vàng SEA Games.

Dù không thể bảo vệ được ngôi vô địch, đội tuyển nữ Việt Nam vẫn để lại dấu ấn bằng tinh thần thi đấu kiên cường. Tuy nhiên, quyết định sai lầm của trọng tài ở hiệp 1 đã ảnh hưởng trực tiếp đến cục diện trận chung kết SEA Games 33, vốn có quá nhiều chủ đề tiêu cực và gây tranh cãi trong những ngày vừa qua.

Pha bóng trong trận chung kết bóng đá nữ SEA Games 33.

Năm ngọt ngào của Dembele

NGỌC LINH

Năm 2025 khép lại như một khúc hậu vận hiếm hoi trong sự nghiệp Ousmane Dembele, cầu thủ từng bị gắn với hai chữ "mong manh" suốt gần một thập kỷ. Nhận giải thưởng The Best từ FIFA, tôn vinh cầu thủ xuất sắc nhất thế giới là sự công nhận cho những giá trị mà anh đại diện trong năm.

Khi nhiều người đã quen nhìn anh qua lăng kính của những chấn thương dai dẳng, những quãng ngắt đứt nhịp thăng hoa và cảm giác tiếc nuối kéo dài từ Dortmund sang Barcelona, thì Dembele bước vào năm 2025 như thể đã trút bỏ toàn bộ quá khứ nặng nề ấy.

Ở Paris, dưới tay Luis Enrique, đặc biệt là sau khi Kylian Mbappe ra đi, Dembele được trả về đúng bản thể, một cầu thủ chạy cánh không bị trói buộc bởi khuôn mẫu, không bị áp lực phải trở thành phiên bản của bất kỳ ai. PSG của năm 2025 chơi bóng dựa trên sự luân chuyển, hoán đổi vị trí liên tục, và trong cấu trúc ấy, Dembele là kẻ tạo ra sự hỗn loạn cần thiết cho đối thủ. Anh trực tiếp ghi

Ousmane Dembele đã có một mùa giải thành công cùng PSG cũng như các danh hiệu cá nhân.

bàn, cũng như phá vỡ hàng thủ đối phương nhờ khả năng di chuyển.

Dembele trong năm 2025 không chỉ nằm ở những con số. Đó là cảm giác anh đã kiểm soát được cơ thể mình. Tần suất chấn thương giảm rõ rệt, nhịp thi đấu ổn định, và quan trọng hơn, anh không còn đá bóng với nỗi sợ hãi chấn thương. Khi nỗi lo biến mất, Dembele chơi thứ bóng đá thuần khiết nhất, ngẫu hứng, sáng tạo, đầy tự tin.

PSG hưởng lợi trực tiếp từ điều đó. Trong hành trình chinh phục các danh hiệu lớn, Dembele thường xuất hiện ở những khoảnh khắc quyết định. Nhờ Dembele, PSG trải qua mùa giải 2024-2025 lịch sử: Không chỉ vô địch Champions League lần đầu tiên, mà còn có cú ăn 3.

Những danh hiệu tập thể đã giúp Dembele chinh phục những giải thưởng. Quả bóng Vàng đến với anh như phần thưởng cho một hành trình bền bỉ đi qua hoài nghi. Anh có được nó khi vượt qua ngôi sao trẻ Lamine Yamal - người biết cách kết hợp gần như hoàn hảo tài năng sân cỏ với mạng xã hội. Trong một thế giới bóng đá ngày càng tôn vinh những biểu đồ dữ liệu lạnh lùng, lá phiếu dành cho Dembele là sự thừa nhận rằng bóng đá vẫn cần những kẻ tạo ra cảm xúc.

Sau Quả bóng Vàng, Dembele một lần nữa được vinh danh giải The Best của FIFA. Dembele không chỉ được vinh danh bởi những người bỏ phiếu, mà bởi chính câu chuyện mà anh đại diện. Một chiến thắng tuyệt đối.

Năm 2025 khép lại với Dembele theo cách ngọt ngào nhất. Anh đang hướng sang năm mới 2026 với mục tiêu giúp PSG bảo vệ Champions League, trước khi cùng đội tuyển Pháp đến Bắc Mỹ tranh tài World Cup.

Nguy cơ hàng nghìn sông băng biến mất mỗi năm

Theo nghiên cứu mới công bố trên tạp chí *Nature*, thế giới có thể mất hàng nghìn sông băng mỗi năm vào giữa thế kỷ này, nếu nhiệt độ tiếp tục tăng không kiểm soát. Ngay cả khi mức tăng nhiệt độ được giữ ở 1,5°C so thời kỳ tiền công nghiệp, số sông băng biến mất hằng năm vẫn sẽ đạt đỉnh vào năm 2041 và đến năm 2.100 thì chỉ còn lại chưa tới 50% so hiện nay.

Ẩm thực Italy được công nhận là di sản văn hóa phi vật thể

Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của LHQ (UNESCO) đã chính thức công nhận ẩm thực Italy *(trong ảnh)* là "Di sản văn hóa phi vật thể". Theo *CNN*, đây là lần đầu một nền ẩm thực quốc gia nhận được vinh dự này. Danh hiệu của UNESCO sẽ giúp bảo vệ ẩm thực Italy khỏi những hành vi làm giả các món ăn nổi tiếng của đất nước này.

Rực rỡ lễ hội đèn lồng Seoul 2025

Lễ hội đèn lồng vừa được khai mạc tại Thủ đô Seoul (Hàn Quốc) thu hút đông đảo người dân và du khách. Theo *Korea Times*, lễ hội trưng bày hơn 400 tác phẩm điêu khắc ánh sáng và nghệ thuật đa phương tiện, được bố trí trong bốn khu vực theo chủ đề, tạo nên một tuyến đi bộ đêm kéo dài từ Quảng trường Cheonggye đến cầu Samil với quy mô và hàm lượng nội dung lớn nhất từ trước đến nay.

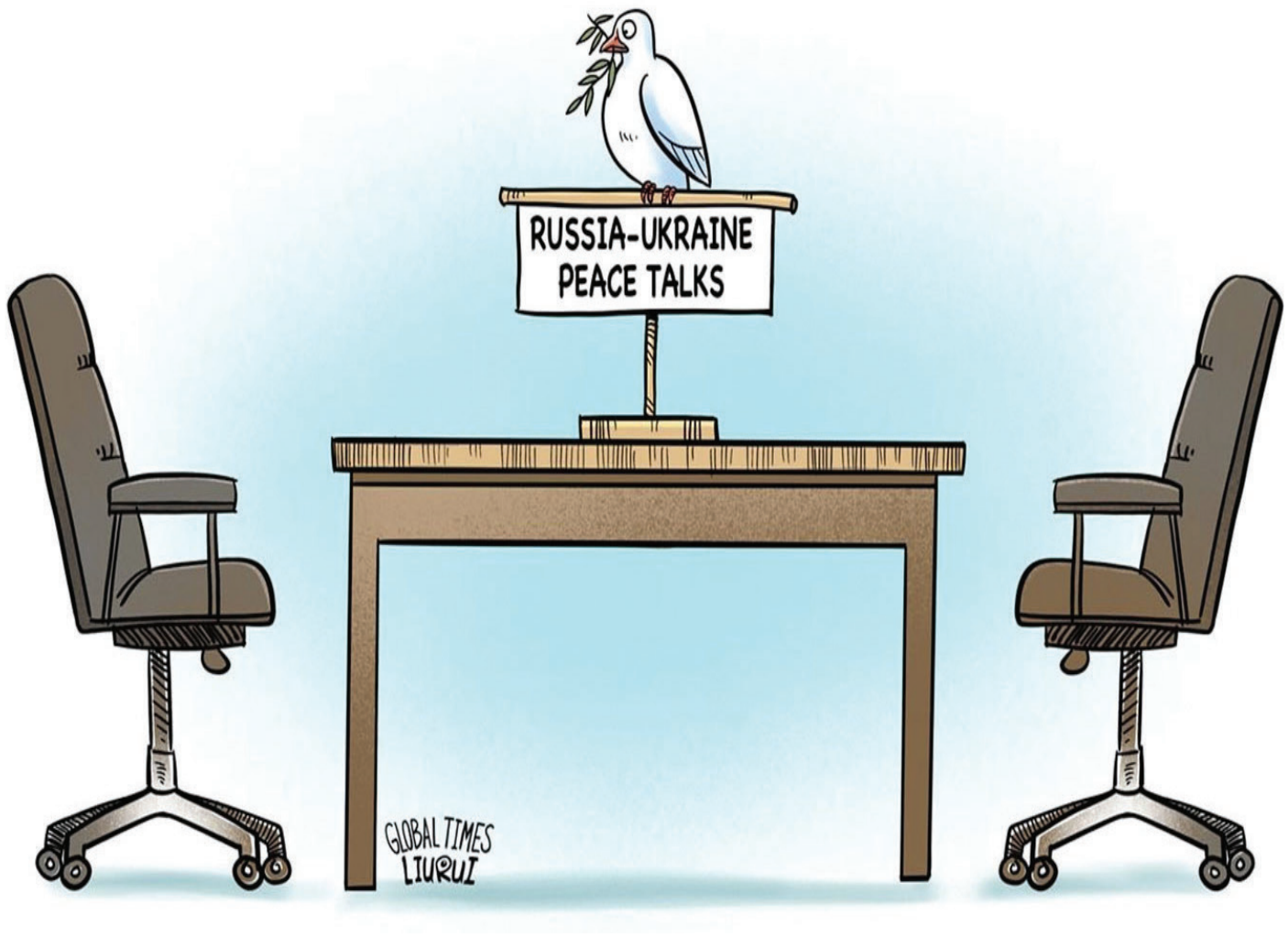
Từ ngữ liên quan AI là "Từ của năm 2025"

Từ điển Merriam-Webster công bố "Slop" là "Từ của năm 2025". Theo *Reuters*, "Slop" ngày nay được dùng để chỉ những "nội dung số chất lượng thấp, thường được sản xuất hàng loạt bằng trí tuệ nhân tạo (AI)", gồm các video vô nghĩa, hình ảnh quảng cáo kỳ quặc, tin giả, tuyên truyền rẻ tiền hay sách điện tử do AI viết.

Cây thông độc đáo

Một cây thông tại ga JR Hakata (Nhật Bản) đã thu hút sự chú ý của công chúng. Theo *Japan Times*, cây thông này *(trong ảnh)* được trang trí bằng các món đồ thất lạc tại ga JR Hakata chưa có người nhận. Ý tưởng độc đáo này do Công ty Đường sắt Kyushu thực hiện, sau khi công ty thu nhận khoảng 240.000 món đồ thất lạc chỉ trong năm 2024. Cây thông sẽ được trưng bày đến hết ngày 25/12.

Biếm họa: LIU RUI

TIÊU ĐIỂM DƯ LUẬN

Triển vọng mới

■ AN LINH

Nga cho biết sẽ phản đối mạnh mẽ nếu các đề xuất do Ukraine và Liên minh châu Âu (EU) xây dựng được đưa vào kế hoạch hòa bình nhằm giải quyết xung đột hiện nay. Trong khi đó, Mỹ cũng xúc tiến đàm phán nhằm nhanh chóng chấm dứt cuộc xung đột tại Ukraine.

Trả lời báo giới mới đây, trợ lý của Tổng thống Nga Yuri Ushakov cho biết, Moscow hiện chưa được tiếp cận các đề xuất nói trên, song khẳng định Nga sẽ không chấp nhận những sửa đổi đi ngược lại lập trường đã nhiều lần được nêu rõ. Theo ông, Nga sẽ phản đối nhiều điều khoản trong kế hoạch hòa bình, đồng thời cho rằng một số nội dung đàm phán giữa Ukraine và EU có thể bị Moscow coi là "không thể chấp nhận". Ngoài ra, theo *TASS*, trợ lý Tổng thống Nga cũng khẳng định quan điểm rằng triển vọng Ukraine trở thành thành viên Tổ chức Hiệp ước Bắc Đại Tây Dương (NATO) là điều "không thể xảy ra".

Tuy nhiên, Tổng thống Ukraine Volodymyr Zelensky tuyên bố Kiev đã từ bỏ mục tiêu gia nhập NATO để đổi lấy các bảo đảm an ninh từ phương Tây, coi đây là một sự thỏa hiệp nhằm chấm dứt xung đột với Nga. Theo ông Zelensky, đây là một bước điều chỉnh lớn trong chính sách của Ukraine, quốc gia lâu nay theo đuổi mục tiêu trở thành thành viên khối quân sự nhằm đổi lấy sự bảo đảm an ninh trước các mối đe dọa, đồng thời đã đưa định hướng này vào Hiến pháp. Động thái này cũng đáp ứng một trong những yêu cầu của Nga, dù Kiev cho biết vẫn kiên định lập trường về các vấn đề khác liên quan tiến trình hòa bình.

Tại cuộc gặp với quan chức Mỹ tại Berlin (Đức), Tổng thống Zelensky cho biết việc chấp nhận các bảo đảm an ninh từ Mỹ, châu Âu và các đối tác khác thay cho tư cách thành viên NATO là một sự thỏa hiệp từ phía Ukraine. Trả lời câu hỏi của phóng viên, ông nói rằng mong muốn ban đầu của Ukraine là gia nhập NATO như một hình thức bảo đảm an ninh thực chất, song hướng đi này không nhận được sự ủng hộ đầy đủ từ một số đối tác.

Theo ông Zelensky, những bảo đảm an ninh song phương giữa Ukraine và Mỹ, tương tự Điều 5 của NATO (khối quân sự sẽ bảo vệ một đồng minh trong trường hợp quốc gia này bị tấn công), cùng bảo đảm từ các đối tác châu Âu và một số nước khác như Canada và Nhật Bản, được coi là những biện pháp nhằm ngăn ngừa nguy cơ xung đột tái diễn. Ông nhấn mạnh đây đã là một sự thỏa hiệp từ phía Kiev và cho rằng các bảo đảm này cần có tính ràng buộc pháp lý.

Trước đó, Tổng thống Zelensky kêu gọi một nền hòa bình "trong danh dự" và các cam kết nhằm ngăn ngừa nguy cơ xung đột tái bùng phát. Ông cho biết Ukraine sẵn sàng tham gia tiến trình ngoại giao một cách xây dựng, với mục tiêu đạt được kết quả cụ thể. Ông nhấn mạnh trên mạng xã hội *X* rằng, những ngày tới sẽ là giai đoạn ngoại giao dày đặc và điều quan trọng là các nỗ lực này phải mang lại hiệu quả.

Trước đó, Anh, Pháp và Đức đã phối hợp điều chỉnh các đề xuất hòa bình của Mỹ, trong bối cảnh các đồng minh châu Âu đánh giá đây là "thời điểm then chốt" có thể ảnh hưởng đến tương lai của Ukraine. Giới chức Mỹ cũng đánh giá tiến trình đàm phán hòa bình gián tiếp giữa Nga và Ukraine đã đạt bước tiến đáng kể sau các cuộc làm việc kéo dài tại Berlin, với nhận định khoảng 90% nội dung trong khuôn khổ thỏa thuận đã được thống nhất ở cấp kỹ thuật. Trong vòng hòa đàm tại Đức, các nhà đàm phán của Mỹ đã khẳng định rằng phía Ukraine cần chấp thuận rút quân khỏi khu vực Donetsk, có nghĩa là "nhường đất để đổi lấy hòa bình".

Tổng thống Phần Lan Alexander Stubb, người tham gia tích cực vào các cuộc tiếp xúc liên quan Ukraine và đã gặp Tổng thống Zelensky ngày 15/12 trước các cuộc trao đổi với phía Mỹ, bày tỏ sự thận trọng nhưng lạc quan về triển vọng đàm phán. Theo ông Stubb, các bên hiện tập trung làm việc trên ba văn kiện chính, gồm khung kế hoạch hòa bình 20 điểm, một văn bản liên quan các bảo đảm an ninh cho Ukraine và một văn bản về công tác tái thiết sau xung đột.

Thay vì trở thành thành viên NATO nhằm đáp ứng quan điểm của Nga, Ukraine có thể sẽ gia nhập EU vào ngày 1/1/2027, theo một đề xuất hòa bình đang được thảo luận trong khuôn khổ các cuộc đàm phán do Mỹ làm trung gian nhằm chấm dứt xung đột Nga-Ukraine. Quá trình gia nhập EU thường mất nhiều năm và cần sự nhất trí của tất cả 27 thành viên của khối. Đến nay một số quốc gia, đặc biệt là Hungary, liên tục phản đối việc Ukraine gia nhập. Còn về phía Nga, theo Thứ trưởng Ngoại giao Sergey Ryabkov, Moscow bày tỏ sẵn sàng đạt được một thỏa thuận trong tương lai gần và được cho là không phản đối việc Ukraine gia nhập EU.

Mọi nỗ lực của Mỹ và EU nhằm chấm dứt cuộc xung đột giữa Nga và Ukraine vẫn đang liên tiếp diễn ra, với nhiều triển vọng mới. Dù vậy, các bên liên quan trực tiếp cần thể hiện thiện chí rõ ràng cũng như quan điểm thay đổi đầu bằng đối thoại, và chỉ khi đó hòa bình mới được thiết lập một cách bền vững.

NHÂN VẬT & SỰ KIỆN

Australia xem xét siết luật kiểm soát súng đạn

■ VÂN SƠN

Vụ xả súng xảy ra tại bãi biển Bondi ở thành phố Sydney (Australia) ngày 14/12 vừa qua, khiến 16 người chết và 40 người bị thương, là vụ xả súng hàng loạt tồi tệ nhất trong gần 30 năm qua ở nước này. Những tình tiết mới hé lộ chung quanh hai đối tượng tấn công đã khiến lực lượng chức năng Australia cân nhắc xem xét siết luật sở hữu súng đạn, vốn được cho đã rất nghiêm ngặt của nước này.

Người dân tưởng niệm các nạn nhân vụ xả súng. Ảnh: RZN NEWS

Theo *ABC News*, hai nghi phạm của vụ tấn công được xác định là Sajid Akram (50 tuổi) đã bị cảnh sát bắn hạ và con trai là Naveed Akram (24 tuổi) đang nằm viện trong tình trạng nguy kịch. Động cơ ban đầu được xác định là nhằm vào sự kiện của cộng đồng người Do Thái tổ chức trên bãi biển Bondi ở Sydney, trong ngày đầu tiên của Hanukkah - lễ hội mang ý nghĩa tôn vinh hòa bình và ánh sáng chiến thắng bóng tối.

Naveed đang đối mặt hàng chục tội danh giết người, cố ý giết người và các tội danh khác, gồm cả hành vi khủng bố. Ngày 16/12, Cục Di trú Philippines cũng xác nhận hai cha con Akram đã lưu trú gần một tháng tại nước này, ngay trước thời điểm xả súng không lâu. Theo hồ sơ của lực lượng chức năng, người cha đã nhập cảnh Philippines với tư cách là "công dân Ấn Độ", còn Naveed Akram mang quốc tịch Australia. Cả hai từ Sydney nhập cảnh vào Philippines ngày 1/11, sau đó xuất cảnh vào ngày 28/11. Lật lại hồ sơ, cơ quan điều tra Australia phát hiện Sajid Akram từng bị điều tra vào năm 2019 do tình nghi liên quan tổ chức tự xưng "Nhà nước Hồi giáo" (IS).

Trên bờ biển Sydney, lực lượng chức năng tìm thấy hai lá cờ của tổ chức khủng bố IS trong xe của hung thủ. Thủ tướng Australia Anthony Albanese cho biết, Sajid Akram và con trai Naveed Akram đã nhiễm tư tưởng cực đoan của IS dẫn đến thúc đẩy thực hiện vụ giết người hàng loạt này. Ông Albanese nói: "Tư tưởng đã tồn tại suốt nhiều năm liền dẫn đến sự thù hận, và trong trường hợp này đã dẫn đến vụ giết người hàng loạt không thể dung thứ".

Trong số những người bị thương đang được điều trị trong bệnh viện, hiện có năm người trong tình trạng nguy kịch. Những nạn nhân có độ tuổi từ 10 tới 87, biến vụ việc trở thành vụ bạo lực súng đạn nghiêm trọng nhất trong gần 30 năm qua ở quốc gia châu Đại Dương. Nhiều người đã tới vườn hoa gần bãi biển nơi xảy ra thảm kịch để đặt hoa tưởng niệm những nạn nhân của vụ xả súng.

Ngay sau vụ việc, Thủ tướng Albanese đã triệu tập cuộc họp Hội đồng An ninh quốc gia Australia và nhấn mạnh: "Đây là một cuộc tấn công có chủ đích nhằm vào người Do Thái trong ngày đầu tiên của lễ Hanukkah, vốn lẽ ra phải là một ngày của niềm vui, một lễ kỷ niệm đức tin". Giới chức Australia đồng thời cảnh báo cần rà soát lại những khoảng trống an ninh khi nghi phạm từng lọt vào tầm ngắm của cơ quan tình báo Australia, nhưng vào thời điểm đó không được coi là nguy cơ đe dọa.

Chính quyền Australia cũng đặt vấn đề xem xét luật kiểm soát súng đạn của nước này liệu còn phù hợp tình hình hiện tại hay không. Theo cảnh sát, nghi phạm Sajid Akram sở hữu tới sáu khẩu súng đã đăng ký và có giấy phép sử dụng súng từ năm 2015. Hệ thống giám sát sở hữu súng hợp pháp của Australia từng được đánh giá cao vì là một trong những yếu tố góp phần giảm tỷ lệ giết người bằng súng xuống mức thấp nhất.

Tuy nhiên, trong khoảng 20 năm trở lại đây, số lượng súng được sở hữu hợp pháp đã tăng đều đặn, lên đến bốn triệu khẩu hiện nay. Theo nhận định của Viện Nghiên cứu Australia, con số này đã vượt quá số lượng trước khi Luật Quản lý súng được thông qua năm 1996. Các nhà lãnh đạo bang New South Wales đang soạn thảo luật mới để thắt chặt việc cấp phép, đề xuất giới hạn số lượng súng mà một cá nhân có thể sở hữu. Dự kiến luật mới của bang này sẽ được xem xét trước kỳ nghỉ năm mới. Tuy nhiên, nhiều ý kiến bày tỏ động thái này chưa đủ mạnh để có thể ngăn chặn những kẻ khủng bố cực đoan.

Cộng đồng quốc tế đã bày tỏ chia buồn sâu sắc với gia đình các nạn nhân, lên án vụ bạo lực nhằm vào dân thường, đồng thời kêu gọi đoàn kết và phản đối hận thù tôn giáo. Thảm kịch xảy ra ngay trước thềm lễ Giáng Sinh và năm mới, là dịp lễ lớn nhất trong năm tại nhiều quốc gia trên thế giới, do đó yêu cầu thắt chặt an ninh tại những nơi tập trung đông người đã lập tức được tăng cường.

GÓC QUAN SÁT

Lực lượng then chốt

■ NINH SƠN

Biếm họa: DALLAS NEWS

Chính quyền Tổng thống Mỹ Donald Trump vừa khởi động sáng kiến quy mô lớn mang tên United States Tech Force (Lực lượng Công nghệ Mỹ), nhằm chiêu mộ nhân tài công nghệ hàng đầu, nhất là liên quan trí tuệ nhân tạo (AI). Chương trình được khởi động hôm đầu tuần, theo đó các kỹ sư và chuyên gia được khuyến khích tuyển dụng để làm việc trong lĩnh vực cơ sở hạ tầng AI và các dự án công nghệ hiện đại của chính phủ trên phạm vi toàn liên bang.

Chương trình do Văn phòng Quản lý Nhân sự (OPM) chủ trì và nhận được sự ủng hộ từ các công ty công nghệ tư nhân trong vai trò là đối tác. Đợt tuyển dụng đầu tiên của Tech Force gồm khoảng 1.000 người, từ các nhà khoa học dữ liệu, chuyên gia AI đến kỹ sư mới vào nghề, các nhà quản lý kỹ thuật. Nhiệm vụ của họ là đẩy nhanh việc triển khai AI, phát triển ứng dụng, hiện đại hóa dữ liệu và cung cấp dịch vụ kỹ thuật số trong toàn bộ hệ thống chính phủ.

Các thành viên Tech Force tham gia các dự án công nghệ tại nhiều bộ và cơ quan trọng yếu của chính phủ, như các Bộ Ngoại giao, Tài chính, Chiến tranh, Nội Vụ, Thương mại, Năng lượng, Sở Thuế vụ, Trung tâm Dịch vụ Medicare..., với nhiệm vụ trải rộng từ tích hợp AI tiên tiến vào máy bay không người lái và các loại vũ khí, sử dụng AI để cải thiện hoạt động tình báo, cho đến xây dựng các nền tảng tại Sở Thuế vụ... Các nhân tài công nghệ làm việc theo hợp đồng kéo dài hai năm, với mức lương hằng năm dự kiến từ 150.000 đến 200.000 USD, chưa bao gồm các khoản phúc lợi.

Giám đốc OPM Scott Kupor nhấn mạnh, Mỹ cần những kỹ sư, khoa học gia dữ liệu và lãnh đạo công nghệ sẵn sàng phục vụ đất nước trong thời kỳ tiến bộ kỹ thuật nhanh chóng. Tech Force đóng vai trò nhân lực khuếch đại, tạo con đường nhanh chóng đưa tinh hoa công nghệ vào chính phủ nhằm thúc đẩy việc ứng dụng AI trên toàn hệ thống liên bang, mang lại giá trị thiết thực cho người đóng thuế.

Sáng kiến được công bố không lâu sau khi Tổng thống Trump ký sắc lệnh hành pháp nhằm thiết lập khuôn khổ chính sách quốc gia về AI. Tổng thống Trump nhấn mạnh, việc bảo đảm vị thế dẫn đầu của Mỹ trong lĩnh vực AI là "thách thức quốc gia quan trọng nhất của thế hệ này". Giới chức Nhà Trắng khẳng định, Tech Force là một "lực lượng then chốt", lấp đầy "khoảng trống" về nhân tài công nghệ, góp phần thúc đẩy hiện đại hóa hệ thống chính phủ và duy trì vị thế dẫn đầu của Mỹ trong cuộc đua công nghệ toàn cầu.

Hình mẫu thích ứng biến đổi khí hậu

GIAO LINH

Sau trận lũ lụt lịch sử năm 2020 nhấn chìm gần như toàn bộ thị trấn Bor, thủ phủ bang Jonglei (Nam Sudan), ít ai nghĩ rằng, nơi đây có thể trở thành một hình mẫu về thích ứng với biến đổi khí hậu. Bor đã từng bước hồi sinh, trở thành trung tâm của chiến lược thích ứng dài hạn.

Phụ nữ tại Bor vui vẻ vì đã có nước sạch sinh hoạt. Ảnh: THE GUARDIAN

Giữa cái nắng gay gắt, Nyandong Chang cùng hai người bạn múc đầy nước vào những chiếc can nhựa mầu vàng, đội chúng lên đầu để mang về nhà. Trạm nước chỉ cách nhà cô khoảng năm phút đi bộ, nhưng Chang phải quay lại tới sáu lần mỗi ngày. "Vẫn vất vả lắm, nhưng ít nhất bây giờ nước đã có sẵn và sạch sẽ", Chang lạc quan. Chỉ một năm trước, cuộc sống của phụ nữ và trẻ em ở Bor gian nan hơn rất nhiều. Mỗi ngày, họ đi bộ quãng đường dài ra bờ sông Nile Trắng, nơi dòng nước đục ngầu, ô nhiễm để lấy nước uống, nấu ăn và sinh hoạt. "Nước bẩn, tiềm ẩn nhiều nguy cơ cho sức khỏe nhưng chúng tôi không còn lựa chọn nào khác", Chang nhớ lại.

Theo *The Guardian*, người dân thị trấn Bor vốn quen sống chung với lũ. Trong tiếng Dinka, "bor" có nghĩa là lũ lụt. Dù vậy, trận lũ lịch sử cuối năm 2020 vẫn khiến nhiều người dân ám ảnh. Sông Nile Trắng vỡ bờ, nước lũ phá hủy nhà cửa, ruộng vườn và cơ sở hạ tầng thiết yếu, buộc hàng chục nghìn người phải sơ tán. Từ thảm họa đó, ý tưởng về dự án nhà máy xử lý nước của chính quyền Bor đã ra đời. Tháng trước, dự án trị giá 5,4 triệu USD do Hà Lan và Hàn Quốc tài trợ này chính thức được bàn giao cho Công ty cấp nước đô thị Nam Sudan (SSUWC).

"Sau trận lũ năm 2020, hệ thống cấp nước bị phá hủy, khiến cộng đồng đặc biệt dễ tổn thương trước các bệnh lây truyền qua đường nước. Dự án bắt đầu như một phản ứng nhân đạo khẩn cấp, nhưng sau đó được định hướng lại để tạo ra giải pháp lâu dài và bền vững", ông Thewodros Mulugeta, Trưởng bộ phận Nước, vệ sinh và y tế (WASH) của UNICEF tại Nam Sudan, cho biết.

Các con đê được xây dựng dọc sông Nile Trắng, hệ thống thoát nước được thiết lập để thu gom nước mưa. Một nhà máy xử lý nước thải cũ được cải tạo thành công trình "chống chịu biến đổi khí hậu" khi được xây trên nền đất cao, vận hành bằng năng lượng mặt trời, vừa giảm chi phí, vừa cắt giảm phát thải carbon. "Bor, hơn bất kỳ thị trấn nào khác, hiểu rõ thách thức về nước. Chúng tôi sống cạnh dòng Nile hùng vĩ, nhưng việc tiếp cận nước uống an toàn đã là một cuộc vật lộn kéo dài quá lâu", ông Jacob Chol, một lãnh đạo bang Jonglei khẳng định.

Không chỉ mang lại nước sạch, nhà máy còn tạo việc làm cho người dân tại Bor. Ít nhất 30 nhân sự nòng cốt gồm thợ điện, thợ sửa máy bơm, thợ ống nước, kỹ thuật viên phòng thí nghiệm đến kế toán đã được đào tạo. Giám đốc nhà máy John Jurkuch Yaak tin tưởng vào khả năng tự vận hành khi các đối tác quốc tế rút lui. Hiện, mạng lưới đường ống dài hơn 53 km đã kết nối 28 ki-ốt phục vụ nước cho cộng đồng, 704 hộ gia đình, bảy trường học và một bệnh viện, phục vụ khoảng 96.000 người, tương đương 80% dân số Bor.

Tại các ki-ốt nước, những phụ nữ như bà Adeng Lek, một góa phụ nuôi bốn con trở thành người quản lý. "Nguồn nước này đã thay đổi cuộc sống của nhiều người", bà Lek cho biết. Ki-ốt không chỉ là nơi bán nước, mà còn là điểm sinh hoạt cộng đồng, người nghèo có thể mang chai đến lấy nước uống miễn phí. Ở gần hồ chứa Bor, bà Achol Teresa sử dụng nước máy để tưới khu vườn trồng đậu bắp, chuối, xoài và cà-phê. "Tôi trả tiền nước bằng tiền bán nông sản", bà Teresa vui vẻ nói. Nhờ hệ thống tưới, bà đã thu hoạch đậu bắp ba vụ trong năm, điều trước đây thật khó tưởng tượng.

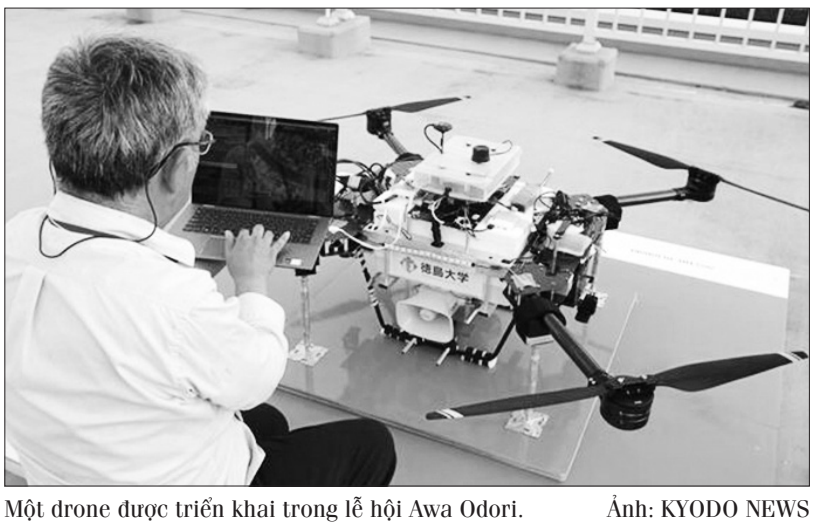
Tác động tích cực của nước sạch cũng lan sang lĩnh vực giáo dục. Hiệu trưởng Trường trung học St Andrew, ông John Kuer Barach cho biết, tỷ lệ chuyên cần và kết quả học tập của học sinh đã cải thiện rõ rệt. "Trước đây, chúng tôi chỉ có một ca học vào buổi sáng và vì thiếu nước uống, các em học sinh sẽ về nhà, chỉ quay lại vào ngày hôm sau. Nhưng bây giờ, các em đã quay lại học lớp chiều", ông Barach chia sẻ.

Tuy vậy, Bor vẫn là ngoại lệ hiếm hoi. Chỉ khoảng 40% trong số 13 triệu dân Nam Sudan có thể tiếp cận nước uống sạch trong vòng 30 phút đi bộ. Ông Yar Paul Kuol, Giám đốc điều hành SSUWC cho rằng, Bor là minh chứng rằng, đầu tư thông minh có thể tạo ra khả năng chống chịu khí hậu. Do đó, ông đề nghị, chính phủ cần chủ động tài trợ cho những dự án tương tự nhằm cải thiện cuộc sống của người dân.

Drone hỗ trợ ứng phó thiên tai

VÂN KHÁNH

Để giảm thấp thiệt hại do thiên tai, Nhật Bản đã triển khai thiết bị bay không người lái (drone) để phát lệnh sơ tán trong các thảm họa thiên nhiên như sóng thần và mưa lớn.

Một drone được triển khai trong lễ hội Awa Odori. Ảnh: KYODO NEWS

Thiết bị bay không người lái đang được nhiều địa phương tại Nhật Bản thử nghiệm như một công cụ hỗ trợ ứng phó thảm họa. Với khả năng phát cảnh báo khẩn cấp từ trên không, drone giúp chính quyền tiếp cận người dân nhanh chóng hơn. Sáng kiến này được nghiên cứu sau trận động đất ở phía đông Nhật Bản năm 2011, khi một số nhân viên tại các cơ quan thành phố và lính cứu hỏa đã thiệt mạng trong quá trình trực tiếp đi kêu gọi người dân sơ tán.

Tại thành phố Tokushima, miền tây Nhật Bản, drone đã được đưa vào phương án bảo đảm an toàn cho lễ hội Awa Odori diễn ra vào tháng 8 vừa qua. Đây là sự kiện thu hút đông đảo khách du lịch. Tại lễ hội, một máy bay không người lái trang bị loa phóng thanh và hệ thống định vị GPS được bố trí sẵn gần địa điểm tổ chức. Trong kịch bản xảy ra động đất, thiết bị này sẽ bay khắp các khu vực lân cận để phát đi thông điệp yêu cầu người tham gia nhanh chóng di chuyển đến vùng đất cao hơn.

Quyết định triển khai drone xuất phát từ một lễ hội năm 2024, khi chính quyền đưa ra cảnh báo tạm thời về nguy cơ gia tăng một trận động đất lớn tại khu vực này. Ban tổ chức sau đó lập tức dán bản đồ các tuyến đường sơ tán tại địa điểm diễn ra sự kiện, gây ra sự nhầm lẫn và lo ngại cho khách tham dự. "Việc chuẩn bị quá vội vàng đã gây ra lo lắng không đáng có cho du khách", Chủ tịch Ban tổ chức lễ hội, ông Koji Shono nhớ lại. Trong khi đó, việc sử dụng drone có thể khắc phục hoàn toàn nhược điểm này.

Theo *Kyodo News*, ngoài Tokushima, thành phố Sendai, tỉnh Iwate và tỉnh Ishikawa cũng thử nghiệm đưa hệ thống drone vào vận hành. "Việc tập trung nhân viên mất khá nhiều thời gian, đặc biệt là vào ban đêm hoặc ngày lễ, trong khi hệ thống drone lại có năng lực phản hồi nhanh chóng. Hệ thống có thể cứu sống nhiều người trong trường hợp thiên tai", một quan chức thành phố Sendai cho biết.

Dù được đánh giá cao về hiệu quả, việc triển khai drone vẫn gặp trở ngại về chi phí. Nhiều địa phương mới chỉ dừng ở mức thử nghiệm do giá thiết bị và chi phí bảo trì cao. Tuy vậy, trong bối cảnh thiên tai ngày càng dồn dập, máy bay không người lái vẫn được xem là công cụ tiềm năng giúp nâng cao năng lực ứng phó và giảm thiểu rủi ro về sinh mạng.

Tăng cường giám sát hàng giả, hàng lậu

(Tiếp theo trang 1)

Cán bộ quản lý thị trường giúp người tiêu dùng cách phân biệt hàng giả. Ảnh: HẢI NAM

Đáng chú ý, việc chủ chuỗi thẩm mỹ viện Mailisa bị bắt giữ vì hành vi buôn lậu, "rửa nguồn" mỹ phẩm Trung Quốc kém chất lượng đã thu hút sự quan tâm đặc biệt của dư luận, đồng thời làm dấy lên lo ngại về an toàn hàng hóa lưu thông trên thị trường cũng như những lỗ hổng trong khâu quản lý, nhập khẩu và hậu kiểm.

Người tiêu dùng lạc lối giữa "ma trận" thật - giả

Trên thực tế, không ít người tiêu dùng bước vào quyết định mua sắm với tâm trạng nghi ngờ, lo lắng, nhưng cuối cùng vẫn chấp nhận rủi ro vì không có đủ kiến thức, công cụ để phân biệt hàng thật - hàng giả.

Chị Lan (Nghĩa Tân, Hà Nội) kể lại trải nghiệm mua kem trị nám của một thương hiệu Nhật Bản tại cửa hàng gần nhà. Quan sát kỹ sản phẩm, chị nhận thấy tem nhãn in không sắc nét, mã QR dẫn đến một trang web lạ. Dù vậy, trước lời khẳng định "hàng chuẩn, chỗ nào cũng thế" của người bán và mức giá rẻ hơn so với cửa hàng chính hãng, chị vẫn quyết định mua, phần vì không biết cách kiểm chứng, phần vì tự trấn an rằng, có thể mình đã quá lo lắng.

Tương tự, anh Minh lựa chọn mua thực phẩm chức năng qua mạng trong tâm thế nửa tin nửa ngờ. Anh hiểu rủi ro của hàng "xách tay", song sản phẩm có tem phụ tiếng Việt, quảng cáo dày đặc phản hồi tích cực từ người dùng. Không đủ khả năng phân biệt đâu là giấy tờ thật, đâu là hóa đơn được "hợp thức hóa", anh vẫn đặt mua với suy nghĩ "nhiều người dùng chắc không sao".

Ngay cả những người kinh doanh dịch vụ cũng không tránh khỏi vòng xoáy này. Chị Hương, chủ một spa nhỏ cho biết, dù nhận thức rõ rủi ro từ mỹ phẩm không rõ nguồn gốc, nhưng trước hàng loạt giấy tờ photo, con dấu đỏ và những cam kết "chịu trách nhiệm nếu có sự cố", chị không đủ điều kiện kiểm tra sâu. Sự nghi ngờ tồn tại, song thiếu công cụ xác minh khiến chị buộc phải đánh cược vào may rủi.

Trong bối cảnh hàng hóa thật - giả đan xen phức tạp, người tiêu dùng không hẳn là cả tin. Tuy nhiên, khi thông tin thiếu minh bạch, cách nhận diện quá phức tạp, còn trách nhiệm phần lớn bị đẩy về phía người mua, thì sự hoài nghi không đủ để giúp họ tự bảo vệ mình.

Khi niềm tin bị bào mòn

Những lo lắng của người tiêu dùng càng gia tăng khi thời gian qua, hàng loạt "ông chủ", "bà chủ" có tiếng bị bắt giữ vì buôn lậu, sản xuất và tiêu thụ hàng giả, hàng kém chất lượng. Theo đánh giá của nhiều chuyên gia, đây chỉ là phần nổi của tảng băng chìm, phản ánh bức tranh rộng lớn hơn về tình trạng gian lận thương mại đang len lỏi từ khu vực biên giới vào sâu các đô thị lớn.

Thực tế, các lực lượng chức năng đã liên tiếp triệt phá nhiều đường dây quy mô lớn liên quan đến thuốc chữa bệnh giả, sữa giả, thực phẩm chức năng giả, mỹ phẩm giả và thực phẩm không rõ nguồn gốc. Điển hình như các vụ việc liên quan đến Công ty Rance Pharma, Hacofood, ZHolding trong sản xuất - phân phối sữa giả; vụ thực phẩm chức năng giả của Công ty Herbitech và Mediphar; đường dây sản xuất, buôn bán thuốc giả tại Thanh Hóa và nhiều địa phương khác; hay các vụ quảng cáo sai sự thật đối với kẹo rau củ Kera, dầu ăn chăn nuôi dùng cho người của Công ty Nhật Minh Food…

Theo cơ quan chức năng, các đối tượng đã lợi dụng những kẽ hở trong cơ chế, chính sách và công tác thực thi pháp luật để trục lợi, gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến quyền lợi người tiêu dùng, môi trường kinh doanh, niềm tin xã hội và sự ổn định, phát triển kinh tế-xã hội.

Đáng chú ý, 100% các sàn thương mại điện tử lớn, mạng xã hội, cơ quan báo chí, truyền hình sẽ phải ký cam kết không kinh doanh, quảng cáo hàng giả, hàng kém chất lượng, hàng không rõ nguồn gốc xuất xứ hoặc xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ.

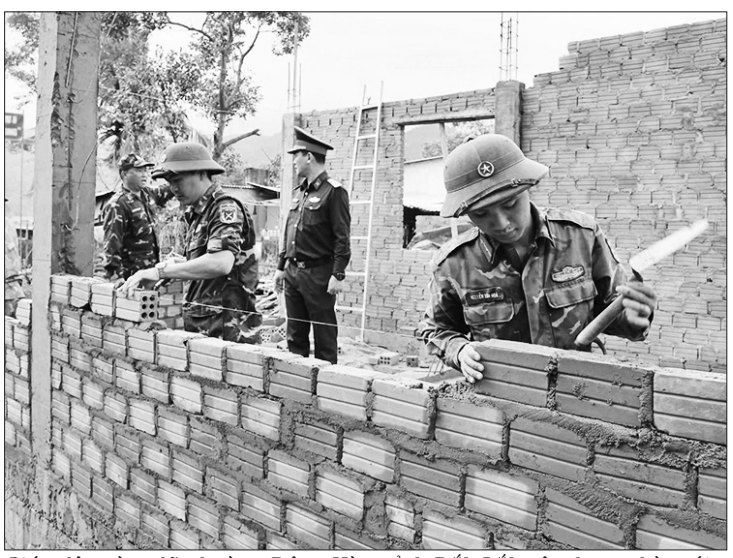
"Tuyên chiến" không khoan nhượng với hàng giả, hàng lậu.

Trước thực trạng trên, Cục Hải quan đã tham mưu Chính phủ ban hành Nghị quyết số 397 ngày 5/12/2025 về Kế hoạch hành động nhằm đấu tranh, ngăn chặn và đẩy lùi tình trạng buôn lậu, gian lận thương mại, hàng giả và xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ đến năm 2030.

Kế hoạch xác định mục tiêu xuyên suốt là chủ động phòng ngừa, đấu tranh đến cùng các hành vi vi phạm, với tinh thần "tuyên chiến không khoan nhượng", từng bước đẩy lùi và tiến tới chấm dứt các hoạt động buôn lậu, sản xuất - kinh doanh hàng giả, hàng kém chất lượng. Theo đó, Nhà nước sẽ hoàn thiện thể chế, xây dựng bộ máy đủ mạnh, phân định rõ trách nhiệm giữa các bộ, ngành và địa phương; đồng thời thiết lập cơ chế để người dân và doanh nghiệp cùng tham gia vào công tác chống gian lận thương mại. Các trường hợp cán bộ bao che, tiếp tay sai phạm sẽ bị xử lý nghiêm minh, không có vùng cấm, không có ngoại lệ.

Liên quan đến quản lý mỹ phẩm, Thứ trưởng Thường trực Bộ Y tế Vũ Mạnh Hà cho biết, cơ chế hiện nay dựa trên việc doanh nghiệp tự công bố sản phẩm và cơ quan chức năng thực hiện hậu kiểm, phù hợp với Hiệp định Mỹ phẩm ASEAN và thông lệ quốc tế. Thời gian tới, Bộ Y tế sẽ rà soát, hoàn thiện các quy định pháp luật, tăng chế tài xử phạt, xây dựng cơ sở dữ liệu mỹ phẩm quốc gia để tăng khả năng truy xuất nguồn gốc, đồng thời đẩy mạnh phối hợp liên ngành trong phòng, chống buôn lậu và hàng giả.

Trong cuộc chiến này, ngoài nỗ lực của cơ quan quản lý, việc khôi phục và củng cố niềm tin của người tiêu dùng được xem là yếu tố then chốt, góp phần xây dựng một thị trường minh bạch, an toàn và phát triển bền vững.

Giúp dân vùng lũ phường Đông Hòa, tỉnh Đắk Lắk xây dựng nhà mới sau thiên tai. Ảnh: Tuyên huấn Quân khu 5 cung cấp

Cứu dân trước, soi lại sau

(Tiếp theo trang 1)

dứt khoát của Chính phủ và chính quyền các cấp. Trong nhiều trường hợp, không thể chờ đợi đầy đủ các quy trình vốn cần rất nhiều thời gian như thẩm định, đấu thầu, nghiệm thu… Ở thời điểm đó, an sinh của người dân được đặt lên trên những rủi ro về quản lý, đó là một lựa chọn có tính nhân đạo.

Quy trình chuẩn vốn được thiết kế để hạn chế tối đa các vi phạm. Khi quy trình bị rút gọn, kinh phí lớn, thời gian gấp rút, việc xuất hiện những băn khoăn, hoài nghi là điều dễ hiểu. Thực tế thời gian qua cho thấy, không ít sai phạm đã bắt đầu từ những khe hở nhỏ nhất. Nhưng cần nói rõ: Có khe hở không đồng nghĩa chắc chắn có tiêu cực. Điều quan trọng là khe hở ấy có được nhận diện và khép lại kịp thời hay không.

Trong bối cảnh đó, việc Thanh tra Chính phủ vào cuộc mang ý nghĩa như một lời cảnh báo rõ ràng: Những biểu hiện sai lệch, nếu có, dù nhỏ đến đâu, cũng phải đặt dưới sự soi chiếu của kỷ cương và phép nước. Thanh tra lúc này không nhằm phủ nhận những nỗ lực đã có, mà để bảo đảm lòng tốt của chính sách không bị lợi dụng.

Thủ tướng Chính phủ đặt mục tiêu hoàn thành toàn bộ việc xây mới nhà ở trước ngày 31/1/2026. Với tiến độ hiện nay, mục tiêu ấy hoàn toàn khả thi. Nhưng quan trọng hơn, sau những quyết định gấp rút để người dân sớm có mái nhà, việc nhìn lại một cách thận trọng cũng là điều cần thiết. Cứu dân trước, soi lại sau - không phải để nghi ngờ, mà để bảo đảm rằng không ai bị bỏ quên, không ai được phép trục lợi từ thiên tai.

IAEA nối lại hoạt động thanh sát ở Iran

■ MINH KHÁNH

Cơ quan Năng lượng Nguyên tử quốc tế (IAEA) thông báo đã nối lại hoạt động thanh sát đối với các cơ sở hạt nhân của Iran. Trong khi đó, Tehran khẳng định, luôn coi ngoại giao là kênh quan trọng trong việc tìm giải pháp cho vấn đề hạt nhân.

Nhân viên làm việc tại cơ sở hạt nhân Isfahan của Iran. Ảnh: GETTYIMAGES

Sự trở lại của IAEA

Trả lời hãng tin *RIA Novosti* của Nga, Tổng Giám đốc IAEA Rafael Grossi cho biết, cơ quan này hiện chỉ có thể tiến hành thanh sát tại các cơ sở hạt nhân không bị ảnh hưởng bởi các diễn biến căng thẳng trước đó. Đây là những cơ sở được nhất trí thanh sát từ trước, nhưng việc tiếp cận vẫn còn hạn chế và chưa bao gồm một số cơ sở hạt nhân quan trọng. Người đứng đầu IAEA đề cập ba cơ sở hạt nhân khác có tầm quan trọng hơn do vẫn lưu giữ lượng lớn vật liệu và thiết bị hạt nhân, đồng thời cho rằng, IAEA cần sớm được tiếp cận các cơ sở này.

Ông Grossi nhấn mạnh việc khôi phục đầy đủ quyền tiếp cận là vấn đề then chốt hiện nay, cho biết cơ quan này đang duy trì đối thoại với phía Iran. Tuy nhiên, theo Tổng Giám đốc IAEA, mức độ hợp tác hiện vẫn còn hạn chế. IAEA lâu nay nêu rõ kế hoạch kiểm tra kho urani làm giàu của Iran, gồm cả vật liệu gần đạt cấp độ vũ khí, đã quá hạn từ lâu và vấn đề này cần được giải quyết một cách cấp bách.

Iran hiện vẫn chưa cho phép các thanh sát viên của IAEA tiếp cận các địa điểm hạt nhân vốn hứng chịu cuộc oanh kích do Israel và Mỹ tiến hành hồi tháng 6/2025, trong đó có ba cơ sở làm giàu urani đang hoạt động. Sau diễn biến căng thẳng này, Tehran thu hẹp hợp tác với IAEA và ban hành quy định yêu cầu mọi đề nghị của IAEA về hoạt động thanh sát toàn diện phải được Hội đồng An ninh quốc gia tối cao Iran phê chuẩn.

Phía Iran khẳng định, không chấm dứt hoàn toàn hợp tác với IAEA, nhưng nêu rõ mọi hoạt động hợp tác trong thời gian tới sẽ được xem xét trên cơ sở lợi ích an ninh quốc gia. Bộ trưởng Ngoại giao Iran Abbas Araghchi giải thích thêm rằng, quan hệ giữa Iran và IAEA hiện được điều phối thông qua Hội đồng An ninh quốc gia tối cao và Tehran sẽ đánh giá riêng rẽ từng yêu cầu thanh sát của cơ quan này.

Coi trọng kênh ngoại giao

Phát biểu ý kiến tại cuộc họp báo thường kỳ, Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Iran Esmaeil Baghaei tuyên bố, Tehran vẫn luôn coi ngoại giao là một kênh quan trọng trong việc xử lý các vấn đề liên quan chương trình hạt nhân, đồng thời khẳng định, Iran sẵn sàng sử dụng con đường ngoại giao khi điều kiện cho phép. Người phát ngôn Baghaei cho rằng, Iran đã thể hiện năng lực của mình trên nhiều lĩnh vực, trong đó có ngoại giao, nhằm bảo vệ lợi ích quốc gia.

Theo ông Baghaei, Tehran sẽ tiếp tục theo đuổi các biện pháp ngoại giao trong những thời điểm và điều kiện phù hợp. Tuy nhiên, Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Iran cho rằng, trong quá trình trao đổi về vấn đề hạt nhân, Tehran đang phải làm việc với một số bên chưa thể hiện sự coi trọng đầy đủ đối với đối thoại và đàm phán. Trong bối cảnh đó, Iran khẳng định vẫn duy trì sự sẵn sàng cần thiết để ứng phó các tình huống bất ngờ có thể phát sinh.

Liên quan tiến trình đàm phán hạt nhân, Iran và Mỹ trước đó đã tiến hành năm vòng đàm phán gián tiếp, dưới sự trung gian hòa giải của Oman và dự kiến tổ chức vòng thứ sáu. Tuy nhiên, điều đáng tiếc là các cuộc đàm phán này bị gián đoạn sau khi xảy ra các diễn biến quân sự nghiêm trọng hồi tháng 6 vừa qua, khi Mỹ và Israel không kích các cơ sở hạt nhân tại Iran. Sau đó, Tehran đã đình chỉ hợp tác với IAEA theo một đạo luật của Quốc hội, với lý do bày tỏ quan ngại về an toàn đối với các cơ sở hạt nhân và đội ngũ khoa học của Nhà nước Hồi giáo.

Về phần mình, IAEA tiếp tục kêu gọi Iran cho phép nối lại các hoạt động thanh sát các cơ sở hạt nhân. Đáp lại, Người phát ngôn Baghaei khẳng định, Iran vẫn là thành viên của Hiệp ước Không phổ biến vũ khí hạt nhân (NPT), đã thực hiện các cam kết theo thỏa thuận bảo đảm với IAEA và nhận thức đầy đủ các nghĩa vụ của mình, đồng thời đề nghị cơ quan này thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ mang tính kỹ thuật.

Trước đó, Bộ trưởng Ngoại giao Araghchi tuyên bố Thỏa thuận Cairo giữa Iran và IAEA về việc thanh tra các cơ sở hạt nhân của nước này đã chấm dứt hiệu lực sau khi IAEA thông qua một nghị quyết yêu cầu Tehran báo cáo tình trạng trữ lượng urani của mình. Ông Araghchi tuyên bố nghị quyết do Mỹ và Nhóm E3, gồm ba nước châu Âu là Anh, Pháp và Đức, đề xuất là không chính đáng, làm suy yếu tính độc lập của IAEA, gây gián đoạn hợp tác giữa Iran và cơ quan này. Người đứng đầu ngành ngoại giao Iran cho biết, Tehran đã chính thức gửi thư tới Tổng Giám đốc IAEA để thông báo rằng, Thỏa thuận Cairo, ký kết hồi tháng 9, chấm dứt và không còn hiệu lực.

Sức ép gia tăng

■ THANH LINH

Hội đồng quản trị của Cơ quan Năng lượng Nguyên tử quốc tế (IAEA) đã thông qua nghị quyết yêu cầu Iran thông báo ngay lập tức về tình trạng kho urani đã làm giàu và các cơ sở hạt nhân bị đánh bom của nước này. IAEA cho hay, việc kiểm kê kho urani làm giàu của Iran, bao gồm cả vật liệu gần đạt cấp độ vũ khí, đã "quá hạn từ lâu và vấn đề này cần được giải quyết khẩn cấp".

Nghị quyết nêu rõ, Iran phải thông báo việc kiểm kê vật liệu hạt nhân và các cơ sở hạt nhân được bảo vệ tại nước này, đồng thời cấp cho cơ quan này mọi quyền tiếp cận cần thiết để xác minh các thông tin. Nghị quyết được thông qua năm tháng sau các cuộc tấn công quân sự của Israel và Mỹ vào Iran. Mục đích chính của nghị quyết là đổi mới và điều chỉnh quyền hạn của IAEA trong việc báo cáo về các khía cạnh của chương trình hạt nhân Iran, nhưng cũng yêu cầu Iran phải nhanh chóng phản hồi và cho phép tiếp cận như yêu cầu của IAEA. Phản ứng về diễn biến mới trên, Đại sứ Iran tại IAEA, ông Reza Najafi nhấn mạnh nghị quyết mới "chắc chắn sẽ có tác động tiêu cực đến sự hợp tác đã được khởi động giữa Iran và cơ quan này".

Đại sứ Iran tại IAEA, ông Reza Najafi. Ảnh: AP

Khi Israel không kích các cơ sở hạt nhân của Iran vào ngày 13/6, IAEA ước tính Iran có hơn 440 kg urani được làm giàu gần cấp độ có thể chế tạo vũ khí hạt nhân. Iran tuyên bố, họ có thể làm giàu đến bất kỳ cấp độ nào họ muốn vì mục đích hòa bình. Theo tiêu chuẩn của IAEA, về nguyên tắc, lượng urani trên đủ để chế tạo 10 quả bom nguyên tử nếu được làm giàu thêm.

THỜI NAY

Tổng Biên tập:
LÊ QUỐC MINH

Tổ chức thực hiện: **Nguyễn Thu Hà, Phan Thanh Phong, Bùi Trung Chính, Vinh Anh, Quang Hưng**

Mỹ thuật, trình bày: **Khiếu Minh, Nguyễn Minh, Tuấn Hùng, Thạc Hà**
TRỤ SỞ: 71 HÀNG TRỐNG, HÀ NỘI
ĐT: 024 3938 1384, 024 3938 1091

Email: thoinay@nhandan.vn
thoinay.nhandan@gmail.com

ĐẠI DIỆN TẠI TP HỒ CHÍ MINH:
40 Phạm Ngọc Thạch
ĐT: 028 3829 6876 - Fax : 028 38296877

ĐẠI DIỆN TẠI TP ĐÀ NẴNG:
2 Trần Quý Cáp - ĐT: 0236 3822535

In tại Công ty in báo Nhân Dân Hà Nội, Công ty in báo Nhân Dân TP Hồ Chí Minh, Công ty in báo Nhân Dân Đà Nẵng, Công ty in Nhân Dân Bình Định.

Giá: **6.800 đồng**